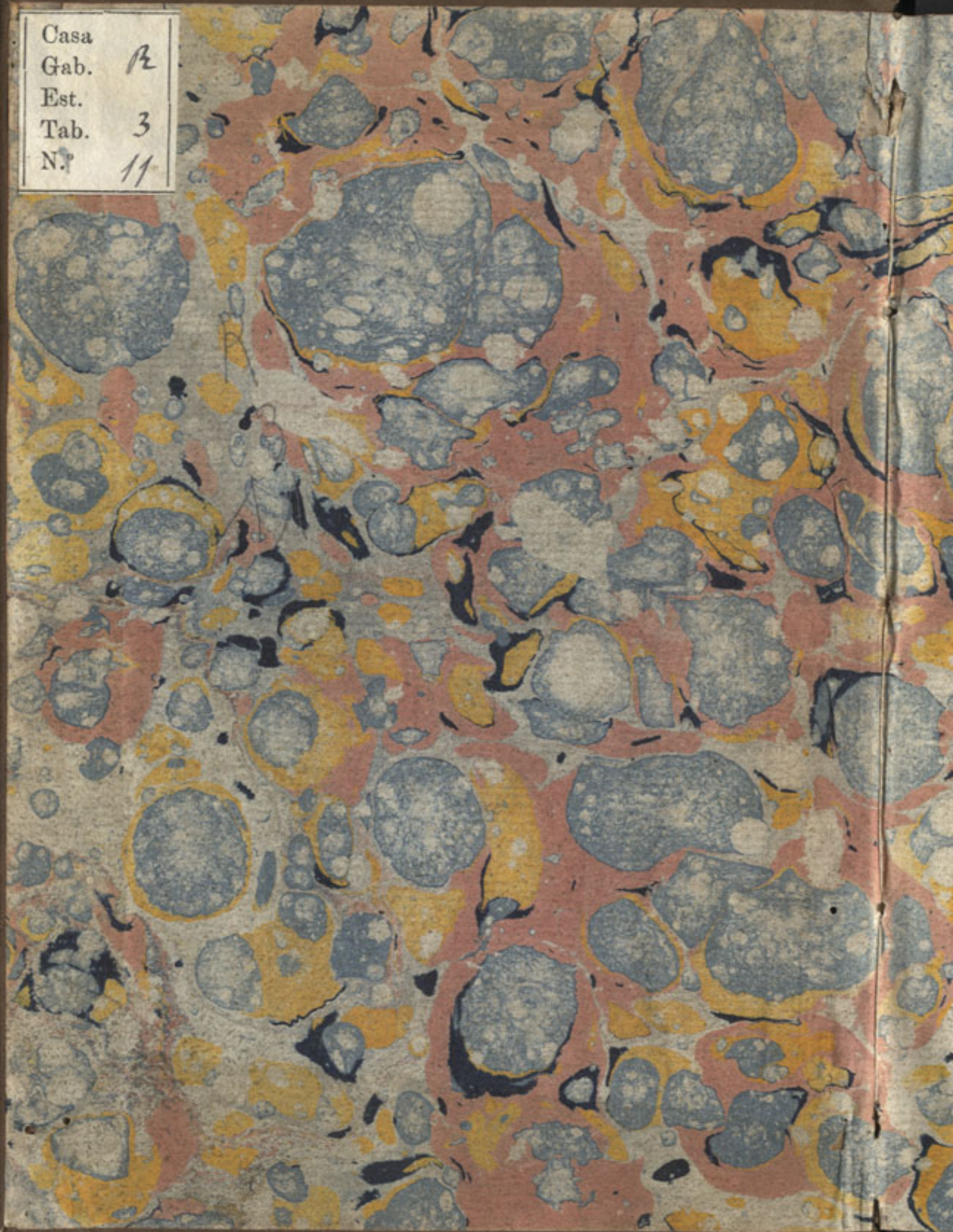

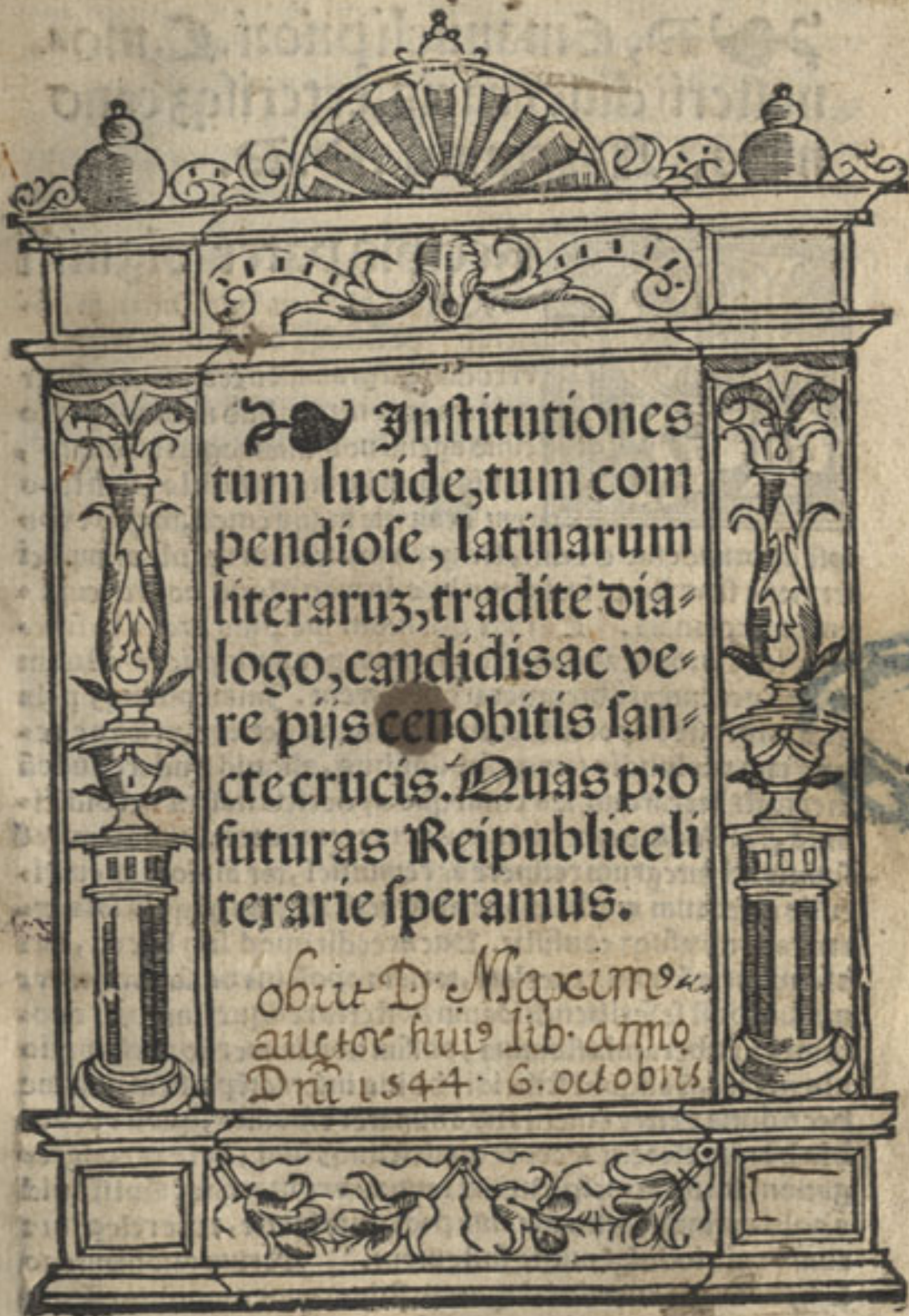
Casa
Gab.
Est.
Tab.
N.º

B
3
11

R
3
M

Official.
Notes.

Institutiones
tum lucide, tum com-
pendiose, latinarum
literarum, tradite dia-
logo, candidis ac ve-
re pijs cenobitis san-
cte crucis. Quas pro
futuras Reipublice li-
terarie speramus.

obit D. Maximus
auctor huius lib. anno
Dni 1544. 6. octobris

51580

Fij impresa en o mda des. suz
no ano de 1535

Do Al. de Conigo Regular

Ala

Ad, Emanuēlī priorī. L, mo-
nasterij diue crucis, ceterisq; cano-
nicis, Adaximus. S. D. a. no 1535

Recipis pater dignissi-
me, Cummo ob tuam humanitatem ob-
secras & poscitisq; dilectissimi fratres,
vtrudumq; grammatices, ita vt nuper
cuidam ex confratribus nostris in ryo-
cinio ageritino a interrogati tradidim⁹,
q;uis imperito digeram stilo: non lepo-
rem sermonis inquirentes, in quo & vos
ipsi appume estis eruditi, sed grammaticorum regulas simplici
sermone fratribus incipientibus in monasterio nostro cupi-
entes explanari. Cui rei quantum me pius ardor deside-
rij vestri prouocat obedire, tantum per multiplices estuina
moles volentem obtemperare deterrent. Immensumq; pela-
gus mihi nūc in portu silentij constituto aperitur, vt scz de re-
bus tam profundis tamq; sublimibus, aliquid tradere audeā
memorie literarum. Ea enim que a puericia nostra vel didici-
mus, vel studio percepimus, agente tempore minime iam pos-
sumus ad integrum retinere ac reminisci, tot annorum curri-
culis ab eorum meditatione abstracti, totum nāq; in sola ex-
ercitatione vsuq; consistit. Tunc accedit quod sup hac re, viri
& sermone & scientia preclari, tot iam opuscula desudarunt, vt
nullum post se scribendi locum posteris reliquerint: post quo-
rum tā exuberantia flumina, possim non immerito presumpcio-
nis notari, si aliquid stilicidij huius inferre cēptassem, nisi me
hec fiducia vestre sanctitatis animaret & sponso, quod vel vos
bis benigefozent accepte qualescunq; sunt, vel eas congre-
gationi fratrum incipientium tantum deputaretis. Quis quid
a nobis minus forsitam caute prolatum fuerit, & pie relegant &
cum venia indulgentiore sustentent. Verum quoniam ego
semper animaduerti dialogorum stilum pene omnibus esse gra-
uiozem, dignum duxi, vt ea que hac in re cum prenominato rge-

na ditio

one ac fratre nostro Ciuene quidem optime indolis } docen
 di gratia enucleauimus, ipso interrogante me vero responden
 te, luce clarius inotescant, vt preceptis vestris satisfaciam.
 Habebis igitur dilectissimi fratres (vnicum religionis & humi
 litatis exemplum) instituta grammatice, que no supficientius
 tractanda sunt, cum sit ars omniu aliarum radix, per omnesq3
 alias ingeniose vagatur. Ea quidem gemina gratia poterunt
 placere, & quod omnia grammatices precepta complexa sint, &
 quod velut breuiarij vice studiosis erunt, & que ab alijs scri
 ptoribus varie ac diffuse tradita sunt, teneant. Sed qui cun
 cta creauit summus atq3 altitonans princeps, qui celum ac ter
 ram mirabili prouidentia regit, qui mortalium consilia dirigit,
 actiones instituit, is audito: fortunet vota & incepta nostra se
 cunder.

*nota diuisione na
 ita digestat*

Zelos

§ 11

Dialogus grammaticalis
i. prosper forliciter incipit.

Marinus, Verissimus,

Cogitantimibi ob cele

bratissimum silentium huius obseruan-
tissimi cenobij minime talia euenire, ob-
tigit, vt post synaxim vespertinam vn-
ex probatissimis cenobitis, cui nomen
Verissimo, vna mecum affuerit, simul ha-
bita copia, in horum: gratia visitationis
et recreationis spūalis. Perlustratisq3
quatuor sacellis, Precursoris, Antonij

Pauli, Hieronymi: prope fonticulum inibi non inamene scatu-
ridentem in mutuos miscemur amplexus, proprijs nos sa-
lutauimus nominibus, ac sedentes incredibilem cepimus vo-
luptatem, laudes dño in communi referentes. Defuncta demū
confabulatione de felicitate solitarij, miseris occupati, varieq3
calamitatis temporum, Verissimus, qui plurimum in virū do-
ctum euadere anhelabat, de grammatices disciplina inquirēs,

ita exorsus est: *i. causa singularis beniuolētia,*

Verissimus) Pro tua singulari beniuolentia, qua me semper
prosequutus fuisti dilectissime frater, atq3 decus grāmatorū
non mediocriter erudite, rogo, oro, atq3 exoro vt quicquid de
nomine, verbo, seu partibus ad orationem pertinentibus inuera
rogauero promas.

Marinus) Duram pronuntiam et profecto meis viribus impa-
rem postulasti, sed vt tetrum vitium ingratitude aufugiam,
eoactus sane proferam quicquid de hoc compertum habeam.

Veris.) Ornatissime frater, si orationem tuā interloquēdo inter-
rūpā da uentā, et in primis obsecro vt elucides quid sit grāmatorū

Mar.) Est ars recte loquendi recteq3 scribendi, scriptorū le-
ctionibus obseruata, fons et origo omnium artium,

Veris.) Unde dicitur grāmatorū

*potest pti y passua,
re tanē sic volūtas
bit nos*

*cordū y pont y causa y
hēdi testimoniū vt
pre feci exē plo*

*rego significo pascō, pre-
or, orat qm fugit
el cu note, prior, licet
nificat pascō, unū vq
ro, ex oro p o ora do
erro*

nitio gramatices

ator ad vos vomo limite ex orator sine m.

*per .a. u. significat malū fieri. volutū crudele et in suade in ad mētē pūna
ad cecūros sensus. Horatū significat obscurū seu nigrū, plautus
tra replebo aritate ut arrior sit quā egitij*

*beniuolētia
est i. d. n. a
āi cū de
derio ben
fatiem*

Mar.) *απο τοις γράμμασιν ατον.* Hoc est a literis, lati
ne enim literaria dicitur: quod ex literis syllabe fiant, ex sylla:
bis dictiones, ex dictionibus constructio seu oratio.

Veris.) Ita deus bene me amet, quid sit oratio ignoro.

Mar.) Est ordinatio dictionum congruam sententiam perfe
ramque demonstrans.

Veris.) Quae sunt partes orationis?

Mar.) Verbo. Nomine. Pronomen. Verbum. Adverbium.

Participium. Coniunctio. Prepositio. Interiectio.

Ver.) **Quid est nomen?**

Mar.) Pars orationis quae rem significat non actionem.

Veris.) Unde dicitur nomen?

Mar.) Dicitur a greco *ονμα* quod latine interpreta
tur nomen.

Veris.) Quotplex est nomen?

Veris.) Duplex, substantiuum et adiectiuum. Substantiuum est quod
substantiam vel quasi substantiam significat, ut homo albedo.

Adiectiuum, quod adiectum substantiuo significat in eo aliquid
accidens, ut Vir prudens.

Veris.) Homini quot accidunt?

Veris.) Sex. Qualitas. Species. Genus. Numerus. figura.
Casus cum declinatione.

Veris.) Nominis accidentia descripsisti, ne graueris obsecro eo
rum unumquodque, ut mihi felicitas innotescant, ordine elucidare.

Veris.) Ita faciam. Scias quod qualitas est accidens, per quod
proprium nomen a communi seu appellativo distinguitur.

Veris.) Quod est nomen proprium?

Veris.) Quod uni tantum conuenit. ut Hieronymus Theotoni.

Veris.) Commune seu appellativum quod est?

Veris.) Quod pluribus conuenit. ut Vir, frater.

Nec te lateat quatuor esse proprii nominis species.

Prenomen, quod differentie causa aut insignum nobilitatis
honoris ve preponitur.

Nomen, quod est cuiusque proprium.

Cognomen, quod est familie et cognationis commune.

Agnomen, quod eventu aliquo acquiritur.

Sic exempli gratia, M. Porcius, Lato, Censorius.

A. III

*nomine p. decore seu d
tate. Egili, Anul
humilis caput et si
mine corpus prof
Ite, et nos aliquid
meqz deus qz ge fi*

*nomine est quod unguis p. son
but qz qz p. p. et certo voc
lo ad pelatur*

*Qualitas est secundum
quales si amur v. t. o
bus homo*

*uolot
dina
cu de
oben
iem*

*z. n. n.
us*

De nomine.

- Species.** Veris.) Quid est species?
Max.) Est illud quo primitiuū nomen a deriuatiuo sepatur.
D. Quot sunt species?
D. Species nominum tam substantiuū quam adiectiuū cōmunes sunt due.
Primitiua que aliunde non deriuatur. vt Rex.
Deriuatiua que aliunde deriuatur. vt Regius.
Sunt autem deriuatiuorum nominum differentiē nouem:
Possessiuum. Denominatiuum. Diminutiuum. Verbale. Participiale. Aduerbiale. Comparatiuum. Superlatiuū. Patronymicū
D.) Possessiuum nomen quod est?
D.) Quod cum grō primitiuū significat aliquid ex his que possidentur. vt Euandrius ensis. i. ensis euandri.
D.) Quod est nomen denominatiuum?
D.) Quod a nomine deriuatur, neq; denominatur ab aliqua speciali significatione. vt citharedus a cithara. saxosus a saxo.
D.) Quod est nomen diminutiuum?
D.) Quod diminutionem sui primitiuū absolute demonstrat. vt Regulus. paruus rex.
Et scias q; proferuntur diminutiua quatuor de causis.
Necessarie significationis gratia. vt tanillus.
Gratia urbanitatis. vt fraterculus, ingeniolum.
Item causa adulationis. vt coccyulum animula.
Contemptus causa. vt bonuntio, homulus, homunculus.
Nominum tamen diminutiuum non est certa ratio qua possint formari, quia exētin varias terminationes. Sed pleriq;
In ulus. a. um. vt fraterculus. sororcula. munusculum.
Aliquando in io, vt homuntio, senecio.
Aliquando in aster. a. um. vt pinaster. filiastra. apiastrum.
Quam formam dicit Dalia imitationem significare. Syrafter tamen & recaluafter diminutionis regulam seruant.
In olus. a. um. vt Sergiolus. cozola. palliolum.
In ellus. a. um. vt renellus. a. um.
In illus. a. um. vt tanillus. a. um.
In leus. vt equuleus.
In iscus. vt paniscus. basiliscus.
Veris.) Quod est nomen verbale?
Max.) Quod a verbo deducitur.

Et verbale masculinū in or: fit ab ultimo supino v mutata in or: vt lectu lector. A masculino ꝑo verbalī finito in to: , fit ꝑbale femi. in trix. mutata to: in trix. vt creator creatrix. Dicimus ramenten nutrit pro nutritrix. Et que in for desinunt, non faciunt ex se femininum, preter tonsor quod facit tonstrix assumpta r, unde fit diminutiū tonstricula et ostrina, et a expulso: expultrix.

¶ Verbale in us, et io, fiunt ab ultimo supino addita s, vel mutata u, in io, vt visus et visio, Quæ tamen veniunt a verbis primæ coniugationis positionem supini habentibus in tum, vel in cum, preter legem ceterorum exeunt in actio, non in itio, neq; crio, vt Veto vetitum vetatio. Presto prestitū prestatio. Lubo cubitum cubatio. Domo domitum domatio.

Sono sonitum sonatio. Crepo crepitum crepatio.

Tono tonitum tonatio. Licet dicamus sonitus, crepitus, tonitꝑ, non sonatus, crepatus, tonatus.

frico frictū fricatio. Seco sectū sectio, tñ crebriꝑ repit sectio. Lauo et potio, quia in orum habent supinum, formāt verbalia, lotor potor, lotio potio, et lotiū pro vrina, prima tamen breui. Et quia aliqui reperitur lauarum et potarū, fit lauario et potatio. lauatorq; et potator. Iuuo a iurū facit iutor, seu potiꝑ adiutor. a iuuatum facit iuuatio. Ex ceteris pauca sunt verbalia in or, vt domitor et domator, et sector a seco, quod significat venditorē, et sectio ipsa venditio.

¶ Verbalia in men, formantur a secunda ꝑbipsona, vt Accuo, acuis acumen. Auo nuis numen. Doceo doces document. Monco miones monimen. Quæ addita tum, formant in tum verbalia, vt documentum. monimentum.

Verbalia in bilis, formantur a secunda verbi ꝑsona a in bilis, vt Amo amas amabilis. Ea tñ que sunt secūde inflexionis mutant e in i, vt docibilis non docebilis. In monosyllabis tamen regula seruat, vt flebilis.

A supinis in ru, su, pu, fiunt a versa in i addendo bilis, vt Peru peribilis. Visu visibilis. Corruptu corruptibilis.

¶ Item q̄z plura alia verbalia exeunt a verbis varijs formis: In a, vt a candeo candela. In e, vt a cubo cubile. In o, vt a lateo latro. In il, vt a vigilo vigil. In ul, vt a consulo consul. In bulum, vt a sto stabulum. In culum, vt a propugno propugnaculum. In es, vt a tego teges. In os, vt a custodio custos.

De nomine.

In bundus, ut populabundus. Que cum participio presentis significant quandam vehementiam, ut vitabundus, valde vitas. In ar, ut a loquor loquar. In ex, ut a verto vertex. In ox, ut a voco vox. In ur, ut a luceo lux. In nx, ut a coniugo coniux. In rx, ut a arceo arx.

Verif.) Quod est nomen participiale?

Max.) Quod a participio derivatur, ut factitius, amandus, reverendus, hoc est dignus amari et revereri.

D.) Quod est nomen adverbiale?

M.) Quod ab adverbio derivatur, ut a perendie, perendius, a, um. ab hodie, hodiernus. a, um.

D.) Quod est nomen comparativum?

M.) Quod supra positivi significatione, significat magis adverbium, ut Justior, magis iustus.

D.) Gradus comparationis quot sunt.

M.) Tres. Positivus. Comparativus. Superlativus. Dicitur autem positivus id omne unde comparativa et superlativa formantur.

D.) Unde derivantur comparativa et superlativa?

M.) A nominibus adiectivis, a verbis, a prepositionibus, et ab adverbis, quorum significatio augeri minui ve potest.

Ceterum in formandis comparativis observabis, quod cum a nominibus derivantur, formantur a positivo casu secunde veteris declinationis, in i desinenti addita or, ut

Albi, albior.

Prudenti, prudentior.

Que tamen vocalem habent ante i s, vel us, non formant comparativa iuxta regulam supra positam, sed comparativus describitur adiecta voce magis ad positivum, ut

Pius, magis pius.

Idoneus magis idoneus.

Tenuis magis tenuis.

Invenies tamen usurari sepe tenuior.

Et fit autem comparatio aut ab una substantia ad aliam, ut ego sum maior te, aut ad seipsam, ut ego sum ditior solito, vel sapientior hodie quam heri.

Aut ab uno accidente ad aliud, et tunc fere semper utimur ad adverbium, ut sum magis fortis quam doctus.

Aut ab vno actu ad alium. vt Ego malo vitam quam mortem.
 ⁊ magis lego quam disco.

Q. Quod est superlatiuum nomen?

R. Quod ad plures sui generis cōparatū supponitur omnibꝫ,
 vel per se prolatū positiuū intellectū hēt cū aduerbio valde.

Q. Unde derivatur?

R. Unde et comparatiuum.

Q. Quomodo formatur superlatiuum?

R. Que in r finiunt, superlatiua faciunt adiecta rimus nō, vt
 Saluber soluberrimus.

Pulcher pulcherrimus.

Que aliter finiunt superlatiuum faciunt adiecta s̄ r̄simus ad po
 sitiuū casum in i desinentē. vt

Candidi candidissimus.

Prudenti prudentissimus.

Ceterum in comparando obseruabis quid probet vsus ⁊ eru
 ditōrum auctoritas. Non enim omnia nomina comparari pos
 sunt tamen si nihil veter significatio. sed quia vsus eorum com
 parationem non probauit. vt almus ⁊ que bundus finiunt. vt
 Siribundus moribunde. Et pronomina, quanqꝫ Plautus di
 xerit ipsissimus est. Et nomina numeralia sine sint distributiuū
 siue ordinalia. Ab ingen tametsi veter significatio fecit Verg.
 comparatiuum ingentior.

Q. Sat ea que dicta sunt inteligo consiliumqꝫ tuum sequar,
 sed est ne aliqua irregularis comparatio?

R. Etiam. Anomala prorsus sunt.

Bonus melior optimus.

Malus peior pessimus.

Magnus maior maximus.

Paruus minor minimus.

Nequam nequior nequissimus.

Et que a facio, dico, volo ⁊ loquor componuntur. vt

Magnificus magnificentior magnificentissimus.

Maledicus maledicentior maledicentissimus.

Beneuolus benevolentior benevolentissimus.

Magniloquus magniloquentior magniloquentissimus.

Quæ tamen magis a magnificens, maledicens, beneuolens, ⁊
 magniloquēs, derivari videntur.

De nomine.

Ocior, ocissimus non habet positivum latinum sed grecum. *ἀκρως*.
Humilis humillimus. **Maturus** maturrimus.
Gracilis gracillimus. **Vetus** veterrimus.
facilis facilissimus. **Sinister** sinistissimus.
Agilis agilissimus. **Dexter** dextrissimus.
Similis simillimus. Hec comparativa habent regularia.
Senex, **Juvenis**, **Adulescens**, licet habeant comparativum
 regulare, carent tamen superlativo.
Pius piissimus vel piientissimus, comparativo caret.
Multus plurimus, **Multa** plurima, carent comparativo.
Multum Plus plurimum.
Multi plures plurimi. In plurali integrum est.

¶ Comparantur & haec verba.

Detero. is. deterior deterrimus.
Potior. is. potior potissimus.

¶ Comparantur & haec praepositiones.

Extra exterior extimus. extremus visitatus.
Intra interior intimus.
Ultra ulterius ultimus.
Citra citerior citimus.
Supra superior supremus.
Infra inferior infimus.
Post posterior postremus.
Prope propior proximus.

¶ Comparantur & haec adverbia.

Prius prior primus.
Penitus penitior penitissimus.
Diu diutius diutissime.
Super superius nuperrimus.
Sepe Comparativo caret. sepius.

Verissimus. Quod est nomen patronymicum?

Max. Quod derivatur a proprijs nominibus patrum vel avo-
 rum secundum grecam formam, et significat cum gratia primitivus
 filium vel filiam, nepotem vel neptem, vel aliquem ex posteris
 illius a quo derivatur. ut **Priamides**, filius vel nepos vel alio-
 quis ex posteris priami.

Patronymica abusive formantur a nominibus matrum. ut **Iliades**
 id est **Romulus** vel **Remus**, **Ilic filius**. A nominibus fratrum.

vt Phetorias, soror phetoris. A nominibus regum, vt Romu-
lide. i. romani a rege romulo. A nominibus filiorum, vt mele-
agris. i. althea meleagri mater. Et a nominibus aliarum rerum
puta deorum, gentium, urbium, et regionum, de quibus passim
exemplares apud auctores. Patronymica propter carmina
solum inuenta sunt, ideo ipsis in prosa oratione non vrimur, nisi
a doctissimis fuerit recepta: neque a latinis formabis nisi parces-
sime in magno ope. Interim pro primitiuis sumuntur, vt Scis-
piades pro scipiones, Amazonides pro amazones.

Patronymicorum terminationes quibus latini vtuntur sunt qua-
tuor, des, as, is, ne. Prima masculini generis, relique vero
feminini. Patronymica non habent formationis certas regulas
quia pro metri ratione varie formantur, regulæ tamen licet non
satis catholice haberi solent.

Patronymica in des, a nominibus prime declinationis, formantur
a genitiuo singulari, e finali mutata in des, vt Iliades, Iliades,
Eneades, Eneades.

In nominibus secunde declinationis formantur a genitiuo ad-
dita des, vt Priamus priami, priamides. Sed que duplex ij,
habent in genitiuo mutata i in a, et addita des faciunt patronymicum,
vt Menenius menetij, menetides.

Que vero in eius diphthongon terminantur, cum duplicem ha-
beant genitiuum, in ei et in i, formant patronymicum a genitiuo secun-
do addita des, vt Pentheus penthei, vel penthi, penthides.

In nominibus tertie declinationis formantur a datiuo addita
des. vt Nestor nestori, nestorides.

Multa contra regulam formantur, nam auctores addunt demum
et mutant pro metri exigentia, vt Scipiades pro scipiones. Deuca-
lides pro deucalionides. Enides pro eneades dixit Verg.

Patronymica in as, fiunt a patronymicia in des habentibus ante
des, de, syllaba ablata. vt Pelides pelias, adis, vel ados,

Patronymica in is, formantur ab habentibus i ante des, ablata
de. vt Priamides priamis, idis, vel idos. Quod si illud i pro-
ducatur mutatur in ei, vt Pelides pelets, idis, vel idos. Hoc
modo exiit multa librorum nomina, vt Aquileis, encis.

Patronymica in e, pauca leguntur, et formantur a genitiuo addita ne,
vt Adastrus. i. adastrine. Vel mutando ei, in i longum, vt nereus
Nereus. Vel posteriori i, mutando in o, acrisi. ij. acrisione.

De nomine.

Veris.

Ago quas possum gratias tibi ex tanto labore, ac etiam quia ex his que hucusq; dixisti non modo docilis et doctus, verum etiam eruditus sum factus, nunc oro quid sit

Genus.

genus ex plures.

Mar. Est illud quo masculinum a feminino distinguitur et neutrum ab utroq;.

Q. Genera nominum quor sunt?

Mar. Septem.

Masculinum, ut hic campus.

femininum, ut hec cauea.

Neutrum, ut hoc ostium.

Comune gen⁹ constat ex masculino et femi, ut hic et hec conuius.

Dubium ex alterutro, ut hic aut hec adeptus.

ἑπινομον seu promiscuum, cum vno articulo duo genera complectitur, ut hic passer hec aquila.

Omne gen⁹ ex tribus predictis constat, ut hic et hec et hoc felix.

Veris. Prout mihi videor frater charissime, regulas generis soluta oratione mihi tradere paras, at mihi carmen accommodatius videtur, ut et mandari et memoria teneri felicius possit.

Mar. Minime gentium mi verissime, Nam nulla ingenia puerorum est perniciosior pestis, qm incultum de arte grammatica carmen, memoriae mandare. Siquidem cum parum ornatos et ut ita dixerim, barbaros versus discimus, tales ac potius incultiores ipsi euadimus. Solemus enim ijs quos imitatur: plerunq; esse deteriores. Quare non perinde mihi probantur, qui grammatices rudimenta carmine ediderunt: namq; utilitatis pretertextu, non modo puerorum ingenia preceptuunculis onerant, sed et latissimum et vndiquaq; patens latinitatis pratum suis carminibus obnubilant. Qui tanq; semel balburisse esset parum, balburientiam suam prolixis comentarijs reddiderunt balburiores. Quare studiosissime frater prosa oratione, res quidem quantissimas est succintra ac latina, accipies regulas generis. tu da opera ut eas accurate comendes memoriae. Sed iam operi accingor.

C Sequentia docent genera pro natura rei significare.

Masculina sunt omnia vocabula.

Virorum. ut bonus Homerus. Tertius Lato. maximus arblas. dulcissimus pater.
 Deorum. ut Mars impius. Plutus timidissimus. Tuus iam regnat Apollo.
 Mensium. ut Aprilis sacer est veneri. Junius dicat^r iunoni. Selidiq³ decembres.
 fluminum. ut septemfluvus Nilus. Tagus aurifluus. Mosq³ profundus
 Dentorum. ut aquaticus Auster. frigidus Boreas. Blandi zephyri.

ds do in ferno

agias

sul

Ordo secundus.

Feminina sunt omnia vocabula.

Mulierum. ut hec Helena. Miserrima Dido. Pia mater.
 Dearum. ut Casta Lucina. Juno est thalamis prefecta.
 Arborum. ut Semipurata tibi frondosa v^l is in v^lmo est. humida laur⁹. alba popul⁹.
 Exceptio. Sunt arbor⁹ quedam masculina, Oleaster. rubus, dum⁹. Sunt neutra Siler, robor⁹ suber, laburnum.
 Nautum. ut Centaurus inuehitur magna.
 Insular⁹. ut Post habita coluisse Samo.
 Poematum, ut apud Teren. In eunuch⁹ suam, tamen si alioqui masculina.
 Oppidoru^m. ut prodiga Roma. alta Troia.
 Exceptio. Largo.
 Oppidorum nomina in ur, aut um, sunt neutra. Horati. Nihil iam non regina roma, sed vacu^m Tybur placet, aut imbelles taren⁹ cum.

Juno apelatur na. qz muliere lucebat

alemo ozambueiro vimieiro

in sula comedia scaturit genus H minationes

i sine virius

poisa

Ordo tertius.

De nomine.

fructuum. ut vicium pomum. aureum ma-
lum. Verg. Aurea dure mala ferunt quere.
Castanea, nux, femina sunt. ficus mas-
culino et feminino genere usurpatur in utra-
que declinatione. Eodem modo utitur pro morbo

Neutra sunt
omnia vocabula.

Literarum, ut Paruum o, Candidum L,
Que et feminino genere usurpata recipiunt.

Que materialiter et nominaliter ponuntur, ut
Supremum vale. Quis expeditur pro fitaco su-
um chere. Scire tuum nihil est.

Ordo quartus.

Que viris simul et mulieribus conveniunt dicuntur communia,
ut fur, Accola, Terrigena.

Exceptio.

femina tamen sunt, Soboles et proles. Scortum et manci-
pium neutra.

Ordo quintus.

Omnia adiectiva atque adeo sola sunt generis omnis. Aliqua
vero vobis termino, ut hic et hec et hoc felix, audax, prudens,
dives, pauper, Et hoc genus alia. Nonnulla duobus termi-
nis, ut hic et hec fortis et hoc forte. hic et hec melior et hoc melius.
Bona pars est generis omnis tribus terminis, ut Candidus
candida candidum. Niger nigra nigrum.

Numeralia nomina a quatuor ad centum indeclinabilia, sunt
generis omnis. Cetera vero et declinantur et discreta sunt.

Sed millebifariam usurparunt Latini, alias adiective generis
omnis, aliquando substantivae generis neutri.

Polucrum nomina una terminatione duo genera complecten-
tia, dicuntur *ἑπιθρονον*. id est promiscui generis. Quod
una voce, uno articulo duo genera promiscue sineque discrimi-
ne sexus effertur, ut hic passer. hec pica. hic pavo hec aquila
Terminatio articulū indicabit, nā s, fere femina terminatio
est. er, et us, masculina. Excipe

Quorum discrete sunt terminationes. Hic gallus hec gallina,
hic columbus hec colūba. Hec grus vsitate.

De nominū generibus pro exigentia terminū,

Ordo primus.

Que finiunt a, sunt feminina. vt Prolixa barba. Lente lenta
ira decorum est. Tu galline filius albe. Mors vltima pena est.

Exceptio.

Excipe greca, vt planeta. cometa. propheta. pecta, que mascu-
lina sunt. Leterum greca in ma, sunt neutra. vt obscurum eni-
gma. argenteum enochema. Excipe et pluralia in a, vt arma.
Polenta neutrum. apud Ouidiu. Dulce dedite sta, quod co-
parat ante polenta. feminino. Lum liquido mixta perfrudit di-
ua polenta. Popa et adria masculina.

Ordo secundus.

Que finiunt e, neutro sunt genere. vt Aureum monile. fetis-
dum porcile.

Exceptio.

Greca in e, scia sunt. vt Grammatica. *huc hanc conves*
pentecoste. Crambe bis *membra*
posita mors. Pluralia feminina sunt. vt iuge. Snt tñ neutra
cete et tempe. vt grandia cete. pulcherrima tempe. *lingar di leito so*

Ordo tertius.

Que finiunt i, sunt gñris neutri. vt amarū sinapi. calidū piperi
vnte moly. *herba ceteri capite*

Exceptio.

Hi obliqui frugi. n uel. nibili. huiusmodi. cuiusmodi. generis
ois sunt. Homo frugioia recte facit. Amas hominē non nauct.
mancipi res. i. ppria res.

Ordo quartus.

Que finiunt o, genere sunt masculino. vt Rarus sermo illis, ma-
gnus es ardelio.

Exceptio prima.

Que do. auro. finiunt. sunt scia. vt Iustitia est surū animiqz
maxima formido. Equare i arū dmelōga assidua rapitur frigiū
celū. Masculina tñ sunt ord. vdo. harpago. *cas. co* ligo. spado *lunuco*
Derū margo. cupido. cardo. et bubo dubia sunt. Pōdo neutru *peso*
est et singulare et plale. Presto generis ois. (Exceptio. ij.)

In io. et balia sunt scia. vt stultoꝝ magna est natio. De moribz
vltima questio. Huc quoqz expectat caro. *puera* ratio. cenatio portio. *raca*

Ordo quintus.

Que finiunt u, neutra sunt. vt curuum cornu. durum gelu.

Determinatis in c.

Et hęc neutra sūt, sed hęc etiā feminino gñre dixit Mar-

Determinatis in L, Ordo primus.

Que finiunt al, aut el, aut il, neutra sunt. vt Animal propter
conuiuia natum. Turpe toral, flaua mella, Nibile est ex omnia
pre beatym.

Exceptio.

De nomine.

Sal neutro genere vulgo vsurpatur. Deteres masculinos
lucunt. Digil commune est, ^{luta dol} pugil, ^{corram} mugil & strigil masculina.

¶ Ordo secundus.

Que finiunt ol, aul, masculina sunt, vt fregit mundi solaure
us astra. Laudatus consul. Egregius p̄sul, Exul p̄mune est

¶ Definitis in O, ordo primus,

Nequam omne est, & Totidem. ^{o u t i o r a m t o} Tantundem neutrum.

Ordo secundus.

Que finiunt um, neutra sunt, vt Aere acetum. Semel emissam
volat irrevocabile verbum. Mulierum nomina vt glicerium
alias feminino aut neutro genere effertur.

¶ Determinatis in A, ordo primus.

Que finiunt an, aut on, masculina sunt. vt Nullus adhuc muno
do p̄cebat lumina ^{m u l u r} Titan. ^{r e a s s i a} Primus canon. ^{d e m o n i o} Adalus demon.

Exceptio.

Complura greca mutantia on, in um, neutra sunt, vt Ilium,
Enchiridion, adyton, colon. ^{m e p r i c} feminina sunt ^{n q u i r e} Icon, sindon, ^{i n t e r}

Ordo secundus.

Que finiunt en, neutra sunt, vt Lentum vimen. ^{p e c a d o d e a r o} Auitū crimen
Si valeas meminisse non est ignobile carmen.

Exceptio.

Masculina sunt, ^{n i n s} Rem, ^{b a r o} splen, ^{p r i c} lichen, ^{u s u e r e} attagen, ^{a r e} hy
men nuptialis hymnus. Et flamen sacerdotis nomen, nā p̄
vento neutrum est. Et que a cano veniūt in cen, vt ^{g e n t i b o} Tubicen,
tribicen, ^{n a b e r r} lyzicen, ^{o s t e d e v i o n a} fidicen, ^{a g t a g e f r a n t o} dicis enim rubicina.

¶ Determinatis in R, ordo primus.

Que finiunt ar, aurur, neutra sunt. vt vile exemplar. Landio
dum ebur. ^{m d v f i m}

Exceptio.

Par, omnis generis est. Lar masculinum, nam deum domus
significat. Item ^{r a r o s} rursur, turtur, & vultur, ancur.

^{c a s p a} fur, cicur, ligur, augur, ad generales regulas pertinent.

Ordo secundus.

Que finiunt er, aut ir, aut or masculina sunt. vt trifolius ager
Nescis quid serus vesper vebat. Dir primarius non dormit so
lidam noctem. Lecus est amor sui. Labor improbus omnia vincit
sicut Lucri bonus est odor.

Exceptio.

Inceptum continuauit iter. Spinter nouum, vicinumq3 pecus
grandius vber habet. Diuum cadauer. Ver erat eternum.
Lum rudere tuber. Sic et fructuum nomina neutra sunt,
vt lauer, piper, lasser, cicer, zinziber, siser, sopo:iferumq3
papauer. Ad hec equoz. adoz. marmor. cor. bir et gadir sunt
neutra. Ceterum arbor et lynter sunt feminina. Adiectiua res
gulas generales sequuntur.

	Corpus	bicorpoz.
A	Color	discolor.
	Decus	indecor.
	Memor	immemor.

Usurpantur neutro genere, quemadmodum neutris adduntur
pauper. degener. vber. puber. &c.

De terminatis in s.

Que finiunt as, feminina sunt. vt Turbida rēpestas, virtus
et summa potestas non coeunt. frondosa reducitur estas. Nulla
est syncera voluptas. Aurea mediocritas.

Exceptio.

Complura in as gręca masculina sunt, vt Elephas. gęgas,
adamas. Item As et vas vadis, verum vas vasis, fas et nefas
neutra sunt. Communia ad regulas generales pertinent, vt aris
pinas. Veteres dixerunt arpinas et. c.

Ordo secundus.

Que finiunt es, feminina sunt. vt Maleuada fames, facies
tua computat annos. Credula res amor est. Nulla fides pie
tasq3 viris qui castra sequuntur. Denalesq3 manus ibi fas vbi
maxima merces.

Exceptio.

Iudes hic vult, poples et ames, pes. aries. paries. palmes.
cū limite stipes. Et fomes, trames, termes, cū gurgite, cespes.
Et verres, magnes, merges, poples. Hic dabit hec ue dies,
sed pluratiuo numero est mas, compositi q3. Hippomanes, caco
erbes, et es neutra sunt. Et gręca nomina prime vel tertie in-
flexionis, vt priamides, lebes, masculina sunt.

Communia sunt.

Diues, eques, comes. bebes. superstes. interpes: miles. pes
des. hospes. sospes, teres. p̄pes. locuples. et p̄posita a pes. is.
et sedeo. vt bipes, obses. Tribuntur hec aliqñ et neutris.

De nomine.

Ordo tertius.

Que finiunt is, sunt feminina, vt Kara avis. Candida venit avis longis inuisa colubris. Pulchra est piphra sic coniet. In eadem es nauis. Vallis accommoda fraudi.

Exceptio.

Sunt masculina Discis et aris. Blis, callis, vermis, forularis, acynacis, orbis. Et cenchris, vectis, postis, cum sanguine, sollis. Et fustis, mensis, collis, caulis quoque fascis. Et cassis, torris, sic pulvis, pollis et enis, cucumis, vomis.

Item in quibus is, Sequitur litteram .n. vt Panis, cinis, et composita ab asse, vt seminis, decussis, centussis, lapis, vnguis maialis, aqualis.

Ceterum Anguis, corbis, canalis, clunis, funis et torquis, dubia sunt. Adiectiua regulas generales sequuntur.

Tricuspis, fannis, iuuenis, dis, ciuis, testis, hostis, canis. Communia sunt, et neutro generi fere omnia tribuuntur.

Ordo quartus.

Que finiunt os, masculina sunt, vt gelidus ros, meo more feceris.

Exceptio.

Arbos, cos, dos, glos, feminina sunt. Os chaos, melos, epos, neutra. Verum bos, custos, compos, inpos, sacerdos, communia sunt.

Ordo quintus.

Que finiunt us, in secunda aut quarta declinatione, sunt masculina, vt Ieiunus stomachus raro vulgaria tenent. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros.

Exceptio.

Excipe greca, que fere sunt feminina, vt Byssus, berillus, carbassus, plurali neutrum est. Carbasa, nardus, coctus herba, hyssopus, synodus, papyrus, eremus, abyssus. Sunt et feminina hec latina. Domus, colus, humus, acus, anus, idus, portus, cus, tribus, vanus, manus, aluus. Neutra sunt Dulgus, pelagus, et virus. Dubia sunt, Atomus, grossus, lecytus, pennus, paradisy, specus, aluus, phaselus, pampinus.

Appendix.

Que finiunt us, in tertia declinatione, sunt neutra, vt fugie irreparabile tempus, summus ius summa est iniuria, scelera tum frigus, pellucidum ibus.

Exceptio.

feminina tamen sunt. Tarda senectus. Misera seruitus. fecū
da tellus. Modus est pulcherrima virtus. Dijs iuranda pal⁹.
Nulla sal⁹ victis. Improba iuuentus. Incudē tundunt ferreā.
Nec pecudes, sed tua dices pecora. Subscus item ea est assus
la, qua tabulari rume oppletur, femininum est.

Lepus, mus, pns podos, mascula sunt.

Sus, ligus, ⁊ grus communia. Interius, vet⁹ omnis generis

Ordo sextus.

Laus, fraus, ⁊ que consonātem habēt ante .s. feminina sunt,
vt Pallida mors. Urbs antiqua ruit. Orandū est, vt sit mens
sana in corpore sano hyemes orate serenas. Perfricte frontis,
Lecilius apud Sallium. fronte dixit hilaro.

Exceptio.

Mons, pons, fons, dens, chalibis, seps pro serpente, mascu
lina sunt. Et polysyllaba finita in ps, vt Hydrops, cithrops,
cicrops. Item ⁊ partes assis, que quo certius intelligantur
omnia hie recensēbimus.

As vel assis, vncie	12
Deunc,	11
Decrans seu decunx,	10
Dodrans	9
Beas vncie	8
Septunc	7
Semissis	6
Quincunx	5
Triens	4
Quadrans	3
Sertans	2
Oncia	1

forceps, adeps. scrobs. serpens. rudens. frons. strips, dno
bis sunt.

¶ In r, neutra sunt, caput, occiput, siniciput, gir, frit,

De terminatis in r, Ordo primus.

¶ Que finiūt ax, aut ex, masculina sunt, vt Thorax undulat⁹

Limax tardigradus, Anthrax, Hæcticorax, Rex, grex, caudx,
codex.

Exceptio.

De nomine.

¶ Feminina sunt, Smilar. baler. umbra. clima. far. par. for-
nar. lex. nex. vibex. supeller. forfex. carex. forpex. aripler.
culer.

Ordo secundus.

¶ Feminina in ix, aut ex, aut ur, feminina sunt. vt Nix alba. can-
dida ceruix. Nesciat vox missa reuerti. nox humida. Abi in ma-
lam crucem. nuce casta non emerim.

Exceptio.

¶ Masculina sunt, somit, calix, phenix. onyx. mastix. iapix.
oryx. natrix. calyx. varix. voluor. Cōmūnia dux. redux. r̄p̄ lūx

Ordo tertius.

¶ faux, et que consonantem habent ante x, feminina sunt. vt
Arx probe munita, Proba merx facile emptorem repperit.
falx, lanx.

Hactenus de genere.

Numerus Veri.) Quid est Numerus?
Nax.) Incrementū q̄ntitatis, ab vno vsqz ad plura pcedēs.
D.ri.) Numeri quot sunt?

Singularis cū vnum significamus. vt Virtus.

Nax.) Duo.

Pluralis, cum plura. vt Virtutes.

figura. Veri.) Quid est figura?
Nax.) Est illud quo nomen simplex a p̄posito distinguitur.

Veri.) Quot sunt figure?

Nax.) Due. Simplex, que non potest diuidi in partes signifi-
cativas eius quod integrum significabat. vt Aptus.

Cōposita que potest diuidi in partes significativas eius quod
integrum significabat. vt Ineptus.

¶ Hic sunt tibi obseruande literarum mutationes, vt amicus
inimicus. Verum in verbis frequentius mutantur literę, quā
in nominibus. Decomposita esse dixerunt a compositis nata. vt

Magnanimitas, experientia, suffragium.

¶ Et nota quod nomina componuntur tribus modis.
Ex duobus rectis, et vterqz inflectitur. vt Summus pontifex.

Excipitur alteruter.

Ex recto & obliquo, et e contrario, et rectus tantum inflectitur.
vt Paterfamilias, Juris consultus.
Ex duobus obliquis & neuter inclinatur. vt huiusmodi, alii simodi.

Veri.) Quid est casus in nomine?

Mar.) Quidam gradus declinationis per quos nomen inflectitur. **Casus**

Veri.) Quot sunt casus?

Mar.) Sex. Nominatiuus. Genitiuus. Datiuus. Accusatiuus. Vocatiuus. Ablatiuus.

Nominatiuus, Prima vox est qua nominamus rem.

Genitiuus, Non quod casus gignat, sed quod eo utamur interrogati, cuius vel originis, vel possessoris res sit. vt Cuius est liber? Ciceronis.

Datiuus, Per eo utamur attribuendo aliquid cuiquam. vt Do tibi eleemosynam.

Accusatiuus, quo utimur cum personam aut rem verbo subiicimus. vt Lego Augustinum.

Vocatiuus, quo vocamus. Nusquam mihi causas memora.

Ablatiuus, quo utimur cum auferri aliquid, seu instrumentum quo aliquid fit, significamus. Estque hic casus latinis proprius, Greci enim ablatiuos non habent, Ideo grammatici nonnunquam latinum casum vocant.

Veri.) Declinationes quot sunt?

Mar.) Quinq;. De quibus nobis studioissime frater paradigmata, vt feliciter teneas, volumus conscribere. **Declinatio.**

Paradigma prime declinationis.

Cuius

De nomine.

Singulariter.

Nominatio hec	Scientia.
Genitio	Scientiae.
Dativo	Scientiae.
Accusatio	Scientiam.
Docetio	Scientia.
Ablatio	Scientia.

Pluraliter.

Nō	Scientiae.
Grō	Scientiarum.
Diō	Scientijs.
Accō	Scientias.
Drō	Scientiae.
Abtō	Scientijs.

¶ Complectitur prima declinatio quinque terminatioes, a, as, es, e, am, Porro greca sunt omnia que as, aut es, aut e, finiunt, et hebraea que in am, Declinatur autem omnia, ad paradigma nominis scientia, Nisi quae finita in as, mittunt actus in an, In es, accusativum in en, vetum tabulum in e, In e, genitium in es, ceteri casus recto assimilantur.

In am, genitium et dative in ae, ceteri casus similes sunt recto. ¶ Figuras admittit nonnumquam genitium singularis, Nam Vergilius diphthongum divisit, cum inquit Aulaj in medio, Item, per erai vestis.

Rarissimum est et priscum quod et Priscianus adnotavit, genitium singularis nominum purorum in a, per as, exire, ut Maia maia pro maia. Et constat hoc emulatione grecorum fieri, unde est genitium familias, pro familie. Verg. auras pro aure genitium fecit. ¶ Et genitium plurali nonnumquam syncope admittitur, ut Terrigenum pro terrigenarum, idque fere in dpositis tantum accidit. ¶ Variant et dativi plurales, Nam veteres pleraque discriminis capiti per abus, extulerunt, ut eabus pro eis feminino genere, hodie reliqua sunt ex hac forma.

Deabus. filiabus. natibus. equabus. mulabus. libertabus. ambabus. duabus. Sunt qui et dominabus dicunt.

accusati. item:

Paradigmata secundæ Declinationis.

Singulariter.

Nō hic	Angelus.	Nō hoc	Officiū.
Grō	angeli.	Grō	officij.
Drō	angelo.	Drō	officio.
Actō	angelum.	Actō	officiū.
Drō	angele.	Drō	officiū.
Ab hō	angelo.	Ab hō	officio.

Pluraliter.

Nō	Angeli.	Nō	officia.
Grō	angelorum.	Grō	officiorum
Drō	angelis.	Drō	officijs.
Actō	angelos.	Actō	officia.
Drō	angeli.	Drō	officia.
Ab hō	angelis.	Ab hō	officijs.

	er,		Puer,
	ir,		Dir,
Hoc expectant	ur,	ut	Satur,
finita in	us,		Angelus,
	eus,		Orpheus,
	um,		Officiū,

De Genitiuis,

Genitiuus nō est isosyllabicus, nisi q̄ ir, ur, et eus, finita cum subscriptis in er, cum habent vnica syllaba locupletiorē. vt Satur saturi, Dir viri, Treuir treuiri, Orpheus orphei, Prosper prosperi, Asper asperi. Puer pueri. Tener teneri. Miser miseri. Sibber eri. Lacer laceri. Exter exteri. Dexter dexteri. Socer soceri. Gener generi. Liber liberi, adiectis uum ꝛ pro baccho. Adulter adulteri. Presbyter presbyteri. Liger ligeri. Mulciber mulciberi. Celtiber celtiberi, sicut et Iber iberi. Clauiger clauigeri. Stellifer stelliferi, Sicut et hoc genus alia, a gero in ger, a fero in fer,

Græcis nominib⁹ in eus, etiam syneresy e, et i, coeunt in ei, vnam syllabam, Sic Quidius Iuiriā theset, pro theseti, Et in eos thesetos.

Denomine.

¶ Unus, vter, solus, totus, vllus, nullus, alter, alius, peculiari modo declinantur. vnus. a. um. vnus vni. Totus. a. um. totius. toti.

¶ Accusatiui terminatio, um, est, vt Angelus angelum. Sed ab eis, per a, accusatiuos faciunt, vt O: phea. On grecus est, Ilion, Pulgus & vulgum latini dicunt.

¶ Vocatiu^s similis est nominatiuo, nisi quod in us, nominata sub, e, vocetur, & in ius, ppria per, i, Sicut & filius filii, o arboni, vincenti,

Deus vocamus sicut & populus vel popule, agnus vel agne, fluuius vel fluuie, chor⁹ vel chore, Latinus pro rege & latine. Eus finita amittit^r vocado, s, vt o: pheu, Sūt quedā contracta greca, que per u, vocatiuos faciunt, vt panthu.

Denominatio plurali.

¶ Masculina & feminina per i, faciunt ntōs. Deus tamen dei v^s dii facit in ntō & vocatiuo. Deis vel dijs in dtō & ablo.

Genitiu^s per orum. sed syncope syllabam subtrahit, vt deum pro deorum. Poete his frequentius vtuntur, sed tamen et in soluta oratione receptum iam est, mille numuum, pro numorū, & sestertium pro sestertiorum..

Paradigmata tertie declinationis.

Singulariter.			
Ntō hec	Oratio	Ntō hoc	Sydus;
Grō	orationis.	Grō	syderis.
Dtō	orationi.	Dtō	syderi.
Actō	orationem.	Actō	sydus.
Dtō	oratio.	Dtō	sydus
Ablo	oratione.	Ablo	sydere.
Pluraliter.			
Ntō	orationes.	Ntō	sydera;
Grō	orationum.	Grō	syderum.
Dtō	orationibus.	Dtō	syderibus.
Actō	orationes.	Actō	sydera.
Dtō	orationes.	Dtō	sydera.
Ablo	orationibus.	Ablo	syderibus.

De nomine.

Terminata in r, assumunt is, vt Cochlearis, lateris, martyris
coloris, gutturis.

Exceptio

Adiectiua in cer, habent cris, in ber, brio, vt Doluer. cris,
celeber. brio, et complura in ter. tris, vt Pater, mater, frater,
vener, vter, lyxer, accipiter. Et que finiunt in ster, vt Las
pester. tris, siluester, tris.

Cor dat cordis, hepar hepatis et hepatos, far farris, Jupa
ter, Jouis, et iupitris.

Ad hec femur. oris, Ebur. oris, Robur. oris, ^{fig. d} Jecur. oris, vt
Iecinozis. Iter itineris, ab antiquo itiner.

As

Atis formant nomina in as, vt Eadem utilitatis que honesta
tis est regula.

As habet assis, Nas maris, Vas pro sponse habet vasis,
alioqui vasis. fas et Refas indeclinabilia sunt.

Greca masculina fere habent antris, vt Bygas gygantis. Ele
phas elephantis.

Feminina habent adis, vt Monas monadis. Decas decadis,
vel grecanice ados, vt Arcas arcadis, vel arcados.

Es

Que in es, finiunt masculina aut composita duorum faciunt itis,
vt Miles militis.

Exceptio

Verres dat verris, et Dates vasis.

Item hec e, retinent. Paries. aries. ptes interpretes. teres
indiges. ptepes. hebes. locuples. inquires.

Heres. ptes et pes cum compositis vt bipes edis, faciunt.

Composita a sedeo in idis, exeunt. vt obses obsidis.

Greca in etis, dant. vt Magnes magnetis. Lebes leberis.

Ex proprijs nominibus quedam faciunt is, vt Joannes ioannis

Quedam in is, et etis, vt Chremes chremis vel chremetis.

Es femininum.

In es, feminina genos faciunt es, in is, tantum mutata. vt

Clades cladis. Dant in etis, Reges. seges. abies. quies. res

metri compositum requies quinto fere ordine declinent.

Et merces mercedis, ceres cereris et es cris dant.

Is

¶ **I**ntra in is, nihil dissimile habent genitiuū. vt auis, clavis
Exceptio.

Luspis, cassis, lapis dant idis.

Et Semis semissis, sanguis sanguinis.

Linis. Cucumis. Puluis. Domus, que per er, relata videtur
eris faciunt. Et impubis impuberis vel impubis. et glis
gliris.

Gentilia in iris, formant. vt Quiris quiritis. famnis famnis
tis. Sic dis ditis, lis litis.

Greca mittunt idis, vt Hyaspis idis. Et more grecorum per
eos, vt Phisus phiseos. Et in ios, vt Pistis pistios. et in yos
vt Argas yos. Quaedam in entis, vt Symois. entis. Pyrois
entis. Item faciunt inis, que duplicem rectum habent. vt
Delphin vel delphis inis, Et Pollis pollinis, Arguit tamen
analogia nominatiuum esse pollen.

Os

¶ **T**erminata in os declinatur in oris. vt Sacerdos sacerdotis
Exceptio:

Ros. flos. Mos. Lepos. mittunt oris.

Os dat oris et ossis. Custos custodis. Bos bouis.

Greca a suis auctoribus pete, sunt enim varia, Exeunt tamen
in oris, nonnulla vt Heros herois, Minos minois.

Us

¶ **Q**ue finiunt us, mittunt oris. vt Corpus corporis.

Exceptio.

Okus. acus. viscus. sedus. pondus. sydus. vellus. holus.
Scelus. funus. genus. vulnus. venus. manus. onus. latus.
vetus et opus dant per eris.

Subscus. incus. palus et pecus femineū, per udis formāt,
Et tellus telluris. Cetera feminini generis polysyllaba et intere,
faciunt in utis, vt Senectus senectutis, Nam monosyllaba in
uris. vt Thus thuris. Grus tamen dat gruis, et Sus suis.
Greca in us, exeunt in untis. vt Hydrus hydruntis. Et com-
posita a pus podos grece dant odis. vt Melampus melampo-
dis. Laps dat laudis, et fraus fraudis.

De nomine.

papae

Le

Cpuls pulis.

imagine **Ma**

Chyems hyemis.

Be ps pbs

Que finiunt **be**, **ps**, et **pbs**, **i**, interponunt. vt **Orba** **urbis**.
daps **dapis**. **griphs** **griphis**.

Poly syllaba tamē in quib⁹ **e**, precedit, mutant **e** in **i**, vt **Prin**
ceps **principis**. **municeps**. **municipis**. **Verum** **auceps** **dat**
aucupis. Et que a **caput** declinantur in **ceps** dant **itis**, duo
plici **cremento**, vt **Biceps** **bicipitis**.

AS RS

finita in **ns**, **rs**, interposito **i**, formant genitiuū, vt **Decens**
decentis, **ars** **artis**.

Exceptio

Lens, **glans**, **frons**, **nefrens**, **libripens**, et in **coris**, a **cor** **venis**
entia vt **Concoris** in **dis**, formant.

Composita ab **uncia** in **uncis**, exeunt vt **Quincuns** **quincūcis**;

I

Caput **dat** **capitis**, **occiput** **occipitis** **sinciput** **sincipitis**.

X

Nomina in **x**, in **cis** formant ablata **x**, vt **Pax**, **cis**. **fer**, **cis**.
pix, **cis**. **velox**, **cis**. **nux**, **nucis**.

Exceptio

Nomina tamen **poly syllaba** **e** cum precedit in **i** mutant. vt
Judex **iudicis**.

Rerinent tamen **e**, **Deruex**. **ecis**. **halix**. **ecis**. **mirmer**. **ecis**.

Cler. **rex**. **grex**. **remex**. **iperix**. **frux**. **conix**. **illix** et **aquilex**. et
hec nomina **greca**, **Syrinx**. **menix**. **lynx**. **iapyx**. **lelex**. **spbing**;
pbix. **phalant**. **styx**. **strix**. **pbarinx**. **laring**. **allobrox**. **mastix**;
onyx **pompbolix**. **iazix**.

Item quedam nomina regū **galie**, vt **Orgētorix**. exeūt in **gis**;
Mastix. **onyx**. **thomix**. **diorix**. dant genitiuū in **chis**.

Hipponax et **astyanax** formant in **acris**.

Item **Supellex** **supellectilis**, **nix** **niuis**, **senex** **senis**, **nox** **noctis** formant.

Hactenus de genitiuo,

Quod dicitur omnibus definit in i, ut Poema. tis. poemati.
neq; figura vlla hanc terminationem mutat.

Accusatiuus in em finit, vt ^{oratio} Orationem. Sed quorundam
accusatiui per im fiunt, ^{multa} Dim. raum. rullim. sitim.

Item quorundam in em et im, Burem vel burim. Turrem vel
turrim. Restem vel restim. Nauem vel nauim. Securem vel
securim. Peluem vel peluim. Puppem vel puppim. febrim
vel febrim.

Grecorum mira est varietas, Nam que in is finiunt, et isosylla
bicum habent gnum, mltit actum per im, vt Eclipsis eclipsim,
Et pin, vt Charybdis charybdin. qui actus mere grecus est.
Per a, habent q; plura, vt Delphina, peana, Verum grecas
declinationes malem ex grecis peti.

Vbi iter hic monendus es, neutrorum similes esse tres casus, no-
minatiuum scilicet actum et vocatiuum, vt hoc pccrus.

Vocatiuus similis est nominatiuo, Greci opalla a pallante
dicunt, thebai a thebais.

Ablatiuus regulariter per e, fit. vt oratione.

Exceptio prima.

Adiectiuus quibus est neutrum in e, ablatiuum declinat in i, vt
fortis .e. forri. Ad hec neutra in e, al, et ar, terminata, vt

Lubile cubili. Animal animali. Cochlear cochleari.

Regulam tamen sequuntur far. Preneste. Zubar. Soracte.
Gausape. Heccar.

Preterea quibus est actus in im, vel in, vt Dim vi repellere
prohibet Christus. Huc adde mensium nomina, vt Septem
ber septembri. **Et plus pluri format.**

Exceptio secunda.

Potior pars adiectiuorum, atq; adeo nomina quorum accusa-
tiui per em, et im, fiunt habent e vel i, a Sapiete vel sapieti,
a Naue vel nau.

Adde etiam verbalia in trix, vt Dicitrice vel victrice.

Item hec, Liris. auis. nauis. clavis. vnguis. anguis. amnis.
Vectis. postis. nepris. ignis. frigilis. classis. pugil. vigil. supel-
lex. imber. sodalis. familiaris. tridens. canalis.

De numero plurali.

D. liij

De nomine.

¶ Nominatiuus, actūs, et vti plurales volunt es, nisi quod neutra, quib⁹ est ablatūs in e, habēt a, vt Enigmara, corpora. Que habent i, vel e, et i, formant ia, vt Cochlearia, Animalia. Preter comparatiua et hec nomina, Plus, aplus, et vti que alio expectant. Veteres tamen plura dixerunt, vsus et aplus, et fecit.

¶ Obseruabis et antiquam diphthogum in actis nominum, quorum genitiuus sunt nominatiuo similes. Item quorum nominatiui de sinunt in duas consonantes vt Aeris, omneis, salubreis, decēs, bres, parteis, et similia.

¶ Greci accusatiui terminatio as, est, vt Crateras magnos stant, et vna coronant.

De genitiuo, Ordo primus.

¶ Genitiuus sit in ium, si ablatiu⁹ desinat in i, aut in i, et e, simul, vt Animalium, ignium, annium.

¶ Comparatiua vero volunt um, Doctiorum, tamen si dicamus Plurium aplus. Dicimus item Artificum, vigilum, pugilū, Opificum, supplicum, memorum, veterum.

Ordo secundus.

¶ Quorum nominatiuus duas habet consonantes, habēt ium, vt Artium, partium, trabium, vrbium, glandium.

Excipe.

Hiemum. municipum. principum. micipum. forcipum. inopum. celibum. consortium.

Ordo tertius.

¶ Si genitiu⁹ sit a nō in es, aut is, isosyllabicus in singulari, in plurali habebit ium, vt Collium, Sedium et sedum.

Excipe.

Datum. canum. iuuenum. indolum. opum. procerum. panum, frugum. apum et apud columellam apium.

Item adde, as assium. Nas marium. Vas vadum. Caro carniū. fons faucium. Nox noctium. Os ossium. Nus muriū, apud Plinium, Cor cordium. Nix niuium. Samnis samnitium. Lis litium. Dis ditium. Sili glirium. Quis quiritium.

Sic gentilia Arpinas arpinatum.

Ordo quartus.

¶ Cetera nomina habent um, Cistratum, Aromaticum.

Borum Bobus anomalum est. Alituum pro alitum, epenthesis fecit poeta.

Dativus & ablativus, ibus, finiunt, ut Lubilibus, hominibus. A grecis tamen nominibus in a, finitis nascuntur dativi & ablati in aris, ut Enigmatis, Dogmatis.

Paradigma quarte declinationis.

Singulariter.

Nō hic	Intellectus.	Nō hoc	Cornu.
Grō	Intellectus.	Grō	Cornū.
Drō	Intellectui.	Drō	Cornu.
Actō	Intellectum	Actō	Cornu.
Drō	Intellectus.	Drō	Cornū.
Ablo	Intellectu.	Ablo	Cornū.

Pluraliter.

Nō	Intellectus.	Nō	Cornua.
Grō	Intellectuꝝ.	Grō	Cornuꝝ.
Drō	Intellectibꝰ.	Drō	Cornibus.
Actō	Intellectus.	Actō	Cornua.
Drō	Intellectus.	Drō	Cornua.
Ablo	Intellectibus.	Ablo	Cornibꝰ.

Quarte declinationis terminationes sunt us, et u, D, finita in singulari aptota sunt. us terminata declinantur ad paradigma nominis intellectus, nisi ꝑ genitivꝰ invenitur per vis, ut anuis, et dñs in u, ut Curruꝝ volās dat loꝝa secundo. Item hec dativum & ablativum plurales habent in ubus, Aratus, acus. lacus. parrus. specus. arcus. fictus. portus. quercꝰ tribꝰ. veruꝰ. questꝰ. Sed in talibꝰ consuetudo observanda est.

De nomine.

Paradigma quinte declinationis.

Singulariter.

Nominatiuo hic	Dies.
Genitiuo	Dici.
Datiuo	Dici.
Accusatiuo	Diem.
Vocatiuo	Dies.
Ablatiuo	Die

Pluraliter.

Nominatiuo	Dies.
Genitiuo	Dierum.
Datiuo	Diebus.
Accusatiuo	Dies.
Vocatiuo	Dies.
Ablatiuo	Diebus.

Que huc spectat omnia es, finiunt, sequunturque paradigma nominis dies.
 Olim ex tertio ordine quodammodo declinabant plebes plebei.
 Est id quoque obseruandum, gratum contrahi solet in hac declinatione,
 ut pro diei dicatur die, In es, et duplici ij terminabantur
 etiam antiquiores.

Paradigma adiectiuorum prime et secunde declinationis.

Singulariter.

Nominatiuo	Albus	alba	albus.
Genitiuo	Albi	albe	albi.
Datiuo	Albo	albe	albo.
Accusatiuo	Album	albam	album.
Vocatiuo	Albe	alba	album.
Ablatiuo	Albo	alba	albo.

Pluraliter.

Nominatiuo	Albi	albe	alba.
Genitiuo	Alboꝝ	albarū	alboꝝ.
Datiuo	Albis.		
Accusatiuo	Albos	albas	alba.
Vocatiuo	Albi	albe	alba.
Ablatiuo	Albis.		

Nota q̄ hec adiectiua in prima terminatione nōnunquam in er, et in ur, finiunt, vt Aiger et Satur.

Paradigma adiectiuorum tertię declinationis.

Singulariter.

Nominatiuo	Prudens.
Genitiuo	Prudentis.
Datiuo	Prudenti.
Accusatiuo	Prudentem et prudens.
Vocatiuo	Prudens.
Ablatiuo	Prudente vel prudenti.

Pluraliter.

Nominatiuo	Prudentes et prudentia.
Genitiuo	Prudentium vel prudentum.
Datiuo	Prudentibus.
Accusatiuo	Prudentes et prudentia.
Vocatiuo	Prudentes et prudentia.
Ablatiuo	Prudentibus.

Est animaduertendum quod in vno casu due sunt terminationes, priorē generis esse masculini et feminini, posteriorē vero neutri. Ablatiuo tamē vtrāq; tribus generibus indifferēter copulare potest.

Aliud,

Singulariter.

Nominatiuo	Breuis et breue.
Genitiuo	Breuis.
Datiuo	Breui.
Accusatiuo	Breuem et breue.
Vocatiuo	Breuis et breue.
Ablatiuo	Breui.

De nomine

Pluraliter.

Nominatiuo	Breues & breuis.	Nō Acer aceris
Genitiuo	Breuium.	acre. Nō Acer
Datiuo	Breuiibus.	aceris acre. In
Accusatiuo	Breues & breuis.	reliquis sicut
Vocatiuo	Breues & breuis.	breuis & breues
Ablatiuo	Breuiibus.	

Aliud comparatiuor.

Singulariter.

Nominatiuo	Breuior & breuius.
Genitiuo	Breuioris.
Datiuo	Breuiori.
Accusatiuo	Breuiorem & breuius.
Vocatiuo	Breuior & breuius.
Ablatiuo	Breuiore vel breuioris.

Pluraliter.

Nominatiuo	Breuiiores & breuiora.
Genitiuo	Breuiorum.
Datiuo	Breuioribus.
Accusatiuo	Breuiiores & breuiora.
Vocatiuo	Breuiiores & breuiora.
Ablatiuo	Breuioribus.

Hec sunt tibi irregularia.

Singulariter.

Nō	Domus.
Stō	Domī vel domus.
Datiuo	Domui.
Actō	Domum.
Vtō	Domus.
Ablō	Domo.

Pluraliter.

Nō	Domus.
Stō	domorū vel domuum.
Datiuo	Domibus.
Actō	Domos vel domus.
Vocatiuo	Domus.
Ablatiuo	Domibus.

Singulariter.

Nominatiuo	Plus.
Genitiuo.	Pluris.
Datiuo	Pluri.
Accusatiuo	Plus.
Vocatiuo	Plus.
Ablatiuo	Pluri.

Pluraliter.

Nominatiuo	Plures ⁊ plura.
Genitiuo	Plurium.
Datiuo	Pluribus.
Accusatiuo	Plures ⁊ plura.
Vocatiuo	Plures ⁊ plura.
Ablatiuo	Pluribus.

Pluraliter.

Nominatiuo	Duo	due	duo.
Genitiuo	Duorum	duarum	duorum.
Datiuo	Duobus	duabus	duobus.
Accusatiuo	Duos vel duo	duas	duo.
Vocatiuo	Duo	due	duo.
Ablatiuo	Duobus	duabus	duobus.

Pluraliter.

Nominatiuo	Ambo	ambe	ambo.
Genitiuo	Amboꝝ	ambax	amboꝝ.
Datiuo	Ambobus	ambabus	ambobus.
Accusatiuo	Ambos velambo	ambas	ambo.
Vocatiuo	Ambo	ambe	ambo.
Ablatiuo	Ambobꝰ	ambabus	ambobus.

Singulariter.

N ominatiuo	Quis vel qui	que	quod vel quid.
Genitiuo	Eius.		
Datiuo	Cui.		
Accusatiuo	Quem	quam	quod vel quid.
Ablatiuo	Quo	qua	quo vel qui.

Pluraliter.

Nominatio	Qui	que	que.
Genitiuo	Quoꝝ	quax	quoꝝ.
Datiuo	Quis	vel	quibus.
Accusatiuo	Quos	quas	que
Ablatiuo	Quis	vel	quibus.

Composita Quis vel qui.

De nomine.

<i>algun</i>	Quisquam queq3 quodquam vel quicquam.	Cuiusquam.
	Quisnam quenam quodnam vel quidnam. <i>que</i>	Cuiusnam.
	Quispiam quepiam quodpiam vel quidpiam. <i>algun</i>	Cuiuspiam.
<i>que cuidas</i>	Quisputas queputas quodputas vel quidputas.	Cuiusputas.
	Quisq3 queq3 quodq3 vel quidq3. <i>algun</i>	Cuiusq3.
<i>qual ger g</i>	Quicumq3 quecumq3 quodcumq3 vel quidcumq3.	Cuicumq3.
	Quidam quedam quoddam vel quiddam. <i>algun</i>	Cuidam.
	Quilibet quelibet quodlibet vel quidlibet. <i>algun</i>	Cuilibet.
	Quivis quevis quodvis vel quidvis. <i>algun</i>	Cuivis.
	Aliquis aliqua aliquod vel aliquid. <i>algun</i>	Alicuius.
	Ecquis ecqua ecquod vel ecquid. <i>algun</i>	Eccuius.
	Nequis nequa nequod vel nequid.	Nequius. <i>nenhm</i>
	Nunquis nunqua nunquod vel nunquid.	Nunquius. <i>polavatura</i>
	Siquis siqua siquod vel siquid.	Siquius.
	Unusquisq3 vna q3 vnū quodq3 vel vnū qd3. <i>cadahū</i>	Uniuscuiusq3.
	Quisquis queque quodquod vel quicquid. <i>qual ger</i>	

Et hec composita a Quis vel qui flectas, vt te exerceas poēs casus, non tamen oīa per omnes casus repeririuntur in vsu.

Quisquis quicquid in nrō, quicquid in actō, quoquo quaque quoquo in ablatiuo, in ceteris deficit, teste Dalls.

Quisq3 caret genitiuo pluralis dūrarat adiectiuo iunctum.

Unusquisq3, caret numero multitudinis.

Quequam in nrō, et quanq3 in actō, dicere absurdum est. *algun*

Quidcumq3 nusquam legitur. *qual ger*

Ablatiuū qui & quis nunc non leguntur in compositis.

Quedam pposita a Quis vel qui, particulas vel syllabicas adiectiones post se recipiunt, quedam ante se. Que post se recipiunt aut componuntur cum quis aut cum qui.

Cum quis componuntur quinque.

- Quisquam
- Quisnam
- Quispiam
- Quisputas
- Quisque

Cum qui componuntur quatuor.

- Quicumq3
- Quidam
- Quilibet
- Quivis

Que vero recipiunt ante
se particulas componuntur
cum quis, & sunt quisque.

Aliquis
Ecquis
Nequis
Nunquid
Siquis

Et hec ut miserunt in singulari femininum in a, ita & neutrum
in plurali.

Quisquis sibi ipsi preponitur & postponitur.

Quisque rursus componitur cum unus & dicimus unusquisque:
Et scias quod quis interrogamus per qui referimus, quod
adiectivum est, quid vero substantivum, qui in ablativo utrius
generum est, apud poetas inuenies quis pro quibus.

De heteroclitis.

Hactenus analogiam proposuimus, quam pueros animo
complecti oportet, ut fingere ex propositis paradigmatis
omnium vocum casus atque variationes possint.

Est autem analogia, proportio cuius similia inter se conferuntur,
nomen sacrum ab ἀναλογία reputare atque estimare, quod
videlicet collatione similitudo comprehendatur & adpareat.
Superest ut de anomalis dicamus, sunt autem per pauca, in
quibus usus latine loquentium discessit ab analogia, quoniam
græcis equale est, unde anomala dixerunt ea, que non quadra-
rent ad regulam.

De anomalis in numeris.

Masculina singularia tantum hec fere recensentur.

Desper	limus	sumus	pulsis,
finus	sol	muscus	ponsus,
Mundus	carcer	nemo	sanguis,

Verum hic satis est usum consulere ac sequi.

Nam per multa alia sunt, que vir pluraliter usurpata sunt.

Et ex his que recensuimus, aliquando pluralia faciunt, ut
Soles, & pro estu & pro diebus.

femina singularia tantum sunt fere virtutum
et vitiorum nomina, ut,

De nomine.

Par	eloquentia	amicitia	fides.
Diligentia	parsimonia	paupertas	salus.
Negligentia	avaricia	amentia	bilis.
Culpa	cholera	dementia	fuga.
Dernicies	rabies	stulticia	tabes.
Lues	labeo	fames	infamia.
Laries	vices pro tēpore	fama	gaza.
Humus	indoles	inuenta	mois.
Proles	pir	strues	arena.
Senecta	vira	gloria.	

Et tamen quedam inueniuntur cum gratia pluraliter elata, ut apud Bellium, Adulescens stabat inanes glorias.

Neutra singularia tantum.

Dulguis	pelagus	solium	senium.
Dalec	instrium	cuum	barathrum.
Lenum	senum	instar	lethum.
Lutum	pus	salum	viscum.
Der	nihil	nihilum	nil.

Necessum et necesse.

Fas nefas adoz **Indeclinabilis.**

Plurali preterea numero carent propria nomina Deorum, Dominum, Montium, Silus, fluviorum, Insularum, Orbium, Ceterarumque rerum, nisi que pluraliter declinantur.

Dicimus tamen Scipiones, Fabios, Metellos, et eiusmodi propria virorum nomina in numero plurali, Sed tunc appellatiua, potius quam propria dicenda sunt.

Larent quoque numero multitudinis nomina elementorum, ut Ignis, Ether, Aer, Aqua, Terra.

Et nomina metallorum, ut Aurum, Argentum, Plumbum, Stannum, Orichalcum.

Et nomina significatiua res liquidas et aridas, que in pondus et mensuram referuntur, ut Triticum, Lipba, Licer, Panicula acetum, Sapa, defrutum passum.

Quæ tamen nonnunquam pluraliter efferuntur, maxime cum illarum rerum genera significare volumus, ut cum dixi vinum simpliciter, omne vinum significavi, Cum vero dixi vina in plurali, multas vini diuersitates, puta salernum, albanum, sudanum, signavi.

Masculina pluralia tantum.

Artes	artus	annales	cancelli
cani	celites	cassici	codicilli
fursures	inferi	loculi	fasti vel fasti. num.
liberi	lares	lemures	fori pro sedibus.
manes	maiores	minores	natales
optimates	posteri	primores	penates
proceres	pugillares	quirites	superi
verpes	sales false dicta	carceres	pro septis.

femina pluralia tantum:

Ambages	argutie	antie	antenne
Aedes	erumne	bige	blandicie
compedes	cune	crates	ceremenie
copie	clitelle	dapes	delirie
diuitie	dire	excubie	exunie
exequie	ferie	facie	fortune
fores	gene	grates	gingive
inferie	inducie	insidie	illecebre
inimicitie	latebre	lactes	litere pro epla
mine	manubie	narco	nenie
nondine	nuge	nuptie	opes
palee	plage	prestigie	primicie
quisquille	quadrige	reliquie	scale
sortes	sortes	sordes	scope
suppetie	tenebre	trice	terme
valve	Calēde,	A vocando dicte, Nam nouis- mo contocabatur plebs, et pronuncia- batur numerus dierum qui ad nonas superessent, Nam nonis conueniebant popula- res ex agris in urbem, Grece κατὰ νόον est voco.	

None, Plutarchus dictas nonas quasi neomenias putat, tum enim prodit a coitu luna telare conspicitur.

Idus, a diuidendo dicuntur, Nam in medium mensem incidus

Iduare diuidere veteribus significabat.

Neutra pluralia tantum.

De nomine.

Arma	crepūdīa	cunabula	castra,
Libarīa	erta	incunabula	iuga,
Iusta	ilia	lustra	magalia,
Mapalia	menia	precordia	serta,
Spolia	sponsalia	tripudīa,	
Tempe	tesqua	tot quot	pondo.

In declinabilia sunt hec quinque posteriora.

Et nomina festorum.

Saturnalia	bacchanalia	vulcanalia	neptunalia
Iugalia	quinquatria	agonalia	vinalia

et similia que omnia fere in ium,

Et pluralis numerus in titulis librorum frequentius usurpatur, qui grece aut ad imaginē grecorum scripti sunt, vt

Bucolica	georgica	iberotica	analectica
economica	ethica	topica	physica.

Sunt et numeralia omnia indeclinabilia vsqz ad centum, preter vnus .a. um. duo .e. o. tres et tria, carentqz numero singulari, preter vnus .a. um. quod caret numero multitudinis, nisi cum iungitur nomini bus pluraliter declinatis.

Carent preterea singulari numero composita, vt ducenti .e. a.

Et nomina diuidua siue per certos numeros distributiva, vt

Singuli .e. s.	bini .e. s.	terni .e. s.
quaterni .e. s.	quini .e. s.	seni .e. s.
septeni .e. s.	octoni .e. s.	noveni .e. s.
deni .e. s.	vndeni .e. s.	duodeni .e. s.
treteni .e. s.	quadrideni .e. s.	Et similia.

Quedam etiam mutant genus in plurali numero.

Masculina in plurali neutra.

Auernus	auerna.
Balteus	baltea.
Menalis	menala.
Ismarus	ismara.
Hic Gargarus	hec gargara.
Dindymus	dindyma.
Pangens	pangea.
Tenarus	tenara.
Tartarus	tartara.

	pileus		pilea
	Sibilus		sibila.
	Supparus		suppara.
	Iustus		iusta.
Hic	Permissus	Hec	permissa.
	Cetus		cete indeclinabile.
	Locus		loca ⁊ loci.
	Jocus		loca ⁊ ioci frequētius.

Euentus quarte declinatōis in singulari vſitatus eſt.

Quidius careat ſucceſſibus opro.

Quiſquīs ab euentu facta notanda putat.

Euentus in plurali, Liviſ, Auſquam min⁹ reſpōdent eue-
tus quam in bellis.

Euenta apud Luce, Sepe reperies, pro rebus que accidere.

Cauſe euentorū magis mouent quāz ipſa euenta.

feminina in plurali neutra.

	Carbaſus		carbafa.
	Intybus		intyba Plinius dixit intybum.
Hec	Pergamus	Hec	pergama.
	Supellex		ſupellectilis.
	Pascua		pascua oꝝ.
	Pascuam non dī rerum veteres ſed pascuum.		

Neutra in plurali masculina.

	Celum		celi.
	Lapiſtrum		capitri ⁊ capitra.
Hoc	frenum	Hi	freni ⁊ frena.
	Raſtrum		raſtri ⁊ raſtra.
	Porrum		porri ⁊ porra.
	Argos		argi grecum.

Neutra in plurali feminina.

	Balncum		balnee ⁊ balnes
Hoc	epulum	Hec	epule
	delitium		delitie
	cepe indeclinabile		cepe ceparum

Darij ordinis.

Laurus .us. et .i.	quercus .us. ⁊ .i.
cornus .us. ⁊ .i.	pinus .us. et .i.
ſicus .us. et .i.	domus .us. et .i.
colus .us. et .i.	arcus .us. et .i.

De nomine

Acus .us. .i. iugerum .i. iugera iugerum
et iugere in singulari. vas .is. vasa vasorum.
penus .oris. penus .us. specum .i. specus .us.
fasti .orum. fastus .uum.

Quedam bisariani effertur, hic angiportus et hoc angiportus
tonitrus et tonitru. Verum hec usus docebit.

Sestertius et sestertium significatione differunt.

Est hic adnotanda greca quedam consuetudo, ex casibus nouas
declinationes pariedi, ut ex grō abacos, ab abar, sic abac. .is.
Ex accusatiuo cratera, sic cratera .e. Ex cassida sic cassida .e.

Quedam certis casibus deficiunt.

Vocatiuo caret nomina interrogatiua ut. Quis, qualis, quāt,
cū interrogatiue proferuntur. Item infinitiua ut. Quidā aliquis.
Et relatiua ut. Qui, qualis, quantus, cum aliquid referunt.

Et negatiua ut Nullus nemo.

Item distributiua ut. Ambo uterque alteruter.

Et que supra memorauimus diuina ut. Bini, e, terni, e, quatuor.

Os oris.

Ius iuris.

Rus ruris.

Res res.

Mare maris.

Et dō et ablatiua in plurali
deficiunt. Item nomina
quinte declinationis, preter
res rei, dies diei.

Satis vel saties nominatiua singulari tantum habet.
Presto a plerisque inter nomina ponitur, et nullum habet casum,
preter nominatiua in utroque numero, et cum substantiua verbo
struitur ut. Presto suus. Nam presto ad suum magis poetice est.
Expes expes nominatiua vocatiua tantum habet.
fors fors forte dicitur usitate in nominatiua, vocatiua, ablatiua.

Dis omnes casus habet, ut sentie Priscianus. Et tamen
datiua minus usurpata inueniuntur, in plurali Dires, ium,
integrum est, siue sit aui, siue aliunde.

Tabi et tabo pro sane in genitiua et ablatiua inueniuntur sine reli
quis casibus.

Distionem distione.

Laterem latere.

Dicem vice.

Accusatiuum & ablatiuum tantum habent. In plurali integra sunt duo posteriors.

Tantundem & tantidem. nŕm gŕm & actŕm tantum habent.

Macte macti. vŕtŕm vŕtŕusq; numeri tantum habet. Verg.

Mactenoua virtute puer. Plinius Macte ingenio dixit.

Sponte. Impete. Obijce. Natu. Diu. Noctu.

Ablatiuum in singulari tantum habent.

Inŕicias. accusatiuo plurali tantum dicitur.

Suppetias, item in actŕo plurali, Significat auxilia, & iungitur cum verbo fero, frequentissimum est apud historicos, vt

Suppetias tulit, hoc est presidium attulit vel misit.

Ops, est dea terre, que et tellus dicitur, Sed Opis opem

ope, in gŕo actŕo abltŕo significat auxilium, et facultatem. vt

Affer mihi opem .i. opulare mihi. Et Verg. Grates per sol uere dignas non opis est nostre .i. facultatis.

Verbera, in ablatiuo singulari reperitur, in plurali verbera verberum integrum est.

Mille bifariam, usurparunt latini, alias adiectiue, alias substantiue.

Adiectiuum mille indeclinabile est plurale tantŕm, mille homines:

Substantiuum mille singulari numero indeclinabile est, hoc mille, mille passuum percurri.

Milli in ablatiuo reperitur.

Tu millinumuum potes vno querere centum.

Plurali sic declinatŕr.

Millia, millium, millibus, millia, millibus.

Duo millia equitum habuit in exercitu Carolus, vel bis mille equites.

Hactenus de nomine.

De pronomine.

¶ De pronomine.

Arta superq3 dilect. euagata est de nomine expla-
natio tua, etsi cognoscas me importunū fore, des
veniam, nam cupiditas ac desiderium sciendi est
in causa: intellexi enim Aristotelem dixisse .iij.
metaphisice, quod non erat inuile de singulis du-
bitare, ⁊ ideo felicem si te audirem de pronomine

differere.

Mar.) Quod scire cupis nihil celabo, ac primum a definitōe
(vt mos est) exordium sumam.

Pronomen est vox qua vrimur in demonstrāda aut repetēda re,
cum nomine vti non erit commodum.

Veri.) Unde dicitur pronomen?

Mar.) A pro prepositione ⁊ nomen, q3 pro eo ponitur in ofe

Veri.) Quot accidunt pronomini?

Mar.) Sex. Species. Genus. Numerus. figura. Person-
na, casus ⁊ modus declinationis.

Veri.) Quot sunt Species.

Mar.) Due. Primitiua, vt Ego, Tu, Sui, hic, Iste, Ille,
Ipse, Is.

Deriuatiua, vt Meus, Tuus, Suus, Noster, Vester, Nostras
Vestras, Nam a mis grō antiquo sit meus. A nostrū sit noster
et nostras. A tis tuus. A vestrum vester et vestras. A suo suus
sua suum.

Veri.) Quot sunt genera pronominum?

Mar.) Genus in pronomibus perinde est vt in adiectiuis
nominum, Nam p̄ tria genera vagantur pronomina.

Veri.) Quot sunt numeri?

Mar.) Duo, vt in nominibus.

Veri.) Quot sunt figure?

Simplex. vt Ego.

Mar.) Due,

Composita, vt Egomet, Idem.

Varie autem componuntur pronomina,

Primum inter se, vt Egoipse, tuipse, sui ipsius, isthic.

Secundo cum nomine. vt Huiusmodi, eiusmodi. Et intercedē
te syllabica adiectione, ce huiuscemodi, eiuscemodi.

Tertio cū prepositiōe. vt Mecum, tecū, secū, nobiscū, vobiscū.

Quarto cum aduerbijs, vt Idem, ab is r demum.

Quinto cum syllabicis adiectionibus, Met, te, ce, pre. Syl
labica adiectio est syllaba extra compositionem nihil significās,
In compositione significatio eius deprehenditur.

Met adijcitur omnibus casibus prime r secunde persone, pre
ter Tu in nō, ne putetur verbum. vt Egomet, tuteniet. tu te.

Item dicimus Suimet, sibimet.

Te adijcitur voci tu et te, vt Tute tete.

Te iungitur obliquis pronominum, hic iste ille, vbi finis est
s, litera. vt huiusce, hance, illosce, Veteres etiam declinabāt
p omnes casus, hīce, hecce hocce, et isce in nō pro is.

Pre iungitur ablatiuis, Mea. tua. sua. nostra. vestra. vt
meapte, tuapte, &c. Aliquando etiam, meo. tuo. suo. nostro
vestro. Sed in his compositionibus obseruabis consuetudinē
emendate loquentium.

Veri.) Quot sunt persone?

Mar.) Tres. Prima Ego. Secunda Tu. Tertia reliqui
omnes nominatiui tam nominum, quam pronominum.

Veri.) Casus quot sunt?

Mar.) Idem qui in nomine, Verum vocatiui non est vsus in
oibus pronominib⁹. Admittit rñ vtōs, tu, meus, nō r nostras

Veri.) Quot sunt modi declinationis?

Mar.) Modi declinationis in pronominib⁹ sunt quatuor. Pri
mus cuius grūs in i, desinit. Secundus in ius. Tertius in
i, e, i, Quartus in is,

Primus modus declinationis.

Singulariter.

Nominatiuo	Ego
Genitiuo	mei
Datiuo	mibi vel mi
Accusatiuo	me
Ablatiuo	me.

Pluraliter.

De Pronomine.

Nō Nos
Grō nrūz vel nostri
Drō nobis
Actō nos
Abkō nobis

Singulariter

¶ Nō Tu
Grō tui
Drō tibi
Actō te
Drō tu
Abkō te

Pluraliter

Nō Vos
Grō vrūz vel vestri
Drō vobis
Actō vos
Drō vos
Abkō vobis

Singulariter

¶ Nō Sui
Drō sibi
Actō se
Abkō se

Pluraliter

Grō Sui
Drō sibi
Actō se
Abkō se

Secundus mod⁹ declinat.

Singulariter

¶ Nō hic hec hoc
Grō huius
Drō huic
Actō hūc hāc hoc
Abkō hoc hac hoc

Pluraliter.

Nō hi hec hec
Grō horū harū horū
Drō his
Actō hos has hec
Abkō his

Singulariter

¶ Nō Iste ista istud
Grō istius
Drō isti
Actō istuz istaz istū
Abkō isto ista isto

Pluraliter

Nō Isti iste ista
Grō istorū istarū istorū
Drō istis
Actō istos istas ista
Abkō istis

Singulariter

¶ Nō Ille illa illud
Grō illius
Drō illi
Actō illuz illā illud
Abkō illo illa illo

Pluraliter

Nō Illi ille illa
Grō illorū illarū illorū
Drō illis
Actō illos illas illa
Abkō illis

Singulariter

¶ Nō Ipse ipsa ipsum
Grō ipsius
Drō ipsi
Actō ipsuz ipsaz ipsum
Abkō ipso ipsa ipso

Pluraliter.

Nro Ipsi ipse ipsa
 Gro ipsoꝝ ipsaꝝ ipsoꝝ
 Dro ipsi
 Acto ipsoꝝ ipsaꝝ ipsa
 Ablo ipsoꝝ

Singulariter

Nro Is ea id
 Gro eius
 Dro ei
 Acto euz eam id
 Ablo eo ea eo

Pluraliter

Nro Ei vel ij ee ea
 Gro eoz eaz eoz
 Dro eis vel ijs
 Acto eos eas ea
 Ablo eis vel ijs

Singulariter

Nro Idem eadeꝝ idē
 Gro eiusdem
 Dro eidem
 Acto eūdeꝝ eādem idē
 Ablo eodem eadeꝝ eodē

Pluraliter

Nro Eidē vl' ijdē eedē eadē
 Gro eozdē eazdez eozdē
 Dro eidem vel ijsdem
 Acto eoidē eoidē eadem
 Ablo eidem vel ijsdem

Tertius modus declinat.

Nro Meus mea meuz
 Dro Mi mea meū
 Nro Tuus tua tuuz
 Nro Suis sua suū
 Nro Noster .a. um.
 Nro Vester .a. um.
 Cetera sicut Albus .a. um.

Quartus modus declinationis

Nro Nostras grō nostratis.
 Nro Vestras grō vestratis.
 Cetera sicut prudēs tis.

Sunt autem demonstratiua, Ego, Tu, hic, Iste.
 Relatiua Is, Ipse, Ille. Verum Ille, Alias demonstratiuum est, Alias relatiuum.
 Sui vero ⁊ suus, reciproca sunt, hoc est, ad eādem personam redeunt que precedebat, Nam inter est inter hec. Pater iubet ut venias ad se, Et pater iubet ad ipsum venias. Nam cum relatiuo ipsum vroz, significo alium quendam non patrem.
 Dalla diligenter ⁊ vtiliter precipit de vsu harum particularum quem tu vbi hec prima elementa perdidiceris, consule.
 Possessiua, Meus, a, um, Tuus, Suis, Noster, ⁊ Vester.
 Geniliis, Nostras ⁊ Vestras.

De verbis

De verbo.

One deus hec scientia quantum me allicet, non in merito philosophorum princeps dixit, Omnes homines naturaliter scire desiderant, Qua de re de verbo quod inter partes orationis est in ordine tertio pietate solita doceas.

Max.) Verbum est vox significans agere aut pati, vt Docere doceri.

Veri.) Unde dicitur?

Max.) A verbero, as, quia verberato aere, oratio profertur que sine verbo esse non potest.

Veri.) Quoruplex est verbum?

Max.) Personale et impersonale, Personale quod p distinctas personas terminationes variatur, vt Amo, as.

Impersonale quod modis atq3 temporibus variatur: numeris atq3 personis non variatur, Constructio vero addit numeros et personas, vt Tedet te debet.

Veri.) Verbo quot accidunt?

Max.) Octo, Genus. Species. figura. Modus. Tempus. Persona. Numerus. et coniugatio.

Veri.) Esset mihi quam gratissimū si hec verbi accidentia (pvt in nomine fecisti) ad vnguem explanares.

Max.) faciam quam libentissime.

Veri.) Dic igitur, quot sunt genera verborum?

Max.) Quinq3. Activum. Passivum. Neutrum. Communes Deponens. Genera sunt significationes verborū: inde enim cognosci potest actio sit in verbo an passio.

Activi generis sunt que addito r, passionem significāt, vt amo amo.

Passivi generis, que ita assumpto r, significant passionem, quo ablato rursus agunt.

Neutri generis sunt que o finita non admittūt r, vt sto, curro. Nam sto: nemo dixerit.

Communis generis sunt, que or finita tum activam tum passivam significationem habent, vt Criminos phormionem, criminos a phormione. Discrimen significationis indicat constructio seu casus persone adiectus verbo. Nunc non ita multa numeramus verba communia. Amplector, Complector. Osculoz Criminos. Experioz. Generoz. Interpretoz. Largioz. Pluro

alia vetustissimi Latinoꝝ vſurparunt in vtraqꝫ ſignificatione que nunc in vſu non ſunt.

Deponēris generis ſunt que, r, ſinalem non poſſunt abijcere, vt loquor. Quis enim audit loquo?

Hic etiam admonendus mihi videris, pauca quedam verba efferri pro, o, r oꝝ, eadem ſignificatione, vt.

Adſentio adſentioꝝ. Impertio impertioꝝ.

Comperio compioꝝ, Sed Compertus ſum, actiua ſignificatione non dixerunt latini.

Ita Iurgo, r iurgoꝝ, ſed poſterius vſitatus eſt.

Munero, r muneroꝝ, r ſabꝛicoꝝ vſitate, Apud poetas alicubi ſabꝛico inuenias.

Sic r populo, pro populoꝝ, r ſtabulo, pro ſtabuloꝝ.

Luxurio pro luxurioꝝ. Pꝛeuertoꝝ propꝛeuerto.

Punioꝝ propunio, apud Ciceronem.

Pleraque alia varie a vetuſtiſſimis Latinoꝝ vſurpata recenſet Nonius, in quibꝫ vſus poſtea repudiavit alterā terminationē.

Veri.) Species verborum quot ſunt?

Max.) Due, primitiua vt edo, Deriuatiua vt eſurio.

Deriuatiuoꝝ tamen verboꝝ ſome ſunt ſeptem. Inchoatiua, Meditatiua, Deſyderatiua, frequētatiua, Diminutiua, Denominatiua, Aduerbiatiua,

Veri.) Que ſunt verba Inchoatiua?

Max.) Que Laurentius dicit continuū incrementum paſſionis innate ſignificare, ſuntqꝫ tantū a verbis neutris abſolutis ſecunde coniugationis, r formantur a ſecūda perſona preſentis Indicatiui modi addita co, vt a Tepeo eſ, Tepeſco is, .i. in horas magis tepeſco. Hec verba ad tertiam cōiugationem pertinent, r mutuātur preterita r ſupina a thematis, vt Tumefco tumui. Quedam a nominibus cadere videntur in quibus obſeruāduſ eſt vſus Scriptoꝝ, vt Herbeſco, igneſco, repueraſco.

Veri.) Que ſunt verba Meditatiua?

Max.) Que Laurentius appellat deſyderatiua, ſiūtqꝫ ab ultimo ſupino addita rio, vt Ab edo is, eſu, eſurio. Sic Cenatuꝝ rio, Partuꝝ rio, Emptuꝝ rio. &c.

Veri.) Que ſunt Deſyderatiua?

Max.) Que Laurentius non mentis affectum, ſed actum corꝝ poris ſignificare dicit, Et ſunt quam rariffima, Diſo is,

Facesso, .is; facesso, is, Capesso capessio. **Veri.**) Que sunt verba frequentativa?
Max.) Que in agendo assiduitatem vel conatum significant, sicut ab ultimo supino, u, mutato in o, ut Curro curris, curso, Curso, as. Animaduertendum tamen est in verbis prime coniugationis supina a quibus formatur frequentativa mutare, a penultima supini in i, breuem, ut Impero .as, imperatu, Imperito, as. Dicimus tamen ab Ago, accito, et agito, a dico dicto et dicitio.

Veri.) Que sunt verba Diminutiva?

Max.) Que a suo principali diminutionem significant, ut Agarrio .is, garrulo, as, Absorbeo sorbillo, Acaluo cavilloz,

Veri.) Que sunt verba Denominativa?

Max.) Que a nomine derivantur, ut Apatre, patrisso. Ab atrico atricisso. Agreco grecisso. Imitationem significantia, que apud grecos, et desinunt ut Platonizo, Latini non admodum sunt hac delectati terminatione, unde dixerunt pro grecisso, grecor, ita Cornicoz a cornice. Avulpe vulpinoz. Abaccho bacchoz. Apabulo pabuloz. Afrumento frumentoz. Abaquo aquoz.

Veri.) Que sunt Aduerbia?

Max.) Que ab adverbio derivantur, ut Aperendie peredis no, as. Asupra supero. Ab intra intro.

Veri.) figure quot sunt?

Max.) Duce, Simplex ut Lego. Composita ut Intellego, Decomposita vocantur ex compositis nata, ut Concupisco.

Hic mutationes literarum et crasses observa, ut

Afficio ex ad et facio,

Logo, quasi coago.

Concurio a curatio.

Succusso a quasso.

Et Redeo, d, interposita, pro reo.

Porriigo a porro et rego.

Portendo a porro et tendo.

De tali mutatione literarum, et in verbis et in prepositionibus, precipitur in orthographia.

Hic etiam observare debes quod quorundam compositorum rebus non extant, fendo unde defendo, offendo.

Specio, unde aspicio,

Perio, unde experio.

Pedo, unde expedio, impedio. **L**ino, unde inclino, reclino.
Euso, unde accuso, recuso. **S**ipo, unde dissipio.
Frigero, unde refrigero. **P**leo, unde repleo, compleo.
Leo, unde releo, deleo. **L**acio, unde elicio, pellicio, allicio, illicio.
 Quedam et nominibus nascuntur, ut **P**ernocto, architector,
 philosophor, Nam et multa simplicia a nominibus oriuntur. ut
Desperascit, die scit.

Quaquam autem composita imitentur coniugationem simplici-
 cium, ut **f**acio feci, **C**onficio confeci, tamen degenerant aliqui
 verba a coniugatione & genere, ut a **S**pernere sit aspernari,
 a **S**ternere consternare, a **S**petio suspicari, a **f**acio gratifica-
 ri, verificari, a **V**erto, reuerto, diuerto, deponentia.
 Ab **E**o is, neutrum migrat in actiuum, **P**retereo, **A**deo, & fere
 omnia composita. Cum de preteritis & supinis regulas pro-
 posuerimus, haec ubi verba exegerint, latius explicabimus.

Veri.) Modi verborum quot sunt?

Max.) Quinq;. **I**ndicatiuus, **I**mperatiuus, **O**peratiuus,
Subiunctiuus, **I**nfinitiuus. Sed variam voluntatem in acti-
 one tradunt.

Indicatiuus modus, est qui simpliciter fieri aliquid aut non
 fieri desinit.

Imperatiuus, quo imperando utimur.

Operatiuus, quo operamus, **A**deoq; degenerat ab indicatiuo,
 ut ad absoluendam sententiam fere adiescat aduerbiu operandi.

Subiunctiuus, qui non solum eget aduerbio vel coniunctione
 verum etiam altero verbo, ut perfectum significet sensum.

Infinitiuus, qui caret uumeris & personis, & eget aliquo alioq;
 modorum ut perfectum sensum significet.

In modos commode videntur referri posse gerundia & supina,
 De quorum usu ac significatione in syntaxi precipiemus.

Veri.) Tempora verborum quot sunt?

Max.) Sex. **P**resens. **P**reteritum imperfectum. **P**reteritum
 perfectum. **P**reteritum plusquam perfectum. **F**uturum imper-
 lectum, & futurum perfectum.

Tempus presens, est quo in presentia aliquid fieri ostendim;
Preteritum imperfectum, quo ostendimus quod aliquid fiebat
 sed non fuit perfectum.

Preteritum perfectum, quo ostendimus aliquid iam factum ac

perfectum esse.

Præteritum plusquam perfectum, quo ostendimus id quod factum est inueterasse citra præteritum perfectum.

futurum imperfectum est quo ostendimus aut promittimus nos aliquid inchoaturos esse.

futurum perfectum est quo ostendimus aut promittimus quod ad certum tempus aliquid erit a nobis factum.

Et hec est propria verborum natura indicare discrimina temporum.

Veri.) Quæ sunt Personæ?

Max.) Tres, Prima quæ de se sola, vel de se ceteris loquitur ut Ego lego, nos amamus.

Secunda ad quam solam vel cum alijs prima loquitur, ut Tu amas, vos amatis.

Tertia de qua sola vel de quibus prima loquitur, ut Licero legit, homines legunt.

Veri.) Numeri quot sunt?

Max.) Duo, Singularis, ut Lego.

Pluralis, ut Legimus.

Veri.) Quid est Coniugatio?

Max.) Est inflexio verbi.

Veri.) Quot sunt Coniugationes?

Max.) Quatuor, Prima que secundam personam singularem presentis indicatiui modi mittit in as productam in voce actiua, et in aris, vel are, in passiuâ, ut Amo, as, Lero: aris, vel are. Secunda que eadem secundam personam mittit in es productam in voce actiua, et in eris, vel ere, in passiuâ, ut Doceo es, Medeo: eris, vel medere.

Tertia que eadem secundam personam mittit in is correptam in voce actiua, et in eris, vel ere, penultima correpta in voce passiuâ, ut Lego is, Loquo: eris, vel loquere.

Quarta que eadem secundam personam mittit in is productam in voce actiua, et in iris, vel ire, penultima producta in voce passiuâ, ut Audio is, Audio: audiris, vel audire.

Veri.) Signa amabo paradigmata, quo coniugationum analogia mihi felicitus innotescat.

Max.) faciã, Est autem analogia facilis et que paruo negotio cognosci potest. In præteritis et supinis est varietas, que diligenter est pueris perdiscenda. Nisi enim coniugationem tanquam

digltoſ vngueſqꝫ ſuoſ norint exactiſſime, non raro in medio ſermone reſiſtēt ⁊ obſcureſcent, cum cōmutare, pro ſententiā rum varietate, verboſi caſuſ non poterunt.

De quatuor verborum regula rium coniugationibus.

¶ Paradigma prime coniugationis.

Amo, amas, amavi, amare,	}	Amādi, amando, amandū.
		Amatum, amato,
		Amans, amaturus,
		Amor amaris,
		Amatus, amandus.

Indicatio modo,

	Ego,	Tu,	Ille,
Tempore presenti	{ Amo, Amor,	amas, amaris vel amare,	amat, amatur.
Pret. impf.	{ Amabam, Amabar,	amabas, amabarís vel .are.	amabat, amabatur,
Pret. pf.	{ Amavi, Amatus .a. um. sum vel fui,	amavisti, es vel fuisti,	amavit, est vel fuit;
Pret. pl. pf.	{ Amaveram, amar ⁹ .a. um. erá vel fuerá,	amaveras, eras vel fueras,	amaverat, erat vel fuerat;
futuro impf.	{ Amabo, Amabor,	amabis, amaber ⁹ vel .ere.	amabit, amabitur.
fut. pf.	{ Amavero, amar ⁹ .a. um. ero.	amaveris amar ⁹ eris,	amaverit. amatus erit;

Imperatio modo,

Tempore presenti.	{ Ama vel ames. Amare vel ameris,	amet, amerur.
futuro.	{ Amato vel amaveris, amator vel amat ⁹ sis,	amato vel amaverit, amator vel amatus sit,

Optatio modo,

Tempore presenti Ornam	{ Amarem, Amarer,	amares, amarer ⁹ vel amarere,	amaret, amaretur.
P. impf.	{ Amarem, Amarer,	amares, amarer ⁹ vel amarere,	amaret, amaretur,
P. pfecto.	{ Amaverim, amar ⁹ .a. u. sim vel fuerim,	amaveris, sis vel fueris,	amaverit, sit vel fuerit;
P. pl. pf.	{ Amavissem, amar ⁹ .a. u. esses vel fuisses.	amavisses, ees vel fuisses,	amavisset, esset vel fuisset;
futuro	{ Amem, Amer,	ames, ameris vel amere;	amet. ametur;

Indicatiuo modo.

Mos,	Vos,	Illi,	
amamus	amatis	amant.	Amo.
amamur	amamini	amantur.	Som amado.
amabamus	amabatis	amabant.	Amans.
amabamur	amabamini	amabantur.	Era amado.
amauimus	amauistis	amauerunt vel .ere.	Amey ey z ouue .a
amati .e .a .sum ⁹ vel fuim ⁹ .	estis vel fuistis.	sunt fuerunt vel fuere.	fuy ey (z ouue sico amado.
amaueramus	amaueratis	amauerant.	Quia amado.
ati .e .a .eram ⁹ vel fueram ⁹ .	erat ⁹ vel fuerat ⁹ .	erat ⁹ vel fuerat ⁹ .	Quia sico am.
amabimus	amabitis	amabunt.	Amarey.
amabimur	amabimini	amabuntur.	Screy amado.
amauerimus	amaueritis	amauerint.	Auerey amado.
amati .e .a .erimus	amati eritis	amati erunt.	Auerey sico amado

Imperatiuo modo.

amemus	amate vel ametis.	ament.	Amalo.
amemur	amamini vel amemini	amentur.	Sclogo amado.
amem ⁹ vel rim ⁹ .	amatote vel ritis.	amanto vel erint.	Amal de poys.
amemur vel amati sim ⁹ .	amamini ⁹ vel amati sitis.	amato ⁹ vel amati sint ⁹ .	(Se amado de poys.

Optatiuo modo.

amaremus	amaretis	amarent.	De se amasse.
amaremur	amaremini	amarentur.	De se fosse amado.
amaremus	amaretis	amarent.	De se amara.
amaremur	amaremini	amarentur.	De se fora amado.
amauerimus	amaueritis	amauerint.	De se aia amado.
ti .te .ta .sim ⁹ vel fuerim ⁹ .	sitis vel fueritis.	sint vel fuerint.	De se aia sico am.
amauissemus	amauissetis	amauisissent.	De se ouera z ouuesse amado
ti .te .ta .essem ⁹ vel fuissem ⁹ .	essetis vel fuissetis.	essent vel fuissent.	De se (ouera z ouuesse sico amado.
amemus	ametis	ament.	De se ame.
amemur	amemini	amentur.	De se scia amado.

Subiunctiuo modo.

	Ego,	Tu,	Ille,
Temp. presenti Lum	{ Amem, Amer,	ames, amcris vel amere	amet, amcrur.
Pret. imperf.	{ Amarem, Amarer,	amares, amareris vel ere.	amaret. amarerur.
Pret. pfecto.	{ Amauerim, amar ⁹ . a. ū. sim vel fuerim.	amaueris, sis vel fueris.	amauerit. sit vel fuerit.
Pret. pl. pf.	{ Amauissem, amar ⁹ . a. ū. esse3 vel fuisse3.	amauisse3, cēs vel fuisse3.	amauisset, eēt fuisset.
futuro.	{ Amauero, amar ⁹ . a. um. ero vel fuero.	amaueris, cris vel fueris.	amauerit, erit vel fuerit.

Infinitiuo modo

Temp. presenti.	{ Amare, Amari,	Amar. Ser amado.
Pretérito.	{ Amauisse, amatum. ā. um. esse vel fuisse.	Auer amadoz Auer sido amado.
futuro.	{ Amatur ⁹ vel amatur ⁹ esse vel amatur ⁹ ire. amandū vel amandū cē vel amatur ⁹ iri.	Auer de amar. auer de ser amado.
Gerundia,	{ Amandi, Amando, Amandum,	De amar. Em amandoz sendo amado. A amar e ser amado.
Supina,	{ Amatur ⁹ , Amatum,	A amar. De ser amado.
Participia,	{ present ⁹ . Amans, futuri. Amaturus. a. um. Pretcriti. Amans. a. um. futuri. Amandus. a. um.	Q que ama. Q que ha de amar. Q que soy amado. Q q ha d ser amado.

Subiunctiuo modo.

Mos,

Vos,

Illi,

amemur,
amemur,

ametis,
amemini,

ament.
amentur,

Como ame.
Como scia amado.

amarem⁹,
amaremur,

amaretis,
amaremini,

amarent.
amarentur,

Como amara amaria ⁊ amasse.
Como foras fia ⁊ fosse amado.

amauerim⁹,
ti. e. a. sim⁹ v^l fuerimus,

amaueritis,
sitis v^l fueritis,

amauerint.
sint v^l fuerit,

Como aia amado.
Como aia sido amado

amauissem⁹,
ti. e. a. essem⁹ v^l em⁹,

amauissetis,
esset v^l fuisset,

amauisissent,
eent v^l fuisset,

Como ouça ⁊ ouesse amado.
Como ouça ouesse sido.

amauerim⁹,
si. e. a. erim⁹ vel fuerim⁹,

amaueritis,
eritis v^l fueritis,

amauerint.
erint vel fuerint.

Como amar ouç ⁊ aia amado.
Como for, ouç
⁊ aia sido amado.

Paradigma secunde coniugationis,

Doceo, doces, docui, docere,

Docendi, docendo, docendum,

Doctum, docti,

Docens, docturus,

Doceor, doceris,

Doctus, docendus,

B

Indicatio modo,

	Ego,	Tu,	Ille,
Tēpore presenti	{ Docco, doceor,	doces, doceris vel docere,	docet, docetur.
P:et. impf.	{ Docebam, docebar,	docebas, docebaris vel docebare,	docebat. docebatur.
P:et. pf.	{ Docui, doctus. a. um. sum vel fui.	docuisti, es vel fuisti.	docuit, est vel fuit.
P:et. pl. pf.	{ Docueram, doctus. a. um. erā vel fuerā.	docueras, eras vel fueras.	docuerat. erat vel fuerat.
futuro impf.	{ Docebo, docebor,	docebis. doceberis vel .ere.	docebit, docebitur.
fut. pf.	{ Docuero, doctus. a. um. ero,	docueris, docuis eris,	docuerit, docuis erit.

Imperatiuo modo,

Tēpore presenti.	{ Docce vel doceas, docere vel docearis,	doccat, doceatur,
futuro	{ Doceto vel docueris, docetoz vel doctus sis.	doceto vel docuerit, docetoz vel doctus sit.

Optatiuo modo,

Tēpore presenti Orinam	{ Docerem, docerer,	doceres, docereris vel .ere.	doceret, doceretur.
P. impf.	{ Docerem, docerer,	doceres, docereris vel .ere.	doceret, doceretur.
P. pfecto	{ Docuerim, doctus. a. um. sim vel fuerim.	docueris, sis vel fueris.	docuerit, sit vel fuerit.
P. pl. pf.	{ Docuissem, doctus. a. um. esse vel fuissem.	docuisses, eēs vel fuisses.	docuisset, eēt vel fuisset.
futuro	{ Doceam, docear,	doceas, docearis vel .are,	doceat, doceatur,

Indicatio modo,

Mos,	Vos,	Illi,	
docemus,	docetis,	docent,	Ensinado.
docemur,	docemini,	docentur,	Som ensinados.
docebamus,	docebaris,	docebant.	Ensinava.
docebamur,	docebamini,	docebantur,	Era ensinado.
docuimus.	docuistis,	docuerunt vel docuere.	Ensinay ey trouue ensinado,
docti.e.a. sum ⁹ v ^l fuim ⁹ .	estis vel fuistis.	sunt fuerunt v ^l fuere.	fuy ey trou ⁹ (ue sido ensinado.
docueramus,	docueratis,	docuerant.	Auia ensinado.
docti.e.a. eram ⁹ v ^l fueram ⁹ .	eratis v ^l fueratis.	erant v ^l fuerant.	Auia sido ensin.
docebinus,	docebitis,	docebunt,	Ensinarey.
docebinur.	docebinini,	docebuntur.	Ser ey ensinados.
docuerimus,	docueritis.	docuerint.	Auerey ensinado.
docti.e.a. erimus.	docti eritis.	docti erunt.	Auerey sido ensinado.

Imperatiuo modo,

doceamus,	docete vel doceatis.	doceant,	Ensinologo.
doceamur.	docemini vel doceamini,	doceantur.	Se logo ensinados.
doceam ⁹ vel docuerim ⁹ ,	docetote v ^l docueritis,	doceto v ^l docuerit.	Ensinado sp.
doceamur v ^l docti sim ⁹ .	docemino: v ^l docti sitis.	docero: v ^l docti sint.	Se Censinado de poye.

Optatiuo modo,

doceremus.	doceretis.	docerent,	Se ensinasse.
doceremur,	doceremini.	docerentur.	Se fosse ensinados.
doceremus.	doceretis.	docerent.	Se ensinara.
doceremur.	doceremini:	docerentur.	Se fora ensinados.
docuerimus.	docueritis.	docuerint.	Se aia ensinado.
docti.e.a. sim ⁹ v ^l fuerimus,	sitis v ^l fuerit,	sint v ^l fuerit,	o se aia sido ensin.
docuissemus.	docuissetis.	docuissent.	Se ouya trouesse ensinado.
docti.e.a. essem ⁹ v ^l fuissem ⁹ ,	esset v ^l fuissetis,	essent v ^l fuissent,	Se ouya trouesse sido ensinado.
doceamus.	doceatis.	doceant.	Se ensine.
doceamur,	doceamini,	doceantur,	Se seia ensinado.

Subiunctiuo modo,

	Ego,	Tu,	Ille,
Temp. presentis.	{ Doceam,	doceas,	doceat,
Lum	{ docear,	docearis vel doceare,	doceatur,
Præter. imperf.	{ Docerem,	doceres,	doceret,
	{ docerer,	docereris vel ere.	doceretur,
Præter. pfecto.	{ Docuerim,	docueris,	docuerit,
	{ doct ⁹ . a. um. sim vel fuerim,	sis vel fueris,	sit vel fuerit.
Præter. pl. pf.	{ Docuissem,	docuisses,	docuisset,
	{ doct ⁹ . a. um. eẽm v ^l fuisset,	esses vel fuisses,	eẽt vel fuisset
futuro.	{ Docuero,	docueris,	docuerit.
	{ doct ⁹ . a. si. ero vel fuero,	eris vel fueris.	erit vel fuerit.

Infinitiuo modo.

Temp. presentis.	{ Docere.	Ensinar.
	{ doceri.	Ser ensinado.
Præterito.	{ Docuisse	Auer ensinado.
	{ doctum. a. um. esse vel fuisse.	Aẽ sido ensinado.
futuro.	{ Doctur ⁹ vel doctur ⁹ esse, vel doctũ ire.	Auer de ensinar.
	{ docẽdũ vel docendũ eẽ, vel doctũ iri.	Aẽ de f ensinado.
Gerundia.	{ Docendĩ,	De ensinar.
	{ Docendo,	En ensinando r sendo ensinado.
	{ Docendum,	A ensinar r f ensinado.
Supina.	{ Doctum,	A ensinar.
	{ Doctũ,	De ser ensinado.
Participia.	{ Presentis, Docens.	D que ensina.
	{ futuri. Docturus. a. um.	D que ha de ensinar.
	{ Præteriti. Doctus. a. um.	D que foy ensinado.
	{ futuri. Docendus. a. um.	D q ha d f ensinado.

Subiunctiuo modo,

Nos,

Vos,

Illi,

doceamus,

docearis.

doceant.

Como ensine.

doceamur,

doceamini,

doceantur.

Como seia ensinado

doceremus, doceretis, docerent,

Como ensinar, ensinar e ensinar

doceremur, doceremini, docerentur.

Como for a seia e fosse ensinado.

docuerimus,

docueritis,

docuerint.

Como a seia ensinado

docti.e.a.sim⁹ vel fuerim⁹, sitis vel fuerit, sint vel fuerint, como a seia sido e si.

docuissem⁹.

docuissitis.

docuissent.

Como ou seia e ou seia ensinado.

docti.e.a. essem⁹ vel .em⁹, eētis vel fuissetis, eēt vel fuisset. como o seia e si.

docuerim⁹.

docueritis.

docuerint.

Como ensinar ou seia e a seia ensinado.

docti.e.a. erim⁹ vel fuerimus, eritis vel fueritis. erint vel fuerint. Como

(for ou seia e a seia sido ensinado

Paradigma tertie coniugationis,

Legō, legis, legi, legere,

Legendi, legendo, legendum,

Lectum, lectu,

Legens, lecturus,

Legor, legeris,

Lectus, legendus.

D iij

Indicatio modo.

	Ego,	Tu.	Ille,
Tēpore presenti	{ Lego, Legor,	legis, legeris v ^l legere,	legit, legitur.
Pret. impf.	{ Legebam, Legebar,	legebas, legebaris vel. are.	legebat, legebatur.
Pret. pf.	{ Legi, Lectus. a. um. sum v ^l fui,	legisti, es v ^l fuisti,	legit, est vel fuit.
Pret. pl. pf.	{ Legeram, Lectus. a. um. erā v ^l fuerā,	legeras, eras v ^l fueras,	legerat, erat v ^l fuerat.
futuro impf.	{ Legam, Legar,	leges, legeris vel. etc.	leget, legetur.
fu. pf.	{ Legero, Lect ^o . a. um. ero.	legeris, lectus eris,	legerit, lectus erit.

Imperatiuo modo,

Tēpore presenti	{ Lege vel legas, Legere vel legaris,	legat, legatur.
futuro.	{ Legito vel legeris, Legitor vel lectus sis,	legito v ^l legerit, legitor vel lect ^o sit.

Optatiuo modo,

Tēpore presenti Orinam	{ Legerem, Legerer,	legeres, legereris v ^l legerere,	legeret, legeretur.
P. impf.	{ Legerem, Legerer,	legeres, legereris v ^l legerere,	legeret, legeretur.
P. pfecto.	{ Legerim, Lect ^o . a. um. sim v ^l fuerim,	legeris, sis vel fueris sit v ^l fuerit.	legerit, esset v ^l fuisset.
P. pl. pf.	{ Legissem Lect ^o . a. ū. essez vel fuissetz	legisses, ees vel fuissetz	legisset, esset v ^l fuisset.
futuro	{ Legam, Legar,	legas, legaris vel legare,	legat, legatur.

Indicatio modo,

Mos,	Vos,	Illi,	
legimus.	legitis,	legunt,	Leo.
legimur.	legimini.	leguntur.	Som lido.
legebamus,	legebatis.	legebant.	Lia.
legebamur,	legebamini.	legebantur,	Era lido.
legimus,	legistis,	legerunt vel legere.	Ly ey rouue lido.
lecti. e. a. sum ⁹ vel suim ⁹ ,	estis vel fuistis,	sunt fuerunt vel fuere,	fuy ey rouue (sido lido).
legeram ⁹ ,	legeratis,	legerant.	Auia lido.
lecti. e. a. eram ⁹ vel fueram ⁹ ,	eratis vel fueratis,	erant vel fuerant,	Auis sido lido
legemus,	legeris,	legent.	Lerey.
legemur,	legemini,	legentur.	Serey lido.
legerimus,	legeritis,	legerint,	Auerey lido.
lecti. e. a. erimus.	lecti eritis.	lecti erunt,	Auerey sido lido

Imperatio modo,

legamus,	legite vel legatis,	legant.	Le logo.
legamur,	legimini vel legamini.	legantur,	Se lido logo.
legam ⁹ vel legerim ⁹ ,	legitote vel .ritis,	legunto vel legerint.	Le dpoys ⁹
legamur vel lecti sim ⁹ ,	legimini ⁹ vel lecti sitis,	legunto ⁹ vel lecti sint.	Se Clido de poye.

Optatio modo,

Legeremus	legeretis	legerent.	De se lesse.
Legeremur	legeremini	legerentur	De se fosse lido
Legeremus	legeretis	legerent.	De se lera.
Legeremur	legeremini	legerentur.	De se fora lido
Legerimus	legeritis	legerint.	De se aia lido.
lecti. e. a. sim ⁹ vel fuerim ⁹ .	sitis vel fueritis.	sint vel fuerint.	De se aia sido lido.
legissemus	legissetis	legissent.	De se ouya rouesse lido.
lecti. e. a. essem ⁹ vel fuissem ⁹ ,	essetis vel fuissetis.	essent vel fuissent.	De se Couera rouesse sido lido
legamus	legatis	legant,	De se les.
legamur,	legamini,	legantur.	De se scia lido.

Subiunctiuo modo,

	Ego,	Tu,	Ille,
Tempo presenti:	{ Legam,	legas.	legat.
Cum	{ legar,	legaris vel legare.	legatur.
Pret. imperf.	{ Legerem.	legeres.	legeret.
	{ legerer.	legereris vel legerere.	legeretur.
Pret. pfecto.	{ Legerim.	legeris.	legerit.
	{ lectus. a. um. sim vel fuerim. sis vel fueris. sit vel fuerit.		
Pret. pl. pf.	{ Legissem.	legisses.	legisset.
	{ lectus. a. um. essem vel fuisset. es vel fuisset. esset vel fuisset.		
futuro.	{ Legero.	legeris.	legerit.
	{ lectus. a. um. ero vel fuero. eris vel fueris. erit vel fuerit.		

Infinitiuo modo,

Tempo presenti	{ Legere.	Ler.
	{ legi.	Ser lido.
Pretérito:	{ Legisse.	Auer lido.
	{ lectum. a. um. esse vel fuisse.	Auer sido lido.
futuro.	{ Lecturum vel lecturum esse, vel lectum ire.	Auer de ler.
	{ legendum vel legendum esse, vel lectum iri.	Auer de ser lido.
Gerundia.	{ Legendi.	De ler.
	{ Legendo.	Em lendo 7 sendo lido.
	{ Legendum.	A ler 7 ser lido.
Supina.	{ Lectum.	A ler.
	{ Lectu.	De ser lido.
Participia.	{ Presentis. Legens.	o que lee.
	{ futuri. Lecturus. a. um.	o que ha de ler.
	{ Preteriti. Lectus. a. um.	o que soy lido.
	{ futuri. Legendus. a. um.	o que ha de ser lido.

Subiunctiuo modo,

legamus,	legatis,	legant,	Como les.
legamur,	legamini	legantur,	Como seia lido.
legeremus,	legeretis,	legerent,	Como lera lerya z lesse.
legeremur,	legeremini,	legerentur,	Co, soza fia z fosse lido.
legerimus,	legeritis,	legerint,	Como aia lido.
lecti. e. a. simus vel fuerim ⁹ ,	scitis vel. eritis,	sint v ^l fuerint,	Co. aia sido lido.
legissemus,	legissetis,	legissent,	Co. ou ⁹ a touuesse lido.
lecti. e. a. essem ⁹ v ^l fuissetem ⁹ .	essetis vel. etis,	essent v ^l fuissent,	Co. o ⁹ a. ou. si. v.
legerimus,	legeritis,	legerint,	Como ler ou ⁹ z aia lido.
lecti. e. a. erimus vel fuerimus,	eritis vel fueritis,	erint v ^l fuerint,	Como Co: ouer, z aia sido lido.

Paradigma quarte coniugationis,

Audio, audis, audiui, audire.

Audendi, audiendo, audiendum.
 Audirum, auditu,
 Audiens, auditorus,
 Auditor, audiris,
 Audire, audiendus,

Indicatiuo modo,

	Ego,	Tu,	Ille,
Tēpore presenti	{ Audio, Audior,	{ audis, audiris v̄l audire,	{ audit, auditur.
Pret. imperf.	{ Audiebam, Audiebar,	{ audiebas, audiebaris v̄l. are.	{ audiebat, audiebatur.
Pret. p̄fecto.	{ Audui, Audit⁹ .a. u3. fui,	{ audiisti, es vel fuisti,	{ audiuit, est vel fuit.
Pret. p̄t. p̄f.	{ Audiueram, Audit⁹ .a. u3. erā vel fuerā,	{ audiueras, eras v̄l fueras,	{ audiuerat. erat vel fuerat.
futuro imp̄f.	{ Audiam, Audiar,	{ audies, audieris vel. cre.	{ audiet, audietur.
fut. p̄f.	{ Audiuerō, Audit⁹ .a. u3. erō,	{ audiueris, auditus eris,	{ audiuerit, auditus erit.

Imperatiuo modo,

Tēpore presenti	{ Audi vel audias, Audire vel audiaris,	{ audiat, audiatur.
futuro	{ Audito vel audiueris, Auditor vel audit⁹ sis,	{ audito vel audiuerit, auditor v̄l audit⁹ sit.

Optatiuo modo,

Tēpore presenti Orinam	{ Audirem, Audirer,	{ audires, audireris v̄l audirere,	{ audiret, audiretur.
D. imp̄f.	{ Audirem, Audirer,	{ audires, audireris v̄l audirere,	{ audiret, audiretur.
D. p̄fecto.	{ Audiuerim, audit⁹ .a. um. sim vel fuerim,	{ audiueris, sis vel fueris,	{ audiuerit, sit v̄l fuerit.
D. p̄t. u. p̄f.	{ Audiuissem, audit⁹ .a. ū. essez v̄l fuissetz,	{ audiuissetz, eetz v̄l fuissetz,	{ audiuisset, esset vel fuisset.
futuro	{ Audiam, Audiar,	{ audias, audiaris vel audiare,	{ audiat, audiatur.

Indicatiuo modo,

Nos,

Vos,

Illi,

audimus,
audimur,

auditis,
audimini,

audiunt,
audiuntur,

Ducos
Som ouido

audiebamus,
audiebamur,

audiebatis,
audiebamini,

audiebant,
audiebantur,

Dunla.
Era ouido

audiuimus, audiuistis, audiuerit vel .ere. **Quiecy ronne ouido**
auditi. e. a. sum⁹ v^l fuim⁹. estis vel fuistis, sunt fuerit vel fuere. fuy cy ronn

Cuesido ouido

audiueramus,
auditi. e. a. eram⁹ v^l fueram⁹.

audiueratis,
erat⁹ v^l fuerat⁹.

audiuerant⁹
erat⁹ v^l fuerat⁹.

Aula ouido.
Ania sido ouido

audiemus,
audiemur,

audietis,
audiemini,

audient.
audientur.

Quirecy.
Serecy ouido.

audiuerimus,
auditi. e. a. erim⁹,

audiueritis,
auditi eritis,

audiuerint.
audierunt.

Auerecy ouido.
Auerecy sido ouido

Imperatiuo modo,

audiamus,
audiamur,

audite vel audiatu,
audimini vel audiamini,

audiant,
audiantur.

Onue logo
Se logo ouido

audiam⁹ vel audiam⁹, audite vel audiatu, audiant, **Onue logo**
audiamur vel audiamur, audimini vel audiamini, audiantur, **Se logo ouido**

Se ouido de pors.

Optatiuo modo,

audiremus,
audiremur,

audiretis,
audiremini,

audirent.
audirentur.

D se ouisse.
D se fosse ouido

audiremus,
audiremur,

audiretis.
audiremini,

audirent.
audirentur.

D se ouira
D se fora ouido

audiuerimus,
auditi. e. a. sim⁹ v^l fuerimus,

audiueritis,
sitis v^l fuerit⁹, sint v^l fuerit⁹,

audiuerint,
o se sia ouido.

D se sia ouido.

audiuissemus,
auditi. e. a. essem⁹ v^l fuisset⁹,

audiuissetis,
esset⁹ v^l fuissetis,

audiuisissent.
eent v^l fuissent,

D se ouera r ouesse ouido.
D se ouera

Conuisse sido ouido.

audiamus,
audiamur,

audiate,
audiamini,

audiant.
audiantur.

D se ouca.
D se scia ouido

Subiunctiuo modo,

Ego, Tu, Ille,

Temp. presentis { Audiam, audias, audiat,
Cum { audiar, audiaris vel audiare, audiatur.

Præter. imperf. { Audirem, audires, audiret,
{ audirer, audireris vel audirere, audiretur.

Præter. pfecto. { Audiuerim, audieris, audierit,
{ audierim, audieris, audierit, sit vel fuerit, sit vel fuerit.

Præter. pl. pf. { Audiuissem, audiuisses, audiuisset,
{ audiuisset, audiuisset, audiuisset, esset vel fuisset.

Futuro. { Audiuero, audieris, audierit,
{ audierim, audieris, audierit, sit vel fuerit, sit vel fuerit.

Infinitiuo modo,

Tempore presenti { Audire,
{ Audiri,
Omnis,
Serouido.

Præterito { Audiuisse,
{ auditum, a. um. esse vel fuisse.
Auer ouido,
A fido ouido.

Futuro { Auditurum vel auditurum esse, vel auditum ire.
{ Audiendum vel audiendum esse, vel auditum ire.
Auer de ouir,
A de ser ouido.

Gerundia. { Audiendi,
{ Audiendo,
{ Audiendum,
De ouir,
Em ouindo rendo ouido,
A ouir r f ouido.

Supina. { Auditum,
{ Auditum,
A ouir,
De ser ouido.

Participia. { Presentis, Audiens,
{ futuri, Auditorus, a. um,
{ Præteriti, Auditus, a. um,
{ futuri, Audiendus, a. um,
O que oue,
O que ha de ouir,
O q foy ouido,
O q ha de foy ouido.

Subiunctiuo modo,

Mos,

audiamus,
audiamur,

audiremus,
audiremur,

audiuerimus,
auditi e. a. sumus v^t fuerim⁹.

audiuissemus,
auditi e. a. essem⁹ v^t fuisset⁹.

audiuerimus,
audiri e. a. erimus v^t fuerimus.

Vos,

audiatis,
audiamini,

audiretis,
audiremini,

audiueritis,
auditi e. a. fueritis v^t fuerint.

audiuissetis,
auditi e. a. fuissetis.

audiueritis,
audiri e. a. eritis v^t fueritis.

Illi,

audiant,
audiantur.

audirent,
audireretur.

audiuerint.

audiuisserint.

audiuerint.

Lomo ouca,

Lomo leia ouido

Lo. ouira ouiria z ouisse;

Lo. fora fia z fosse ouido.

Lomo aia ouido.

L. ouera z ouesse ouu.

L. ou. z ou. si. o.

L. o. ouir ouer z aia ouu.

Lomo for

Couer z aia sido ouido

¶ Nota quod verbum impersonale simile est terris personis singularibus verbi passivi. atamē in circumloquijs semp neutram participij terminationē accipimus, vt Amatur. amabatur. amatus est vel fuit. amatum erat v^t fuerat amabitur. amatum erit.

De formatione verborū regularium

De formatione indicatiui.

¶ Presens z preteritum perfectum non formantur, quin potius relique tempora formantur ab eis mediate vel immediate.

Preteritum imperfectum in verbis prime z secunde personae sit a secunda personae presentis .s. ablata addita bam. In verbis tertie z quarte, a prima personae .o. in e. assumpta bam. Excipitur Lo ibam. Quo quibam.

Plusquam perfectum formatur a prima personae preteriti perfecti .i. mutata in e. assumpta ram.

futurum imperfectum in verbis prime z secunde. sit a secunda personae presentis .s. remota apposita bo. In verbis tertie z quarte a prima verbi positione .o. mutata in am. Lo tamen facit ibo. Quo quibo. Et eam z queam quoq; reperitur apud antiquos.

futurum perfectum formatur a prima personae preteriti perfecti .i. mutata in e. addita ro.

De verbo,

¶ Secunda imperatiui, formatur a secunda persona presentis indicatiui, *o*, ablata. In tertia autem coniugatione fit *is*, mutata in *e*, *Eeci*oiantur, *Dic*, *Duc*, *fac*, *fer*, et composita. Si vero facio cum prepositione componatur regulariter formatur.

In plurali formatur a tertia persona presentis indicatiui addita *e*. In reliquis assimilatur personis presentis subiunctiui modi.

Secunda futuri, fit a tertia persona presentis indicatiui addita *o*, in plurali ab isto futuro addita *te*, *Ultima* formatur a tertia persona presentis indicatiui numeri pluralis assumpta *o*.

¶ De formatione optatiui.

¶ Presens formatur a secunda persona singularis presentis spatiui, addita *re* *ma*. *Preteritum imperfectum* eodem modo formatur quod presens.

Preteritum perfectum formatur a preterito perfecto indicatiui *i*, muta in *e* addita *rim*. *Plusquam perfectum* fit ab eodem tempore addita *s*, et *sem*.

Futurum in verbis prime coniugationis formatur a prima verbi positione *o*, versa in *em*, in reliquis *o*, in *am*.

¶ De formatione subiunctiui.

¶ Presens formatur quemadmodum futurum optatiui, Reliqua tempora assimilantur temporibus optatiui, preter futurum quod formatur sicut futurum perfectum indicatiui.

¶ De formatione infinitiui.

¶ Presens formatur a secunda impariui addita *re*, preteritum fit a preterito perfecto indicatiui addita *s*, et *se*. *futurum non formatur.*

¶ De formatione vocis passivae

¶ *Vox passiva*, fit sup *o*, addita *r*, et sup *t* assumpta *ur*, et *m*, vel *s*, versa in *r*. *Imperatiui secunda* fit a sua actiua addita *re*, in plurali *te*, in mini, in futuro *rote*, in minor.

Presens infinitiui in verbis tertiae coniugationis, fit a secunda presentis indicatiui vocis actiuae *s*. remota, in reliquis formatur a sua actiua *re*, mutata in *ri*. *Gerundia* formantur ab *gerundio participij*, *ptis*, *tis*, mutata in *di*, *do*, *dum*,

Participium presentis formatur a prima preteriti imperfecti indicatiui *bam*, mutata, in *na*. *Participium futuri* in *rus*, fit ab ultimo supino addita *rus*. *Participium preteriti* ab eodem supino addita *s*.

Participium futuri in dus, fit a *gerundio singulari participij presentis*, *tis*, mutata in *dus*, *da*, *dum*.

¶ De verbis irregularibus et defectiuis.

¶ Coniugatio huius verbi, *Sum* et *sus*.

De verbo,

**Sum, es, fui, esse, ens, futurus,
Indicatiuo modo.**

T. presenti.	Sum, es, est,	Sumus, estis, sunt.	Som.
P. impf.	Eram, eras, erat,	eramus, eratis, erant.	Era. Cido
P. pfect.	fui, fuisti, fuit.	fui ^m , fuistis, fuerit vel fuere.	fuyey 7 ouue
P. pl. pf.	fuerā, fueras, fuerat,	fueram ⁹ , fueratis, fuerāt.	Quia sido.
fut. impf.	Ero, eris, erit,	erimus, eritis, erunt.	Serey.
fut. pf.	fucro, fueris, fuerit,	fuerim ⁹ , fueritis, fuerint,	Querey sido.

Imperatiuo modo,

Tpe pres.	Es vel sis, sit, Simus, este vel sitis, sint.	Sc logo.
futuro.	Esto vel fueris, esto vel fuerit, Simus vel fuerimus, estote vel fueritis, si mo vel fuerint,	Se de poge,

Optatiuo modo,

T. pf. Dinam,	Essem, esses, esset, essemus, essetis, essent.	De fosse
P. impf.	Essem, esses, esset, essemus, essetis, essent,	De fora.
P. pf.	fuerim, fueris, fuerit, fuerim ⁹ , fueritis, fuerit.	De aia sido
P. pl. pf.	fuissem, fuisses, fuisset, fuissem ⁹ , fuissetis, fuissent.	De ou 7 a
futuro.	Sim, sis, sit, sim ⁹ , sitis, sint,	De seia. Couesse sido.

Subiunctiuo modo,

Tpe pres.	Cum Sim, sis, sit, simus, sitis, sint.	Lomo seia.
P. impf.	Essem, esses, esset, essem ⁹ , eētis, essent.	Lomo fora fia 7 fosse.
P. pf.	fuerim, fueris, fuerit, fuerim ⁹ , fueritis, fuerint.	Lomo aia sido
P. pl. pf.	fuissem, fuisses, fuisset, fuissem ⁹ , fuissetis, fuissent.	Lomo ou 7 a
futuro.	fucro, fueris, fuerit, fuerim ⁹ , fueritis, fuerint.	Couesse sido.

Infinitiuo modo, (como for ou 7 aia sido)

Tempore presenti.	Esse,	Ser.
Preterito.	fuisse,	Quere sido
futuro.	fore vel futurum esse:	Quere de ser.

C hoc vbum Sum es fui, ideo paradigmatis verborum regularium nonnulli preponendum existimarūt, quia necessarium est, ad circumloquia verborum passiuorum declinanda, Verū nos ceteris irregularibus annumerare maluim⁹ quia in arte ordinem grammaticæ, potius quā rationē doctrine tradere proposuim⁹.

De verbo,

Site, in secunda persona presentis imperativi modi, pro Este, dixerunt antiquiores. Plautus, Site mihi volentes propirie.

Secundum Essendi, essendo, essendum, substulimus, quia apud Latinos non reperiuntur.

Ens vero participium presentis etsi non dicatur Latine, posuimus tamen quia ab eo composita Presens et Absens et potes magis nomen quam participium adhuc extant, Et philosophi necessitate coacti eo utuntur.

Participium quoque futuri ab alio verbo sumptum est suo futis, quod non extat. A quo etiam preteritum perfectum indicatiui modi: et tempora que ab eo formantur mutuati sumus.

fore etiam pro eo quod futurum est in futuro infinitiui sumptum est, a forem, forens foret.

Composita vero ab hoc verbo rationem simplicis sequuntur: nisi quod Possum, a pos et sum, aliquando recipit mediam. Ut Potes, potest, potestis, poteram: potero. In imperatiuo poteste, potestote. Et in preterito et temporibus ab eo formatis s mutatur in t, ut potui potueram, &c. Et in participio potens. Inuenitur preterea possetur pro posset, poteratur pro poterat. Dixit et Verg. Liquidove potestur electro.

Cum prepositionibus frequenter proponitur, his scilicet, Ad, ab, de, in, inter ob, pre, pro, sub, super, ut Adsum, absum, desum, insum, intersum, obsum, presum, prosum, subsum, supersum. Nam possum unde proponatur iam dictum est.

Sed quemadmodum possum accipit t, pro s, ita prosum euphonic deseruiens accipit d, quando sequitur vocalis, ut proderam, prodero, prodesse, &c.

Fero, fers, tuli, ferre. ferendi, ferendo, ferendum. Latum, latu, ferēs, laturus. feroz, ferris vel ferre. Latus, ferendus.

Indicatiuo modo,

Tempore presentis. S fero, fers, fert, ferimus, fertis, ferunt.

feroz, ferris vel ferre, fertur, ferimur, ferimini, feruntur.

Imperatiuo modo,

Tempore presens. S fer, vel feras, ferat. feramus, ferite vel feratis, ferant.

ferre vel feraris, feratur, feramur, ferimini vel feramini, ferantur.

Tempore futuro ferro vel tuleris, ferro vel tulerit, feramus vel tulerimus, fertote vel tuleritis, ferunto vel tulerint.

feroz vel latus sis, fertoz vel latus sit. feramur vel latissimus, feriminoz vel lati sitis, feruntoz vel lati sint,

Optatiuo modo,

Tempore presentis. *Orinam ferrem, ferres, ferret, ferremus, ferretis, ferrent.*

ferrer, ferreris, v'l ferrere, ferretur, ferremur, ferremini, fers
Subiunctiuo modo. *Crentur.*

Præterito imperfecto. *Cum ferrem, ferres, ferret, ferremus, ferretis, ferrent.*

ferrer, ferreris, v'l ferrere, ferretur, ferremur, ferremini, fers
Infinitiuo modo. *Crentur.*

Tempore presentis. *ferre, ferri.*
Alia tempora declinatur per proportioẽz. tertie cõiugationis.

¶ Dolo, vis, volui, velle, volens, volendo, volendũ, volis, tum, volitu, volens, voliturus.

Indicatiuo modo.
Tpe presentis. *volō, vis, vult, volumus, vultis, volunt*
Imperatiuo modo caret. Sed ab eo compositum *Nolo* habet
in presentis *Noli nolite.* In futuro *Nolito nolitote.*

Optatiuo modo.
Tpe presentis. *Orinam vellem, velles, vellet, vellemus, velletis, vellent.* futuro, *Orinam Velim, velis, velit, velimus, velitis, velint.*

Subiunctiuo modo.
Tpe presentis. *Cum velim, velis, velit, velim⁹, velitis, velite.*
D. impf. *Vellem, velles, vellet, vellemus, velletis, vellent.*
Infinitiuo modo Tpe presentis. *Velle.*
Alia tpora formatur per proportionem tertie coniugationis.

fio fis factus sum vel fui. fieri, factum, factu, fact⁹, faciẽd⁹.
Indicatiuo modo.

Tpe presentis *fio fis sit. simus sitis fiunt.*
Præ. impf. *fiēbam fiēbas fiēbat, fiēbam⁹ fiēbatis fiēbant.*
Præ. pf. *factus. a. um. suz vel fui, es vel fuisti. est vel fuit.*
facti. e. a. sumus vel fuimus, estis vel fuistis. sūt fuerūt v'l. ere.
D. pl. p. *fact⁹. a. ū. erā v'l fuerā, eras v'l fueras erat l. fueret.*
facti. c. a. eramus vel fueram⁹, erat v'l fueratis. erāt v'l fuerāt.
futuro impf. *fiam fies fiet, siemus fietis fient.*
fu. pf. *factus a. um. ero factus eris factus erit,*
facti e. a. erimus facti eritis facti erūt.

Imperativo modo.

Impe pres. fi fias, fiamus statis fiant.
futuro fito tu fito ille, fiamus fitote fiant

Optativo modo.

Impe. p. p. impf. fierem fieres fieret, fierem? fieretis fierētis
p. pf. p. pl. pf. factus. a. uz. essem vel fuisset, esses vel fuisses,
esset vel fuisset. facti. e. a. essemus vel fuissimus, essetis vel
fuissetis essent vel fuissent.
futuro fiam fias fiat, fiamus statis fiant.

Subiunctivo modo.

Impe. p. p. pres. fiam fias fiat, fiamus statis fiant.
p. impf. fierem fieres fieret, fieremus fieretis fierent.
p. pf. factus a. um. sim vel fuerim sis vel fueris sit vel fuerit
facti. e. a. simus vel fuerimus sitis vel fueritis sint vel fuerint.
p. pl. p. fact? a. uz. essez l. fuissetz cēs vl fuissetz esset l. fuisset.
facti. e. a. essem? vel fuisset? esset? vl fuissetis essent l. fuisset.
fut. factus a. um. ero vel fuero eris vel fueris erit vel fuerit.
facti. e. a. erim? vel fuerim? eritis vel fueritis erint vel fuerint.

Infinitivo modo

Impe. p. fieri, Prete. factum. am, um, esse veluisse.
futu. factum iri.

Laret gerundijs, Nam fiendi fiendo fiendum doctinō dicūt.
Sed faciendi faciendo faciendum. a facio.
Supina habet factuz factu, a facio, vnde, factus a. um. par
ticipium, Item faciēd? a. uz. Nam fiēdus nō dicitur latine.

De verbis defectivis

Es est, pro eo quod edis edit, in secunda ⁊ tertia persona
singularis indicatiui modi.
Essem esses esset, essemus essetis essent. in presenti optatiui ⁊
preterito imperfecto optatiui ⁊ subiunctiui.
Esse in presenti infinitiui. Estur, in presenti indicatiui modi vocis
passiue. Que deficiunt supplentur ab hoc verbo, edo, edis.
Es forem fores foret, pro essem esses esset, in presenti ⁊ preterito
imperfecto optatiui modi, ⁊ in preterito imperfecto subiunctiui reperit.
Et fore profuturū esse, in futuro infinitiui. In alijs locis dicitur.
Aio ais ait, aiunt, in presenti indicatiui modi.
Aiebam aiebas aiebat, aiebamus aiebatis aiebant.
in preterito imperfecto eiusdem modi. Aiam aias aiat.

In futuro eiusdem. Ai, in secunda persona singulari. presentis imperativi modi. Aiens, in participio presentis.

¶ Inquis vel inquā, inquis inquit inquit, in presenti indicativi.

¶ Inquisti, in secunda persona preteriti perfecti eiusdem indicativi.

¶ Inquiat, in tertia singulari futuri eiusdem indicativi.

¶ Inque, in secunda persona singulari presentis impariui. in alijs deficit.

¶ Que so quesum⁹, in primis personis vtriusq; numeri presentis indicativi modi reperitur in vsu.

¶ Infit pro inquit, rouat pro gaudet, in tertijs personis presentis indicativi, & ouans in participio reperitur.

¶ Fayo faris faxit, faximus faxitis faxint. In futuro tantum indicativi modi.

¶ Ausim, in prima persona singularis futuri indicativi tantum.

¶ Cedo pro dic, & cedite pro dicite, in secundis personis tantum vtriusq; numeri imperativi modi.

¶ Salve saluete saluere. Aue auete auere. In secundis personis impariui modi, & in presenti infinitiui.

¶ Odi odisti, Noui nouisti, Lepi cepisti, Memini meministi, in voce tñ habet preterituz perfecti indicativi & tpoza que formatur ab eo, significatiōem vero etiam ōnium alioꝝ tēpoꝝ.

De preteritis & supinis,

De preterito prime coniugationis.

¶ Omnia verba prime coniugationis preterituz habet in aui, supinuz in atum, vt *Dixi oratum. Aestuuo aestuauit, caret supino.*

fazer calma

Excipe

Lubo cubui cubitum, Sono sonui sonitum, *son*

Crepo crepui crepitum, *torrar* Tono tonui tonitum, *ton*

Domo domui domituz, *om* *defender* Detra detraui detritum, *defender*

Frico fricui frictum, *cafer* Do dedi datum, *dar*

Aero nexui nexum, *ator* Sto steri statum, *ma e pe*

Seco secui sectum, *carax* Iuvo iui iutum, *delectar*

Poto potum pro potatum, *beber*

Neco necui vel aui, necuz vel necatum, *marar*

Dico micu sine supino, sed dimicauit. atuz, dicim⁹ in pposito, *resplandear*

Lauo laui vel lauari lotum lautum. & lauatum.

Plico plicui vel plicui, plicitum vel plicatum.

*lauar
dobrar*

De verbo

arcor

Vender

Composita a do sunt tertie conjugationis, preter circumdo, venundo, pessundo.

Item posita a cubo tertie conjugationis sunt, addito m, quod si tollas manent prime, vt Accumbere accubare, Recumbere recubare.

Migrant et in tertiam conjugationem composita a Lauo. vt Abluo abluo abluere.

multiplicar

Composita ex plico et nomine habent aut atum. vt Multiplico multiplicavi multiplicatum. Duplico duplicavi duplicatum.

Composita ex prepositione habent ui itum. vt Explico explicavi explicatum. Supplicio supplicavi. et applicavi dixit Lice.

Observabis et hanc regulam in hac et alijs conjugationibus. Verba composita a simplicibus primas syllabas preteriti geminantibus, amittunt priorem in positione, vt Spondeo. es. spondendi.

ut disco et posco accretor

Despondeo. es. despondendi. Composita tamen a Do et sto, retinent omnes syllabas. vt Circundo circundedi. Addo addidi. Presto prestiti. Asto astiti. Exeunt enim a sto composita per stiri ac stitum.

Observabis et exceptiones quas alibi tibi assignabimus.

De preterito secunde conjugationis.

Verba secunde conjugationis preteritum habent per ui, supinum in itum, vt Habeo. es. habui habitum.

Excipe

emfinar

Doceo doctum.

Torreo tostum.

ter

Teneo tenum.

Lenseo censum.

manifestar

Pateo passum.

Recenseo recensum.

arecer

Lareo cassum et caritum.

Misceo mixtum.

florece

Habent hec preterita regularia.

Polleo et nideo carent preteritis et supinis.

Et omnia verba neutra huius ordinis, mittentia preteritum ui, cum his actiuis Timeo et Arceo carent supinis.

Excipe

aplariz

Placeo placui placitum.

Noceo nocui nocitum.

Arche desp

Valleo valui valitum.

Doleo dolui dolitum.

osto

Soleo solui solitum.

Pateo parui passum.

Excipiuntur et octo habentia di, sum.

est suspensio

Pendeo pependi pensum.
Mordeo momordi morsum.
Sondeo sponendi sponsum.
Tondeo rotondi tonsum.
Detondeo detondi detonsum.

Prandeo prandi pransum. *stantar*
Sedeo sedi sessum. *assentat*
Eideo vidi visum. *der*
Strideo stridi, caret supino.

Sic cetera composita a ab alijs
geminantibus, amittunt primam syllabam preteriti.

Hec xi etum faciunt.

arele tar
Augeo auxi auctum.
rugetur
Rugeo ruxi ructum.
fugor
Sugeo suxi suctum.
ammar
Mulceo mulxi mulctum.

Lugeo luxi luctum. *chorar*
frigeo frixi. *fozer* Larent
Luceo luxi, *filio* supino.
Conniveo connixi. *acernar* *osolhos*

Sequentia habent si sum.

alimpar Tergeo terxi tersum, vetus est.
afagar Mulceo mulsi mulsum.
arormitar Torqueo torxi torsum vel torxi.
amocfar Suadeo suasi suasum.
re Rideo risi risum.
perdoar Indulgeo indulsi indulsum vel indultum.

turgeo turxi. *inchar*
algeo alsi. *res fieri*
ardeo arsi. *ar* Larent
vrgeo urxi. *ar* supino.
fulgeo fulsi. *resplandecer*

Sorbeo sorbui vel sorpsi, sorbitum vel sorptum. *soruer*

Jubeo iussi iussum. *mag dar*
Hereo hesi hesum. *apgar*
Molgeo molxi molsum. *ordenhar*
Maneo mansi mansum. *ficar*

Composita a maneo mutantis a, in i, in preterito habent vi,
sine supino, vt Imminco imminui. Eminco eminuui. *estare emina*

Excipe in ueo, terminata

Nam his est preritum in vi, supinum in tu3, vt Moueo moui mo *mouer*
tu3. *faneo* tamen dat factum, et Lauco laui. *guardar se*

Nam neutra in ueo, finita carent supinis, vt Pauco paui. *tomex*

Excipe.

Fleo fleui fletum. *chorar* Neo neui netum. *fiar*
Lico vel cio ciui citum. *reueluer* Dico vixi vietum. *retorrida*

Et a Leo deducta, vt Deleo deleui deletum.

Et a Pleo, vt Impleo impleui impletum.
Oleo olui, supinum olitum, caret authore, Composita variat,
In eui, sepius creunt, vt
Adolco adoleui apud Vergilium aduktum.

^{dizer} Dico dixi dictum, ^{fris} Ico ici icum, ^{guardar} Duco duxi ductum, ^{Do} Parco peperci paritū & parsi parsum.

¶ finita in do, in di, sum, exeunt. vt. Prebendo prebendi ^{prebender} prebensum. Scando scandi, sine supino. Descendo descendī ^{dece} descensum. Sic cetera composita a scando.

^{poni} Sido, sidi preteritū ^{mutatur a sedeo} vel caret teste Prisci.

^{aliqua} Strido & Rudo ^{teniar} carent supino & habent preteritū regulare.

^{profer} Excipe.

^{fender} Findo fidi fissum. Scindo scidi scissum.

^{fidu} fundo fudi fustum. fido fidi fustum format

^{comer} Pedo pepedi, sine supino. Pando passum, prete. regul.

^{comer} Edo edī esum, Sic et composita, Comedo tamen dat comesum vel comestum.

^{ide} Tundo tundi tunsū & tusum. ^{pisca} ^{comer} Talno ^{fris}

Contundo contudi cōtusum. Sic cetera composita.

Pendo pependi pensum. ^{utax} ^{pedurado}

Suspendo suspendi suspensum. ^{utax} ^{suspensio}

^{comer} Cado cecidi casum. Composita non formant supina aut verbalia, extat tamen occasus & recasum vnde & recasur.

Ledo, cecidi ^{feri} cesum compositum.

Decido occidi ^{matari} occisum.

Tendo tetendi tensum vel tentum. ^{ostender}

Ostendo ostendi ostentum vltatius q̄ ostensum. ^{mostrar}

In his que geminant in preterito composita amittunt syllabam.

Item hec in do, preterito finiunt si, supino sum.

^{comer} Claudio clausi clausum.

Rado rasi rasum, ^{vapor} ^{erant}

Plaudio plasi plausum.

Ludo lusi lusum. ^{ingre} ^{oscerent}

^{roci} Rodo rosi rosum.

Trudo trusi trusum.

Plodo plasi plousum.

Ledo lesi lesum. ^{ostender} ^{damar}

Dado vasi vasum.

Divido diuisi diuisum. ^{aperere}

Ledo cessi cessum. ^{dat} ^{aut} ^{agere}

Composita a do, habent didi, ditum. vt

^{comer} Addo addidi additum.

Londo condidi conditum.

^{scoder} Abscondo tamen dat abscondi absconditum, fecerunt et absconsium, Ego id non memini legere.

De verbo,

So.

In So, finita habent xi, in preterito, ctum, in supino. v2

<i>astigir</i>	Affligo affixi afflictum.	Rego rexi rectum. <i>reger</i>
<i>tingir</i>	Tingo tinxit tinctum.	Surgo surrexi surrectum. <i>eguer</i>
<i>laber</i>	Lingo linxi, caret supino.	Ango anxi, caret supino.

Excipe.

<i>finquar</i>	figo fixum vel sictum,	preteritum regulare.
<i>friger friv</i>	frigo frixum,	preteritum regulare.

Item n, abijcientia in supino.

<i>formar aliqua cosa</i>	figo	sictum.	Stringo strictum. <i>aperim</i>
<i>debarro</i>	Pingo	pictum. <i>pintar</i>	Ringo rictum. <i>ranger</i>

Est in his preteritum regulare.

In his Si, preteriti charater est.

<i>omina qd gadi</i>	<i>friger</i>	Ago	egi	actum.
<i>ingir hoc qd</i>	<i>quano</i>	Ego	coegi	coactum. <i>costranger</i>
<i>2 eius significatio</i>		Dego	degi.	<i>friger uixer</i>
		Satago	sategi.	<i>tereni da</i> caret supino.
		Ambigo	ambegi.	<i>duudar</i>

<i>a pontar</i>	Pungo	pupugi	puncti	punctum.
<i>desapontar</i>	Expungo	expunxi	tamam	expunctus. Sic et cetera copositas
<i>tornar a foto</i>	Repungo	tamen	dat	repupugi.

<i>quebran</i>	frango	fregi	fractum.	Effringo	effregi	effractum. <i>pepeper</i>	
<i>onactar oncto</i>	Pango	pepigi	panci	factum	Impingo	impegi	impactum.

Nam teste Prisciano a pango fuit olim preteritum pegi.

Tango tetigi tactum *tequan* Attingo attingi attactum, Amisunt in compositione syllabam coposita a tango.

<i>lex</i>	Lego	legi	lectum.	Perlego	perlegi	perlectum.
<i>colher</i>	Colligo	collegi	collectum.	Derum	disilligo,	intelligo, nes
<i>desprezar</i>	gligo	in xi	faciunt.			

Nota et hec in si, sum, habentia.

<i>spallar</i>	Spargo	sparsi	sparsum.	Mergo	mersi	mersum.
<i>ali par</i>	Tergo	tersi	tersum.	Devergo	versi	versum. <i>uoluer</i>
				Devergo	deversi	deversum.

<i>traser por fazar</i>	Trabo	traxi	tractum.	Uexo	vexi	vectum.
-------------------------	-------	-------	----------	------	------	---------

<i>omnon</i>	Micio	minxi	mictum.	Jo
<i>olim mingo is</i>				Cio

Et preteriti character est, crum supini.

fago **Facio** feci factum. **Facio** ieci factum. *una ma fac / Indiciaur hie. post*

conouat **Sicet** composita, **Adicio** adieci adiectum. *acretor / quaer causa q se ar*

Reficio refeci refectum **Adicio** adieci adiectum. *acretor / ssa com amoo.*

fagar quoniam **facio** compositum cum nominib⁹ aut aduerbijs non mutat a,
Calcifacio, **benefacio**, **Quedam** habent passivam in oz, vt

acabar **Perficio** perficioz. *apri acabado*
Composita a lacio *fager e gmmoo*

maser poretant **Allicio** allexi allectum. **Pellicio** pelleri pellectum. *egamare / mdepellax*

ide **Illicio** illexi illectum. **Elicio** mirric elicui elicium. *consa epandora n-*

albar ga dairo **A specio** *solhar / fidespo traenli i. qre e spolyo*
Despicio desperi despectum, **Sic alia** composita.

auor - Dio **Fodio** fodi fossum. **Fugio** fugi fugitum. *fugie*

forer **Rapio** rapui raptum. **Lupio** cupui cupitum. *defiar*

formar **Lapio** cepi captum. **Sapio** sapui sapitum. **et sapiui** sapitum,

parir **Pario** peperi parui vt paritum, **Quatio** quassi quassum. *quadir*

uor. a de alho lo ix. of. ama. **Ab alui** alitum vel altum. **Molo** molui molitum. *moce*

opar **Lolo** colui cultum. **Excello** excellui excelsum. *excalgar*

osolb **Consulo** consului consultum. **P:ecello** precellui precelsum. *pre*

Oculo ocului oculum. **Dello** velli vt vulsi vullum. *obru*

salor **fallo** fefelli falsum. **Percello** pculi perculsum. *feiv*

oppar **Sallo** salii salsum et salitum. **Tollo** mutatur substuli sus-
blatum, **dedit olim** tetuli.

Pello pepuli pulsum. **Psallo** psali, caret supino
Depello depuli depulsum. **Dolo** volui caret supino.

Sic amittit syllaba pposita. **Dolo** volui caret supino.
dicunt iunio: es volitum.

Que in mo, desinunt, preteritum faciunt per ui, duas syllabas,
supinum in itum, vt Semo genui gemitum.

Excipe
lacar **Demo** dempsi demptum. **P:emo** pressi pressum. *aperiar*

par **Promo** prompsi promptum. **App:imo** app:essi app:essum. *ide*

pariar **Sumo** sumpsi sumptum. **Emo** emi emptum. *co prax*

omne **Lomo** compsi coptum. **Redimo** redemi redemptum. *ide*

De verbo,

Dono posui positum, Lino lini vel leui, vel liui litum, *quing*
 Signo genui genitum, Sino siui situm.
 Sterno stravi stratum, Sperno spreui spretus.
 Terno tempfi temprum, Terno creui, caret supino.
 Lano cecini cantum.

Composita a Lano habent ui. - zentum, vt

Loncino cocinui zentum, Precino pccinui pcentum.
 Po.

Terminata in Po, faciunt psi, prum, vt

Carpo carpsi carprum, Scalpo scalpsi scalprum,
 Decerpo decerpsi decerpruz, Sculpo sculpsi sculprum.

Excipe.

Rumpo rupi ruptum, Strepo strepui strepitum,
 Crepo .is. crepui crepituz, frequentius pime piugationis.

Quo.

Loquo coricoctum, Linquo liqui licum.

In compositis tantum vtinur supino.

Ro

Tero trivi tritum, Quero quesui questum,
 fero tuli latum, Vero gessi gestum.
 Dro vlli vltum, Curro cucurri cursum.
 Verro verri vel versi versum, Precurro precurri. *na*
 (Cetera pposita amittit syllaba.)

Sero seui satum, vel serui sertum.

Composita a Sero simplicis significatum referentia habent
 seui, situm, vt Inseuit nobis deus suum spiritum. Alioquin
 habent rui, etum, vt Altius egit iter deseruitqz patrem.
 furo caret preterito z supino.

So.

finita in So. formant siui, situm, vt
 Accesso .siui. situm, Lacesso .siui. situm. *recipere*

Excipe.

Capesso capessi capessum, Incesso incessi incessum,
 Facesso facessi facessum, Viso visi visum. *visiter*

Pinso pinsui pistum. *bilizcar*

To.

Flecto flexi flexum, Acto nexi vel nexui. nexum,
 Plecto plexi plexum, Pecto pexi vel pexui vel peccui. *omni*
 Cperum. *peten*

Sero semeor
guli
fero
dro
verro
sero a peccar
erui

discedere
apuzar

costigat

Peto petivi petitum, Nitro nixi nixum.
 Verto verti versum, Veto vetui vetitum.

estor Sterto sterni absq; supino. *rogare*
 Sisto stiti statum accomodar, & statui staturum; Composita
 imitantur preteritum verbi Sero, vt Resisto restiti.

Do dissyllabum.

Si due syllabe character est preteriti, vtum supini, vt
 Arguo argui argutum.

Carent supinis.

Metuo metui, Ludo lusi. *pagar*
 Respuo respui, Congruo & ingruo, ul.

Excipe.

Fluo fluxi fluxum vel fluctum, Struo struxi structum;
 Ruorui rutum vel ruitum, composita tantu vtum, vanti, vt
 Diruo dirui dirutum.

Pluo plui plutum, Veteo veterui fecerunt.
 Do monosyllabum.

Soluo solui solutum, *desatur* Voluo volui volutum. *volto*
 Vioo vixi victum, Caluo calui, caret supino. *engamar*

Texo texui textum, *reer* Vexo vexui nexum. *atar*

De preterito quarte coniugationis.

In quarta coniugatione preteriti character, iui est, supini
 itui. Cio cuii ciium, Suffio suffiui suffitum.

Obedio obebui, caret supino.

solaco Singultio singultui, Sepelio sepulsi. Habet preterita regl.

Excipe.

cto ser Farcio farsii fartum, *fontov* Raucio rausti raustum. *eniquar* *neuru*

Refercio referii refertum, Sancio sanxi sanctum. *ordinare*

Sarcio sarsii sartum, sanciu sanctum.

ctos Fulcio fulsi fultum, *stuber* Vincio vixi vel vinctui vinctum. *vidigore amore*

Sentio sensi sensum, Lambio campsi campum.

vefer Veneo venii vel veniui venum, Venio veni ventum. *vedo per vir*

Haurio hausi haustum, vel hauriui hauritum

Sepio sepsi vel sepiui septum. *cerar*

Amicio amiciui vel amiciui amictum. *vestir*

salor Salio salui vel saluii saltu, Resilio resiliui resultu sic possi.

De verbo,

Quatuor composita a parso.

Operio operui operitum. Comperio comperi, & pertum.

Aperio aperui apertum. Reperio reperi repertum.

Aio caret preterito & supino.

ferio item caret utroq3, aut mutuatur percussio.

De preteritis & supinis & horum passiuorum
communium & deponentium.

Passiva mutuatur a participiis preterita, ut Legor lectus sum
horum formulas iam proposuimus.

Communia & deponentia imitantur formulam passiuorum. Et
supinis finguntur participia & preterita, Supina vero in singu-
lis terminationibus, qualia fiant in regulis superioribus ap-
paret, Verum nonnulla etiam preterita discedunt ab analogia.

	Reor <i>uideat</i>	reris	ratus	sum,	
<i>ax misericordia</i>	Misereor	misereris	miserus	sum,	
	fateor <i>refesor</i>	fateris	fessus	sum,	
	Gradior <i>indig</i>	graderis	gressus	sum,	
<i>paecor so free</i>	Patio	peris	passus,	sum,	
<i>f abar</i>	Loquor	loqueris	locutus	sum,	
	Sequor <i>sequi</i>	sequeris	secutus	sum,	
	fruo <i>quod</i>	frueris	fruitus	sum,	& fructus
<i>escor egar</i>	Labor	laberis	lapsus	sum,	
<i>fingir e f fingi d</i>	Cominisco	cominisceris	cometus	sum,	
<i>f f i n g e s</i>	Proficisco	proficisceris	profectus	sum,	
	Nancisco	nancisceris	nactus	sum,	
	Pacisco	pacisceris	pactus	sum,	
	Adipisco	adipisceris	adeptus	sum,	
	Ulescisco	ulescisceris	ultus	sum,	<i>vigil e f vi</i>
	Oblivisco	oblivisceris	oblitus	sum,	<i>ses quer</i>
	Expergisco	expergisceris	experrectus	sum,	<i>esp tar</i>
	Deserisco	deserisceris	desessus	sum,	
	Quero	quereris	questus	sum,	
	Uto	uteris	usus	sum,	
	Niro	niteris	nisus	sum,	vel nictus. <i>Stribar</i>
	Complector	complecteris	complexus	sum,	<i>abra car</i>

De verbo,

Amplector amplecteris amplexus sum, abraçar efer abraçado
 Tueor tueris tutus sum vel tuitus, de fe'der efer defendi do
 Tuor tueris tutus sum vel tuitus, othar efer: otha do
 Ordior ordiris ortus sum vel orditus, ordir, e comecar
 Experior experiris experius sum, experi mētor
 Metior metiris mensus sum, me dir
 Morior moreris vel moriris, mortuus sum moriturus.
 Orior oriris ortus sum oriturus, anomalum participium,
 degeneratq3 hoc verbum in tertiā piugationē alijs casibus
 preter oriri r oriris, fecit r Ouidius oreris,
 Tu quotiens oreris, viridiq3 in cespice flores. cepa
 Nascoz nasceris natus sum nasciturus, nasce

Carent supinis r proinde preteritis.

Reminiscor reminisceris, Descor vesceris, mādacar
 Medeor mederis, mezinhar Liccor liceris, confatira
 Liquoz liqueris, dereverer Opperior opperiris, obriv

Carent r supinis omnia verba preteritis carētia, vt

Alio ais, ferio is, furio is, Blisco is, r que supra defiar
 diximus inchoativa, Et Tumesco.

De cōpositione verborū cum prepositionibus.

Prepositiones cum veniunt in compositionē cum verbis,
 aut corrupūtur vbi integritate manēte, vt Posse .is. spono .is.
 Aut ipsis manētib9 integris vba corrupūtur, vt Incipio .is.
 Aut inuicem prepositiones r vba corrupūnt r corrupūtur, vt
 Impero imperas. m'ardar
 Aut vtrunq3 manet integrum, vt Infundo .is. i fū dir curar
 Sed quēadmodū prepositiones corrupūntur in ea parte que
 est de orthographia differitur, nūc quēadmodū verba cor-
 rumpantur dicimus.

De verbis mutantibus a, in e.

Lacto .as.	Delecto .as.	oblecto .as.
Mando .as.	Comendo .as.	
Patro .as.	Perpetro .as.	Impetro .as.
Halo .as.	Anbello .as.	
Sacro .as.	Consecro .as.	Execro .as. aris, mal' dixer
Dāno .as.	Condēno .as.	Indēno .as. cōdenar

amamētar / delectar
 mandar / comedar

De verbo,

viar, caparellar

<i>apinar</i>	Apto .as.	Ineptio .is. ineptior. iris!
	Tracto .as.	Obrecto .as. conrecto .as.
	Arceo .es.	Coerceo .es. aberceo .es.
	Pario .is.	Comperio .is. reperio .is.
	Palco .is.	Compesco .is. dispesco .is.
	Scando .is.	Descendo .is. conscendo .is.
	Parco .is.	Deperco .is.
	fatisco .is.	Deserisco .eris.
	Spargo .is.	Dispergo .is. conspergo .is.
<i>coltor</i>	Larpo .is.	Decerpo .is. concerpo .is.
	Pacisco .eris.	Depecisco .eris.
	Partio .iris.	Impertio .eris. dispertio .eris.
	Partio .eris.	Perpetio .eris.
	Gradio .eris.	Congredio .eris.
	farcio .is.	Confercio .is. refercio .is.
	De mutantibus .a. in i.	
<i>fare amig</i>	Amico .as. au!	Inimico .as. au!
<i>frax</i>	Maneo .es.	Imminco .es. emineo .es.
<i>calor</i>	Taceo .es.	Conticeo .es. reticeo .es. <i>ide</i>
	Placeo .es.	Displiceo, Complaceo, non mutat .a.
<i>hec</i>	Habeo .es.	Adhibeo, cobibeo.
<i>escidur</i>	Lateo .es. ui.	Deliteo .es. delitui. <i>ide</i>
<i>ob fisa</i>	Facio .eris.	Confiteor, diffiteor.
<i>aveme sal</i>	Jacio .is.	Adicio, proicio, reicio.
<i>facier</i>	facio .is.	Afficio .is. perficio, deficio.
<i>saber</i>	Sapio .is.	Resipio, vel resipisco, desipio.
<i>arabista</i>	Rapio .is.	Diripio, corripio, arripio.
<i>mnar</i>	Lapio .is.	Accipio, concipio, percipio.
<i>cait</i>	Cado .is.	Decido, concido, decido.
	Cedo .is.	Incido, concido, occido.
	Ledo .is.	Allido, collido. <i>alido is. p. ferit</i>
	Quero .is.	Acquiro, conquiro.
<i>frax</i>	Digo .is.	Adigo, prodigo, redigo.
	frango .is.	Confrango, perfrango.
	Lango .is.	Conlingo, attingo.
	Wango .is.	Impingo .is. compingo .is.
	Lano .is.	Accino, concino, precino.
	Salio .is.	Assilio, resilio, desilio.

Handwritten notes and scribbles at the bottom of the page.

De mutantibus, au. in. o. e. vel. u.

Plaudo .is. Complodo .is. explodo .is.

Audio .is. Obedio .is.

Claudo, Concludo. Cfrando, Defrudo.

De mutantibus, a. in. u.

Quatio .is. Concurio, discutio.

Salto .as. Resulto .as. assalto insulto.

Calco .as. Conculco, proculco.

Scalpo .is. Exculpo, inculpo.

Lapio .is. Decupo .as. au.

De mutantibus, e. in. i.

Teneo .es. Contineo .es. pertineo .es.

Sedeo .es. Assideo, consideo.

Rego .is. Arrigo, dirigo, erigo.

Lego .is. Colligo, diligo, intelligo.

Emo .is. Adimo, perimo, eximo.

Primo .is. Apprimo, comprimo.

De mutantibus, u. in. e.

Juro .as. Deicero .as. peicero .as.

De quibusdam alijs verbis considerationibus.

Si in prima verbi positione fuerit. a. etiam si in preterito mutetur semper manet in supinis, vt

Do .as. dedi datum, Sto .as. steti statum.

Paro .is. peperit partum, Tango .is. tetigi tactum.

Fallo .is. fecelli falsum, Frango .is. fregi fractum.

Facio .is. feci factum, Facio .is. ieci iactum.

Cado .is. cecidi casum.

Si in compositione verbi. a. mutatur in. i. aliquando

in preterito manet. e. simplicis r. a. in supinis, vt

Cfrango .is. fregi fractum, Infrango .is. infregi infractum.

Pango .is. pepigi pactum, Impingo .is. impegi impactum.

Ago .is. egi actum, Adigo .is. adegi. adactum.

Aliquando .a. supini verbi simplicis vertitur in. e, vt

Facio .is. feci factum, Conficio .is. cōfeci pfectum.

Facio .is. ieci iactum, Coniecto .is. pteci cōiectum.

Capio .is. cepi capum, Cōcipio .is. cōcepi pceptum.

Rapio .is. rapui raptum, Corripio .is. corripui coreptum.

Cano .is. cecini cantum, Decino .is. occinui occentum.

De verbo,

De verbis impersonalibus.

Mar.

Hic mihi pauca de verbis impersonalibus dicenda sunt, cui comonendi causa. Duplicitia sunt verba impersonalia, alia passivae vocis, alia activae. Passivae vocis impersonalia, fiunt a verbis activis & neutris, ut Docetur, Scribitur, Curritur, Stratur.

Activae vocis impersonalia haec fere sunt,

Est, <i>he</i>	Interest, <i>is ven</i>	Refert, <i>is ven</i>	Accidit, <i>is ven</i>
Contingit, Euenit, <i>is ven</i>		Conuenit, Comperit,	
Placet, Libet, <i>is ven</i>		Licet, <i>is ven</i>	Expedi,
Liquet, Patet,		Constat, Dacat,	
Sufficit, Iunat,		Oportet, Decet,	
Delectat, Penitet,		Piget, Pudet,	
Tedet, Miseret,			

In his quedam personaliter usurpantur, quedam plane non recipiunt personalem vocem. Non enim oporteo, pudeo, peniteo dicimus. Coniugatio tam in passivis quam in activis sequitur characterem personalium, recipiunt autem tantum terminationem terciae personae. De constructione, in syntaxi dicemus.

Item haec, Incipit, Desinit, Debet, Solet, impersonalia sunt, cum infinitivis verborum proprie impersonalium iunguntur, alias vero personalia.

De adverbio.

Deris.

Edepot, tam mihi clarus & perspicuus est sermo, quem de verbo hactenus habuisti, quam ea quae sunt clarissima, Sed nunc adverbium (ni fallo) est, quod explanandum succedit, Tu queso provinciam istam noli gravate suscipere. Mar.) Imo mi frater libens suscipio, Nam mihi iucundius est nihil, quam tibi in omnibus morem gerere.

Adverbiū est pars orationis indeclinabilis quae addita verbo significationem eius aut complet, aut mutat, aut minuit, ut Jam faciam, non faciam, parum faciam. Deris.) Unde dicitur adverbium.

Max.) Dicitur quasi adverbium, quod verbo circumstantiā adiciat.

Veri.) Quot accidunt adverbio?

Max.) **Tria.** Species, figura, Significatio.

Veri.) Quot sunt species adverbiorum?

Max.) **Due.** Primitiva vt **Sepe**, Derivativa, vt **sepius**.

Veri.) Quot sunt figure?

Max.) **Treis.** } **Simplex.** vt **Prudenter.**

 } **Composita.** vt **Quandiu.**

 } **Decomposita,** que a compositis derivatur

vt **Misericorditer, indocte, imprudenter.**

Veri.) Quot sunt significaciones?

Max.) **Sunt innumere,**

Numeri. vt **Semel, Bis, ter, quater, quinquies, series, de-**

cies, centies, milies, toties, quoties.

Temporis, vt **Hodie, Cras, perendie, heri, nunc, nuper,**

quondam, aliquando, olim, tam, tunc, cum, mane, sero, sem-

per, nudius tertius, nudius quartus, pridie, postridie, vespi,

modo, luci, iam dudum.

Loci, vt **Hic, isthic, illic, huc, isthuc, illuc, intro, foras, in-**

tra, ibi, vnde.

Negandi, vt **Non, haud, minime, nullatenus, nec, nequaquam,**

neque.

Orandi, vt **O. si, vt, vrinam.**

Admirandi, vt **Etiā, profecto, nimirum, quippe, videlicet,**

quidni, nempe, scilicet, ne, certe.

Demonstrandi, vt **En, ecce.**

Eligendi, **Potius, imo.**

Prohibendi, **Ne.**

Ordinandi, vt **Continuo, deinde, deinceps, postea, preterea,**

interca, interim, obiter, protinus, dehinc.

Interrogandi, vt **Cur, quare, quāobrem, nunquid.**

Dubitandi, vt **fors, forte, fortassis, forsam, forsitam, fortasse,**

Eventus, vt **forte, casu, fortisortuna.**

Vocandi, vt **O, heus, oho.**

Respondendi, vt **Eu, oe, o, hem.**

Discernendi, vt **Seorsum, diuisim, secreto, separatim, deorsum,**

sigillatim, bisariam, omnifariam, plurifariam.

De participio

Congregandi, vt Simul. vn). pariter. coniunctim.
Jurandi, vt Edepol. mehercle. mecastor. mediusfidius.
Horrandi, vt Eia. age. agite. agendum.
Intendendi, vt Valde. penitus. vehementer. nimium. omnino. proorsus.
Remittendi, vt Sensim. paulatim. pedetentim.
Diminutiui, vt Belle. argute. clanculum.
Cōparatiui, vt Magis. melius. forti⁹. plus. celerius. tardi⁹.
Superlatiui, vt Maxime. optime. fortissime. celerrime. doctissime. ocyssime.
Similitudinis, vt Quasi. ceu. sicut. sicuti. tanq̄. velut. vcluti. vt. vti.
Quantitatis, vt Multum. parum. nimium. magnopere. modicum. satis. minimum.
Qualitatis, vt Bene. docte. sapienter. pulchre. fortiter. male. perperam. suaviter.

De participio.

Deris.

EX omnibus officiis, que tu plurima frater charis. in me contulisti, hoc est longe gratissimum. Sed heu me infelicem: quanto tibi displiceo, quia referre parem gratiam, nequaquā possum. Illud tamen, quod vnum possum, ingenue polliceor, semper dum viuam immortalis gratias tibi habiturum. Sed iam ad participium manum mitte. Max.) Aufer obsecro dilectissime mihi ista, maior est nostra necessitudo, quam vt vel tu mihi: vel ego tibi pro vlllo officio debeam gratias agere, Si ex animo probas officium in te meū, fac vtate sepius, tibi enim (vt carmine vergiliano vtat) quid optas explorare labor: mihi iussa capessere, fas est. Sed iam ad rem.

Participium elegans genus vocum est si cōmode vtaris, nā felicius pleraq̄ magis signate efferimus per participia, quā per verba, vt cum dico, furo: fit lesa sepius patientia, non paulo gratius est, quam si dicas: Patientia si sepe tenetur ac ledatur furorem fieri, Includit enim participium relatiuum vel particulas, dum, si, cum verbo.

- Veri.) Quid ergo est participium?
- Max.) Pars orationis declinabilis, que pro verbo ponitur, ex quo derivatur, gen⁹ r casus habēs ad similitudinē nominis
- Veri.) Unde dicitur participium?
- Max.) Dicitur quasi participiū, quia partē accipit a nomine, partem a verbo, partem ab utroq³.
- Veri.) Quot accidunt participio?
- Max.) Sex, Genus, Casus, Numerus, figura, Tempus, Significatio.
- Veri.) Genera participiorum quot sunt?
- Max.) Ex regulis de nomine cognosci potest, nam omnis generis sunt ea que nō, sinit, ut Legens, Letera mutat generō per terminationes more adiectiuorum, ut Albus .a. um.
- Veri.) Quot sunt casus?
- Max.) Idē qui in nomine, Declinatio ad paradigmata adiectiuorum nominū refertur. Excipitur scē participium ab eo, mittens genitiuum in vntis cum compositis Ambiens tamen mittit ambiens.
- Veri.) Quot sunt numeri?
- Max.) Duo sicut in nomine.
- Veri.) figure quot sunt?
- Max.) Due, Simplex, ut fractus, Decōposita, ut Cōfract⁹ Nam nulla sunt composita participia nisi a verbis compositis.
- Veri.) Quot sunt tempora?
- Max.) Tria, Præsens omnium participioꝝ in ans, vel ens, desinentium, ut Amans, Legens.
- Præteritaz omnium participioꝝ: que in Tus, Sus, r rus, sinit, ut Amatus, Ditus, Nerus, r Mortuus, quod solum in us, terminatur.
- Futurum omnium participioꝝ in Rus, r in Dus, desinentium, ut Amaturus, Amandus.
- Est notandū, quod plerunq³ participium accommodatur verbo cui adiungitur, quod in exponendo facile animaduerti potest, ut Me docente tu discebas, Me docente tu disces.
- Item nota, quod cum apud Latinos passiva verba presentis tēporis participijs careāt, ut actiua præteriti, exceptis prædco, r pauca alia de quibus postea dicemus. Solē aut hoc nonnūq³ participia p̄sentis pro præteriti substituere, Licero, Luz e cicilia

De participio

Recedēs rhodū venissem, Temperate tamē id faciēdū est, neqz
cum prēteritū participio in significatione actiua vti possumus, non
enim recte dixeris, e Licilla proficiscēs, sed profectus.

Veri. Quotuplex est significatio?

Max. Duplex, Et ea tibi in primis obseruanda est, vt discas
que actiue que passiue significant. Qua in re sepe vides
mus peccare imperitos.

Actiue significant que ab actiuis cadunt, nam participiū imi-
tatur sui thematis significationem. Porro ab actiua voce dus-
plicia veniūt pricipia, presens vt legens, futurū vt lectur⁹.

Neutris cadunt similia participia: Ea suorum verborum si-
gnificationem imitantur, vt Seruens seruatur⁹, Vapulās vas-
pulatorus. fiunt etiā a neutris passiua participia, sed ab his
tantum quorum tertie persone passiuē usurpātur, vt Aratur
terra, hinc arata & aranda terra, Sic Verg. Arte laborate ves-
tes: Errata littoza, Et illud Ouidij, Que venit indigne pe-
na dolenda venit. Itē virqz mibi dempto sine carend⁹ a best.
A passiuo item duplicia, prēteritū vt lectus, & futurum vt legē-
dus, eaqz passiuē significant.

A deponēti triplicia, presens vt loquēs, prēteritū vt locut⁹,
futurum vt locuturus actiue significationis. In his sunt & futu-
ra in dus, nam fuisse olim deponētis fere omnia cōmunia, vt
sequendus, vtendus.

A cōmunibus quadruplicia, presens vt criminās, futurum vt
criminatorus que actiue significant, prēteritū criminatus actiue
& passiuē significationis, Passiuum futurum criminandus.

Admonuimus autē supra, veterib⁹ plura fuisse cōmunia verba,
q̄ nobis, hinc extāt participia prēteriti in passiuā significationē, vt
Meditata tela, Meditata oīa. Ipse vno gradū cōmitat⁹ achate.

Hic tibi obseruanda est exceptio. Nam regule supra posite
propemodum vere sunt, nisi quod a verbis actiuis & neutris
participia prēteriti dēgenerāt nōn q̄ in actiuā significationē.

Argutus ab arguo. falsus a fallo.

Ausus ab audeo. fluxus a fluo.

Adultus ab adoleo. Gavisus a gaudeo.

Cautus a caueo. Juratus a iuro.

Assuetus ab assuesco. Ignotus ab ignosco.

Cassus a careo. Olys ab odi odisti.

Circūspectus a circūspicio.	Placitus a placeo.
Consuetus a consuesco.	Consideratus a cōsydero.
Eroletus ab erolesco.	Contentus a contineo.
Euassus ab euado.	Lenatus a ceno.
Decreatus a decreesco.	Potus a potō.
Defectus a deficio.	Pransus a prandeo.
Discessus a discedo.	Profusus a profundo.
Disertus a dissero.	Sparsus a spargo.
Scitus a scio.	Tacitus a taceo.
Excretus ab exresco.	Turbatus a turbo.

Passus a pateo.
Sed & reperies participia presentis a verbis actiuis migrare
nōnunquam in passiuam significationem.

Voluens pro eo quod voluitur.

Volutans pro eo quod volutatur.

Quassans pro eo quod quassatur.

Præcipitans pro eo quod præcipitatur.

Item **euidens** negotiū, id est, quod euidentur & pspicuum est.

Ab impersonalibus, que non recipiunt voces personalium,
nulla extant participia, præter **perthesus** a **tedet** **tedebat**.

Suetonius, quasi **perthesus** ignauiam suam, **Sic leges**.

Penitens **Decens** **Pudens**.

Penitendus **Libens** **Pudendus**, **pigendus**.

Que tamen magis videntur nomina.

Item similia sunt participijs.

Tunicatus **Personatus** **Oberatus** **Baleatus**,

Caligatus **Manicatus** **Scutatus** **Pileatus**,

Penulatus **Bracatus** **Paludatus** **Prætextatus**,

Bacchatus **Lumatus** **Trabeatus** **Cristatus**,

Decoratus **Hastatus** **Soleatus** **Stellatus**,

Lunatus **Turritus** **Literatus** **Cornutus**,

Politus **Hirsutus** **Astutus**,

Que quauis formā habeant participiorum quia tamen carent
tempore, semper nomina sunt.

Inbundus item nomina sunt, **Tametsi** **liuius** **casum** adiecerit
voci **concionabundus** in tertio libro prime decados, **hec** **con-**
cionabundus circuibat homines.

De coniunctione.

Deris.

Quia hominis plusquam arrogantis est, que ignorat edo-
ceri nolle, obsecro haud egre feras si aliqua petam.

Mar.) Dic, quid est quod me velis?

Deris.) De coniunctionem que est in ordine .vij. diffinitio.

Mar.) Coniunctio est pars orationis indeclinabilis, conne-
ctens ordinansq; sententiam.

Deris.) Unde dicitur coniunctio?

Mar.) Dicitur ab eo quod coniungat orationi pro vinculo
interponatur.

Multū hec pars orationis pducit ad recte pnectendā orationē,
quare natura particulay hui⁹ generis diligenter excutiēda est.

Deris.) Coniunctioni quot accidunt?

Mar.) Tria. ^{figura.}
 { **D**ico.
 { **P**otestas, **Q**uam alij spectem, alij signifi-
 cationem vocant.

Deris.) Quot sunt figure?

Mar.) Due, ^{Simplex, vt Et,}
 { **C**omposita, vt Atq; , etenim.

Deris.) Quotuplex est ordo?

Mar.) Triplex. **Q**uedam sunt prepositiue, vt Nam, quare,
ideo. etenim. at. aut. nec. si. quin. nisi. seu.

Nō enī recte dixeris, Est nam bon⁹ vir, sed nam est bon⁹ vir.

Quedam postpositiue, vt Enim, autem, quoq; , vere, quidem
q; , ne, ve, vt Rectum est, est enim bonus vir.

Quedam indifferenter preponūtur aut postponūtur, vt Atq; ,
igitur, ergo, itaq; , quoniam, quia, etsi.

Deris.) Quot sunt potestates?

Mar.) Sunt complures, **C**opulatiua, que sensum ⁊ verba
coniūgit, vt Et, q; , atq; , quoq; , ac, aut, vero, quidem, etiam,

simul, tum, vt Cum ego tum alij adderant. Sed Ac, collati-
onem aliquando significat. Aliud mihi respondes ac rogo.

Distinctiua, q̄ q̄vis dictiones piūgit sensum tñ distūgit. vt Aut
vel. siue. seu. vt Aut lux est, aut tenebre.

Subdistinctiua, q̄ voce distinctiua vtrūq; adesse significat, vel si

mul vel discrete, Simul, vt apud Terentium, Vel rex semp maximas mihi gratias agebat, pro etiam rex, Discrete, vt Tota die vlt legit iste vlt cogitat, significat enim vtrūq; facere sed nō siml
Causalis, que causam continuationis explanat, vt Quoniam, nam, namq; enim, vt,
Collectiua siue illatiua, que conclusionem rationi prepositae accommodat, vt Igitur, ergo, itaq; quare, q̄ propter, proinde, quā obrem, quin, alioquin, imo, vtrūq;, Dicuntur et rationales, vt Nihil est homini vtilius, scientia literarum, sunt igitur magno studio discende litere.

Dubitatiua, que dubitationem aliquam cum interrogatione significat, vt An, ne, necne,

Aduersatiua, que diuersam sententiā sequenti aut precedenti demonstrat, vt Licet, quanquam, quamuis, etsi, saltem, at, sed, est, verum, vero, porro, atqui, tamen, licebit, etiāsi.

Approbativa, que rem aliquā approbat, vt Si, siquidē, quādo, quādoquidē, quidē, equidē, Verg, Di) si qua est celo pietas.

Completiva, que nulla significationis necessitate sed ornatus causa aut metri exigētia inseritur orationi, vt Quidē, enī, nā, nāq;, vero, Et fere omnes coniunctiones quādo extra necessitatē, sed solum ornatus causa orationi inseruntur.

Abnegatiua, que vt verbis coniuncta, posse rem fieri ostendit, sed propter causam aliquam impediri, vt fecisses si potuisses, Iuissem nisi hostes impedissent.

Distributiua, que diuersis diuersa distribuit. vt At. ast. & o. autem. vt Ego lego, tu vero dormis.

Diminutiua, que diminutionem significat. vt At. saltem. vel. aut pro salte, Si non potes vtrūq; pcedere, saltem concede alterum. Sinon re at verbis adiuta.

Discretiue vel electiue, cum diuersis propositis aliquod ex eis nos eligere ostendimus. vt Diues volo esse quam pauper.

Causalis rursus diuiditur in prinauiuā. subconiuiuā. adiuuā. etiam. effectiuā.

Continuatiua est que prinauiuā et sequentiā rex significat. vt Si. dum. cū. vbi. Si fertur dormit, vbi ambulat mouetur.

Subconiuiuā, est q̄ causam prinauiuā ostendit cū essentia rex. vt Quoniam. quia. quando. quandoquidem. vt Quia ambulat mouetur. Quando sol est super terram dies est.

De prepositione,

Adiunctiva est que verbis subiunctivis adiungitur, ut
Si, ut, cum, ubi, quando, Quum rome essem nō pperam me
facturum existimaui si te de rebus meis certiozem facerem.

Effectiva que redit causam effectus, ut Enim, nam, nāqz.

¶ Dilectissime adhibe igitur in loquendo hāc curā ne quid in
colloquādiā p̄iunctionibus pecces, et bonorum authorū exempla
bac in re stude imitari.

De prepositione.

Veris.

Atente audio, et omnia verba tua intelligere spero,
Sed procede queso, Et quid sit prepositio explana, id
enim paruo negotio facies, quippe qui radices scientie
optime nosti.

Max.) Prepositio est pars orationis indeclinabilis, que alijs
partibus orationis preponitur, aut per compositionem, aut p̄
appositionem.

Veri.) Unde dicitur prepositio?

Max.) Ab eo quod alijs partibus orationis preponitur, nā
contra naturam prepositionis est q̄ postponatur.

Veri.) Quot accidunt prepositioni?

Max.) Tri. figura. Q:do. Potestas.

Veri.) Quot sunt figure?

Max.) Due { Simplex, ut Abs, circum.

Max.) Due { Composita, ut absqz, circumcirca.

Prepositio in compositione complet, ut Perdoctus.

Mutat, ut Indocrus.

Minuit, ut Subtristis.

Reiterat, ut Relego, reuoco, repetos.

Applicat, ut Affligo, adiungo.

Est et animadvertendum, prepositiōes in compositione nōn
q̄z degenerare in adverbia, ut Desuper, insuper.

Veri.) Quotuplex est ordo prepositionis?

Max.) Triplex, { Prepositivus,

Max.) Triplex, { Postpositivus,

Max.) Triplex, { Cōmuniō.

Prepositivus
Qui prepositionem in constructione semper debere preponi ostendit, ut Ad templum, Ab vrbe.

Postpositivus
Qui prepositionem in constructione semper debere postponi ostendit, ut Capulo tenus, Hispaniam versus.

Prepositio cum, huius ordinis est iuncta his ablativis, De, te, se, nobis, vobis, ut Necum, Tecum, &c.

Communis
Qui prepositionem in constructione modo preponi, modo postponi debere ostendit, ut Cum, per, propter, circa, Verum in his & reliquis huius ordinis, prepostera immutatione frequentius videtur in carmine, quam prosa oratione.

Veri.) Casus quot sunt?

Mar.) Tres, Genitivus, Accusativus, & ablativus.

Veri.) Da prepositiones Genitivo deservientes.

Mar.) Prædie, postredie, tenus.

Veri.) Da Accusativo deservientes.

Mar.) Ad. apud. ante. adversus, vel adversus. cis. citra. circiter. circum. circa. contra. erga. extra. inter. intra. infra. iuxta. ob. pone. per. propter. prope. propius. proxime. prædie postredie. procul. post. præter. penes. supra. secundum. secus. trans. usque. ultra. versus. versum.

Veri.) Da Ablativo deservientes.

Mar.) A. ab. abs. absque. cum. coram. clam. de. e. ex. pro. pre. palam. sine. tenus.

Prepositiones utriusque casui deservientes sunt quatuor, In. sub super. & subter.

De prepositionibus que nisi in prepositione reperiuntur in signari dicemus.

Hic te pauca monere arbitratus sum, esse in prepositionibus, miram varietatem significationis etiam in iisdem casibus, quam nos regulis complecti non possumus, usu legendi & scribendi discenda est, ut aliud significat secundum, cum dico, secundum aurem vulnus accepit id est, iuxta aurem. Aliud apud Ciceronem secundum quietem visus est repente adesse, id est in quiete, vel inter dormiendum. Aliud, apud Quintilianum Nam quod unum mihi secundum patrem fortuna videbatur parasse presidium .i. post patrem,

De interiectione,

Aliud cum dico, secundum me iudica id est pro me. Notissimus est sensus cum dico. Secundum Platonem loquor. Eam varietatem usus docebit.

De interiectione.

Veris.

I Decidissime frater, ne tradas obsecro oblivioni restat, ut hunc deinde de octava et ultima parte orationis quam interiectionem nominasti, definiat.

Max. Interiectio est pars orationis indeclinabilis affectus mentis incondita voce significans.

Veri. Unde dicitur interiectio?

Max. Ab interijciendo, eo quod alijs partibus orationis interijcitur.

Veri. Interiectioni Quot accidunt?

Max. Accidit sola significatio;

Admirantis, ut Pape, vab.

Lugentis, ut Hei, hoī, heu.

Ridentis, ha, ha, he,

Deridentis, ut hui.

Dolentis, Hei, ah.

Silentis, ut Au, si, st.

Timentis, ut Heu, ah.

Laudantis, ut Euge.

Exultantis, ut Euar, vab, ob.

Orantis, ut Apagesis, apagete.

Exclamantis, ut Proh, vab.

Docantis, ut Jo, ob.

Deprehendentis, ut At, ar.

Est autem parce in loquendo hoc vocum genere utendum.

De partibus orationis que alijs pro alijs et pro se invicem ponuntur.

Maxi.

Sed quia solet turbare hoc plerumque grammaticæ artis ignaros quod eandem particulam sub diversis partibus orationis reperitur, visum est, cum iam sigillatim de octo partibus orationis disputatum sit, hoc in loco ostendere tibi quod

partes orationis pro alijs et pro se ipsis inuicem ponantur.
Nomen pro participio, vt Sibilus pro sibilans.
Nomen pro aduerbio, vt Recens pro recenter.
Nomen pro interiectione, vt Infandum voce incondita.
Nomen pro coniunctione, vt Quare quaz obrem.
Pronomen pro nomine proprio, vt Ego pro Stephanus.
Pronomen pro aduerbio, vt Hoc pro hic.
Pronomen pro coniunctione, vt Ideo pro propterea.
Verbum pro nomine, vt Amare pro amore, Diuere pro vita.
Verbum pro aduerbio, vt Amabo, Sodes.
Verbum pro interiectione, vt Age agite.
Verbum pro coniunctione, vt Licet licebit.
Participium pro nomine, vt Sapiens diligens.
Participium pro aduerbio, vt Horrendum pro horrendus.
Prepositio pro aduerbio, vt Loram palam.
Prepositio pro interiectione, vt Pro. a.
Prepositio pro coniunctione, vt Propterea quapropter.
Aduerbium pro nomine, vt Satis est, abunde.
Aduerbium pro coniunctione, vt Quando pro quoniam.
Coniunctio pro aduerbio, vt Cum pro quando.
Coniunctio pro interiectione, vt At.

¶ Tunc que partes orationis ponantur inuicem pro seipsis pro
lo tibi ostendere.

Nomen pro nomine, vt Dardanus pro dardanius.
Verbum pro verbo, vt populo pro populo.
Participium pro participio, vt profusus pro profundens.
Prepositio pro prepositione, vt in pro contra.
Aduerbium pro aduerbio, vt hic loci pro tunc temporis.
Coniunctio pro coniunctione, vt vel pro et.

De partibus grammaticis,

De orthographia,

Veris.

Am deo auspice orationis partes nō modo succintin, verum etiāz miro fecūditatis ordine explanasti. Et si me importunūz z fuisse z esse cognoscā, confusus tamē de humanitate tua ac dilectione, qua me semper profecutus es, te oro, ac obsecro vt si lubet, ad illas quatuor partes

grāmaticas literam, syllabam, dictionem, constructionem, de quibus in principio locutus fuisti redeas, nam reliqua z bene z complete intellexi memorieqz mandavi.

Mar.) faciam pro virili portione, Scias autē q̄ grāmatica. Quiniliano authore est duplex. Historice, que in enarrandis authoribus versatur ad imitationes proposita. Et methodice que artis precepta p̄tinet. Quam nos tibi interroganti tradere cupimus.

Veri.) Quot sunt partes preceptiue grammaticae?

Mar.) Quatuor, Orthographia, cui respondet litera.

Prosodia, cui respondet syllaba.

Etymologia, cui respondet dictio.

Syntaxis, cui respondet partium orationis constructio

De orthographia.

Veri.) Quid est orthographia?

Mar.) Scientia docens recte scribere, vt *Dallo per u, fallo per f, Ab orthos recte, Et grapho scribo.*

Veri.) Quid est litera?

Mar.) Est minima pars vocis compositae.

Veri.) Unde dicitur litera?

Mar.) Dicitur quasi legitera, quod legentibus liter p̄bebat, Dela lituris, quia veteres in ceratis tabulis scribebant, postea debebant.

Differunt autem litere z elementa. Nam elementa dicuntur ipse pronuntiationes. Litere vero sunt signa elemētoꝝ. Abusue tñ z litere pro elementis z elementa pro literis ponuntur.

Veri.) Quot sunt litere?

Mar.) Tres z viginti sunt in vsu apud latinos.

A. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. x. y. z.

In his grece sunt, x. y. z.

h, aspiratio est.

Literarum sunt duo genera, vocales et consonantes.

Vocales, A. e. i. o. u. y p̄silon grecum.
Dicuntur vocales, quia per se pure pronuntiarī possunt, et p̄ se ipsa vocem habeant.

Consonantes sunt relique litere p̄ter vocales, numero sedecim, Et i. u. non vocales

Dicitur autem consonās litera, quod nisi seriat vocalem, pronuntiarī non potest Nam inde nomen accepit, quod cum vocalibus sonet.

Ex his alie sunt mute, b. c. d. f. g. k. p. q. r.

Dicuntur autem mute, quia in comparatione vocalium et semivocalium nihil prope sonent.

Alie sunt semivocales, l. m. n. r. s. x. z. Appellantur semivocales, quia in sonoritate prope ad vocales accedant.

Alie sunt liquide, l. m. n. r. s. Sic dicuntur quia post mutas posite in eadem syllaba faciunt precedentem syllabam brevem, esse communem, vt Tenebre et tenebre.

Sed r u, posita post q. simplique scit, sed post s. et g. aliquādo vt Suavis, Lingua.

Veri.) Quot accidunt litere?

Max.) Quinqz, Nomen. figura. potestas. Cognatio. Ordo.

Veri.) Quid est nomen?

Max.) Vocabulum, quo vnaqueqz appellatur, ad aliarum discretionem.

Veri.) Quid est figura?

Max.) Discretio litere certis lineamentis terminata, Puta, longa, brevis, rotunda.

Veri.) Quid est potestas?

Max.) Ipsa litere pronuntiatio, propter quam et figura et nomina sunt adinuenta.

¶ Hic tamen notabis, quod iuxta regulā Remigij, litera potest amittere vim et potestatem suam. Nam cum post t. sequit i et post i. altera vocalis, t. sonat vt c, vt Ratio.

Sed hec regula fallit, cum h. interponitur, vt Corinthis. Item in principio dictionis, vt Tiaras. Et cum s. vel x. precedit, vt Questio, Comitio. Item in dictionibz p̄positis, vt Vigintiunz, Et causa differētie, vt Litiū, vituiz. Deficit et in alijs puta grecis barbarisqz dictionibz sed et latinis, que vsus authorum docebit.

De orthographia,

Veri.) Quid est cognatio?

Max.) Quaedam affinitas, qua alia in aliam commutatur.

Aut per interpretationem. vt a Lida leda.

Aut per derivationem. vt a Tego toga.

Aut per compositionem. vt ab Amicus inimicus.

Aut per declinationem. vt a facio feci.

¶ Ad iuncta dictionib⁹ a c, f, g, l, n, p, r, s, t. incipientib⁹, trāsit d, in ipsas. vt Accedo. afferō. aggero. alludo. annitor. apprimo. arrigo. assideo. attero. Ad sui tñ sepe scribitur, Cum incipientibus a gn, sc, sp, teritur d, vt Agnosco. ascendo. aspiro. Cum incipientibus a q, vertitur in c, vt Acquirō, alias integra manet. vt Admitto, admoueo.

¶ Ob, iuncta dictioni a c, f, g, p, incipienti, b, in ipsas transit. vt Occido. offero. oggano. opprimo. Aliquā inter seritur s, vt Carus obscurus, obsoleo obscenus. Sed cum incipientibus in m, raro mutatur in m, sed expūgitur. vt omitto, Et in opio b, abijcitur, in alijs integra manet. vt obedio, obrepro.

¶ Inter, iuncta l, transit r, in ipsum. vt Intellico. In ceteris manet. vt intersero.

¶ Circum, iuncta c, d, f, q, s, t, mutat m, in n, vt Circūcido. circūduco. circūfero. circūquiro. circūspicio. circūtuli.

¶ Trans, iuncta dictioni a d, n, i, consonāte incipienti, tollitur ns, vt traduco, trano, trajicio. Transnumerari tamen apud Tullium reperies.

Ab, iuncta dictioni incipienti a c, t, recipit s, vt Abscedo, abstraho. Cum incipientibus ab r, quandoq; transit in ipsum. vt Arripio, nonnūq; integra manet, vt abraado, quandoq; mutatur in s, vt asporto. quandoq; vertitur in u, vt ausugio, aufero, abstuli tamen dicimus in preterito.

¶ Ex, iuncta dictioni incipienti ab f, in ipsam transit, vt effero. Cum incipientib⁹ a b, d, g, l, m, n, r, u, consonante r, teritur vt ebibo, edo, egero, elido, emineo, enato, eruo, euomo, Cum incipientib⁹ ab s, expūgitur s, vt exequor, exudo.

¶ Sub, iuncta dictioni incipienti a c, f, g, m, p, trāsit b, in ipsas vt Succedo, suffero. suggero, summito, suppono. Cum incipientibus ab r, aliquando transit in ipsam, vt Surripio, quādoq; manet integra, vt suburo. Alias manet integra, vt abigo, subigo.

¶ In et con, si sponatur cum dictione incipiente a b, m, p, mutatur n, in m, ut imbibo, combibo, immitto, comito, imprimo primo. Cū incipientib⁹ ab l, r, transit n, in ipsas, ut Illido, collido, irruo, corruo. Preterea con, iuncta dictioni a vocali incipienti amittit n, ut Loco, cobibeo, cohereo. Dicim⁹ quoq; cogo a con rago, Comedo a con rudo. Cōburo a con ruro.

¶ Dis, iuncta s, transit s, in ipsum s, ut Differo.

¶ Prore, iunctis cum dictionibus a vocali incipientibus d, interferitur, ut Prodeo, redimo. Et reddo in compositione d, geminat.

¶ Reliquæ fere prepositiones cum veniunt in compositione in tegre manent.

Observabis etiā q ratio orthographiæ exigit, Quæte b, m, p, scribatur m, ante reliquas consonantes n.

Veri.) Quid est ordo?

Mar.) Ratio demonstrās, que preponi, que subsequi debeat in pronuntiatione.

Porro vocales cum coeunt in diphthongis, quedam semp preponuntur, ut a, o, y.

Quedam semper postponuntur, ut i, u,

E, modo preponitur, modo postponitur.

¶ In consonantibus hic est ordo, plures q̄ tres non precedunt vocalem, Neq; plures quam totidem succedent. ut scrobs, strips.

Veri.) Quote mi iucundissime frater, quando in diphthongorum sermonem incidisti, dedares, quid sit diphthongus.

Mar.) Est conglutinario duarum vocalium in eadem syllaba suam vim retinentium.

Veri.) Unde dicitur diphthongus?

Mar.) A dis, quod est bis, et rhongus sonus, id est, geminus sonus.

Diphthongi quibus
videntur latini sunt sex.

se
au
ei
eu
yi
oe

De prosodia,

De, ubi supprimitur a, et profertur e, ut *Musae*,
Au, ubi profertur a, et rapitur u, ut *Audio*.
Ei, ubi supprimitur e, et profertur i, ut *Penthe*
Eu, ubi profertur e, et rapitur u, ut *Pentheus*.
Vi, ubi utraq; vocalis in i, longū profertur, ut *Harpyia*.
De, ubi supprimitur o, et profertur e, ut *Poena*.

De prosodia.

Veri.) Non me puto feliciorē diem hacten⁹ hac ista vixisse,
quo hec et iucunda et animo meo gratissima audiui, Nec inferi
orem felicitatis partem me attigisse existimarem, si prosodiam
pari modo explanares.

Max.) Prosodia, cui syllaba ascribitur ut dixi, est scientia
demonstrans dictionū accentus, Nam id significat græca vox
Πρόοδος, ad *ὠδήν* carmen. Latini in nomine variarunt,
tum vocationem, tum tenorem, tum tonum interpretantes.

Veri.) Quid est syllaba?

Max.) Comprehensio literarum enunciata, que vno accentu
et vno spiritu indistanter profertur.

Veri.) Unde dicitur syllaba?

Max.) A syllabin græce, quod est comprehendere.

Veri.) Quot accidunt syllabæ?

Max.) Quatuor.

}	Tenor.
	Spiritus.
	Tempus.
	Literarum numerus.

Veri.) Quid est tenor in syllaba?

Max.) Modus, quo elevatur aut deprimitur, aut elevatur
simul et deprimitur.

Veri.) Quot sunt tenores?

Max.) Tres.

}	Acutus.
	Gravis.
	Circumflexus.

De quibus postea regulas proponemus.

Veri.) Quot sunt spiritus?

Max.) Duo,

}	Asper, quo syllaba aspe profertur, ut <i>Trux</i> .
	Lenis, quo leniter profertur, ut <i>Lana</i> .

Veri.) Quid est tempus?

Mar.) Est duratio vel tractus in quo syllaba pronuntiat, Et est in duplici differentia quia aut habet unum tempus in quo profertur et dicitur brevis, Aut habet duo tempora, et dicitur longa. Quamquam alij plura tempora numerarint.

Veri.) Quid est numerus?

Mar.) Comprehensio literarum syllabam constituentium. Porro apud Latinos nulla maioris numeri quam sex literarum syllaba inuenitur. Nulla minoris quam unius, Sed cum plures literas non comprehendit, abusive dicitur syllaba.

Veri.) Et de syllabarum quantitate atque accentu est ne arduum charissime apprehendere regulas seu institutiones?

Mar.) Imo facile, si labori minime parcas, ille enim Cui ait poeta Omnia vincit.

Veri.) Equidem non ad laborem tantum, sed et sanguinis effusionem sum paratus.

Mar.) Sat est, Nunc igitur sis presenti animo, namque deo date que operas, sicut a probatissimis authoribus decerpimus, digeremus.

Regule generales,

Prima.

Positio omnis longa est. Est autem positio cum sequitur due consonantes vocalem, ut Arma, ille. Aut duplex consona, ut Aris, gaza. Sunt autem duplices consonantes .x. et 3.

J. quoque positum inter duas vocales pro duplici accipitur consonante, quod verum est in dictonibus simplicibus, ut Maior, prior, Non autem in compositis, ut Bijugus, trijugus.

Exceptio.

Liquida cum mura coniuncta, syllabam ancipitem facit, ut Inregri et Integri. Quamquam si vocalis longa sit, corripitur propter liquidam syllabam non possit, ut Simulare, simulachrum, perpetuo longa sunt.

Secunda.

Vocalis ante aliam corripitur, ut Delitice, Italia.

Exceptio.

De prosodia,

Ter, Berg. Nec genere aeris cessabit turrur ab vltimo? **fio** i, ante aliam vocalem producit, nisi post e sequatur r, **HA** tunc breue est, vt fierem fieri. Et gr̄us in ius, vt **Onus**, illi⁹ ipsius, in quib⁹ i ante u, saltem in usu modo longa, modo breuis inuenitur. In aliis m̄gr̄o semper producit i, sicut contra in alterius semper corripitur.

Excipiuntur item gr̄i et vti quinq^{ue} declinatiois qui e, ante i, producit, vt **Diei**, **spei**. Tamē **Res**, **spes**, **fides**, breuiantur. **Gr̄corum** tanta est varietas, vt propemodum regulis comprehendendi non possit. Ceterū ea vis est huius regule, vt etiam longę syllabe in fine dictionum corripiantur sequente vocale.

Tertia.

Diphthongus omnis longa est, vt **Aeolus** et clauso ventorū carcerer regnet. Inuenias etiam correptam in positioe sequente vocali, **Sudibusq³** praeustis, vbi greca imitatioe correpta est.

Quarta.

Preterita dissyllaba habent priores longas, vt **Liqui**, **sugl**, **veni**, **seci**, **legi**, **cudi**, **sui**.

Excipe.

Dedi circūdedi	Tuli amili.
Steti astiri	Bibi ebibi
fido fidi	Scidi rescidi.

Excipies que duobus vocalibus smiunt, vt **Rui**. **Obsers** bis item figuras **Jui** pra^{ij},

Quinta.

Omne preteritum geminās primam syllabam corripit vtrāq^{ue} vt **Peperi**, nisi post alteram sequantur due consonantes, vt **Domodi**. **Lecidi** m̄ cedo, et **pepedi** a **pedo** longantur. Ceterorū autē preteritorū tanta est prima quanta presentis, Excipiuntur **genui**, **posui** et **coegi**, que a longis deducta breuiantur, Item **reppuli**, **repperi** et **rem. li**, que licet a breuibus in presenti veniant, primam tamen positione producant apud poetas.

Sexta.

Supina dissyllaba habent longas priores, vt **Lusum**, **cusus**, **susum**, **erenum**, **visum**. Item que veniunt a preteritis verbis, vt **mutata** in **tum**, producantur, vt **amari** in **amatum**, **cupi** in **cupitum**.

Excipe.

T Datum. statum. ratum. icum. quitum. utum. litum. cicum a
 cieo, rutum. satum, Et pposita a nosco, agnitum, cognitum.
 Lutum vides in derivatis produci, polluit, dilutus. vt Pers.
 Satyra. iij. Dilutas queritur geminet quod fistula guttas.

Septima.

Deriuatum sequitur sue originis seu thematis naturam. vt
 Lego legerem legam, Legi legilem legero. &c. Inuenitur ist
 in nonnullis hanc regulam fallere, vt in Auro a no nas, O diu
 ab odi odisti. & in alijs que in regulis de primis & medijs syl
 labis inuenio.

Octava.

Compositum sequitur simplicis regulam etiam diphtongo
 aut vocali mutata, dummodo eadem maneat consonas, vt Ludo
 colludo. Ludo illudo. Amicus inimicus. Quod si psonas mute
 tur ad regulas particulares recurrendum est.

Dictio pposita vel greca vel latina i, finiens primam compo
 sitionis partem, breuiat. vt Bisidus, sesquipies, archigenes,
 antiheton, sacrifico. Producent in tibicen, vbiq; & ibidē.
 Que vop. inam compositionis partem o, finiunt oia greca sunt
 & breuiant. vt zeloripus. christophorus. carpophorus.

Prepositiones in compositis de magna ex parte ex regulis ge
 neralibus cognoscuntur. Adeo. obeso. adfero. obijcio. obtoro
 Subijcio Verg. aliter i, subtrahit & fecit subicit.

Re, breue est, Trepidusq; repente refugit. Verg.

Longe sunt.

Refert no vrile est seu distat.

Soler ire n extendi adieca consonante, rettuli.

Pre longa est. Preligo.

Di longa est. preterdirimo & discretus.

De longa est. Deligo.

Eo, Logo, sed contracta est.

E longa est, Eligo.

Se longa est, Seligo.

A, nostrum in compositione producit. Amens!

Sed A, particula greca priuatiua breuiat, Atom⁹ accharis!

Pro etiam producit, vt Prodo proluo.

Breuiant tamē, Proficitor. profanus. profiteor. profoz. pro

De profodiā,

fundo. profundus. profugus. profugio. procella. procuro:
profestus. propero. pronepos. propeptus. pronepris.

¶ Pro, greca prepositio breuiat, vt Propino, prologus.

¶ Ethlipsis est m. litere cum sua vocali absumptio.

Synalepha est vocalis detractio, quorū in eā dictio d̄sinit, vt
in hoc versu patet. Littora, multum ille ⁊ terris iactat⁹ ⁊ alto.

De cremento nominis in numero singulari,

¶ Crementus Nominis, pronominis, ⁊ participij est excessus
obliqui in syllaba vel syllabis supra nominatiuū eiusdem
numeri, vt Puer pueri. Qui quorum.

De nominibus secunde declinationis.

¶ In Er. ir. ur. deīnētia breuiāt cremenū, vt Tener teneri,
Vir viri, Treuir treuiri, Satur saturi.

Excipitur Iber iberi, ⁊ ab eo ⁊positum Celtiber celtiberi.

De nominibus tercie declinationis.

¶ In a, corripunt crementum, vt Charisma charismatis.
Poema poematis.

¶ Que o, sinunt, sicut per onis ⁊ enis, produuntur, vt
Cato catonis, Oratio orationis, Anis anienis, dicit etia anien.
Nerio nerienis. Que vero in inis, formant curreant, vt Virgo
virginis, formido formidinis.

¶ Lac positione producit lactis ⁊ balce natura balceis.

¶ Bogud breuiat bogudis, Davidis a dauid producit, si vs
quam reperiatur.

¶ In al, neutra produunt crementum, vt Animal animalis.
Masculina vero corripunt vt Sal salis, Danibal danibalis.
Quod tamen ab aliquibus indifferenter ponitur.

¶ In el, produunt crementum, vt Daniel danielis, Sunt
autem omnia hebreā.

¶ In il, finita, corripunt crementum, vt Vigil vigilis.

¶ In ol, producit, Sol solis.

¶ Que ul, sinunt, curreant, vt Presul presulis.

¶ finita in an, greca sunt omnia ⁊ produunt crementum, vt
Titan titanis, Pean peanis.

¶ finita in en, per enis currentis, longat crementum, vt Ken

renis, fren sirenis. Que tñ apud grecos p: e p s i l e n scribuntur
breuiant. vt Himen bimenis, damen dame nis. Si vero facis
unt g t u m in inis, omnia sunt latina & corripunt. vt Nomen no-
minis. numen numinis.

In in finita greca sunt & produunt crementum. vt Eleosin
eleusinis. salamin salaminis.

De finitis in on, certa regula dari non potest, nam multa pro-
ducunt, vt Amydon amydonis, babylon babylonis, demon da-
monis. Et plura corripunt, vt demon demonis, canon canonis
agamenon agamenonis, Sed hec a declinatiōe greca perantur.

Que in ar desinunt, produunt crementum. vt Torcular tor-
cularis. puluinar puluinaris. **Exceptio**

Cesar, nectar. par. iubar. arar & baccar, breuiant crementū.
Et quedam nomina barbara. vt Hamilcar. aris. Aspar. aris
boftar. aris. gestar. aris.

Finita in er, breuiant crementū. vt Anser. eris. mulier. eris
Exceptio.

Der veris producit. Nomina greca variat, nam pleraq3 pro-
ducuntur. vt Bizer. eris. crater. eris. halter. eris. pãther. eris.
foter. eris. Parrim breuiant. vt Eber. eris. aer. eris. Verum
hec malle a grecis peti

In ir, breuiant crementum, vt Martyr martyrīs, gadir. iris.

In oz, produunt crementum. vt Amor. ozis. dolor. ozis.
decor. ozis. **Exceptio.**

Marmor. equor. memor. arbor, breuiant crementū. Et que
a corpus pponuntur. vt Bicozpor, tricozpor. Item a decus, vt
Dedecoz, indecoz. Et a puer. vt Marcipoz, publipoz.

Et greca nomina, vt Castoz, rheroz, nestoz.

Que ut finiant breuiant crementū. vt Dultur. uris. anur
uris, rurtur. uris. secur. ozis. fur tñ longat crementū furie.

Inas desinemia crementum produunt. vt Pietas pietatis.

dignitas. aris. castitas. aris. **Exceptio**
Das vadis. Nas maris. Anas anatis, breuiant. Item gre-
ca que apud grecos ados, apud nes adis, creunt. vt Palas
adis, vel ados. Monas. adis. vel. ados.

Que es, terminantur breuiant crementū, vt Miles militis.

De profodia,

Interpres ætis, ceteros ceteris, pes pedis, et composita,
Deses desidis, et similia a sedeo composita.

Exceptio.

Quies et compositum Inquies .etis. locuples .etis. merces
mercedis, heres heredis, producunt Itæz greca .etis, mictētis,
vt Magnes .etis. rapos .etis. lebes .etis.

Que in is, terminantur, breuiant incrementū, vt Lapis .idus.
Sanguis .intis. cinis cineris. Exceptio

His gliris producit, et que erunt in itis, vt Dis diuis, lis
litis, sannis sannitis, quiris quiritis.

Et greca que in is, et in, finiunt nam, vt Salamis vel salamin
salaminis. Eleusis vel elusin eleusinis.

Item Sophis psophidis, crenis crenidis, nesis nesidis.

Finita in os, producantur, vt Custos .odis. sacerdos .etis.
lepos leporis. Exceptio

Bos bouis, comnos compositis, impos imperis, breuiant.

Que in us, finiunt si per oris, eris, ois, erunt breuiant
cremantum, vt Corpus .oris. sydus .etis. melampus .odis.

Producunt vero que erunt in uris, vel udis, vt Virus .uris.
senectus .uris. Incus .udis. patus .udis. subsens subscudio.

Tamen Pecus pecudis, intercus intercutis, breuiant.

Sed monosyllaba in uris, mitterentia producantur, vt Thus
tharis, pus puris, ius iuris, mus muris, adde tellus telluris.

Finita in s, consona precedente breuiant incrementum, vt
Celebs celebis, araba arabis, hiems hiemis, princeps
pncepsis, adeps adinis. Exceptio

Seps sepsis et plebs plebis diobrhongo producantur, Nam

Seps pro serpentis genere breuiat. Item Gripsis griphis.

Grecorum autem est magna varietas, Nam partim producant, vt

Hydrops hydropis, enops canoris, cyclops cyclopis,

Parum breuiant, vt Epops epodis, cecrops cecropis. Verum

hec a grecis pete.

Caput capitum breuiat incrementum et composita Occipit occi-

pitis, incipit incipitis. Nam que in ceps, finiunt superio: i re-

gula brutari dicimus, Biceps bicipitis, anceps ancipitis.

T finita in *sr*, producant clementum, vt Audax, actis. Pat patris, capax, capactis. Fax, factis breuiat. Greca variant, nã producant quedam, vt Si. & aiactis, siphax, siphactis, Quedam breuiant, vt Abax, abactis, similar, similactis. Tu grecos consule.

T Que in *er*, finiunt breuiant clementum, vt Peller, pellactis, Index, indicis. remex, remigis. aquila, aquiligis. Grex, gregis.

T Diber, vibicis. Valer, halecis. Detuer, veruecis. Rex, regis. Rex, legis producant clementum. Greca a suis authoribus petantur, nam eorum varietas magna est, longant nõnulla clementum, vt Mirmex, mirmecis. Narex, narrecis. Scoler, seolecis. Et quedam breuiant, vt Aleper, alopecis.

T Terminata in *ir*, producant clementum. vt Ledit, lodicis. Coturnix, eoturnicis.

T Breuiant clementum Cerendix, corendicis. Hystrix, hystricis. filix, filicis. Larix, larietis. Calix, calicis. Pix, picis. Onychia, & compositum ab eo Sardonyx. Varietatis. Salix, salicis. Bebyx, bebycis. Lili, cilicis. Eric, cricis. Natrix, natrix pro serpente. nã pro femina nãdi perira, pducit. Grem, breuiat ut quedam nomina in *gis*, mittentia geniuat, vt Oyx, oygis. Ambioy, ambioygis. Dioy, dioygis. Japix, iapix. Adde Nix, nivis.

T finita in *or*, pducunt clementum, vt Arrox, atrocis. velox, acis.

T Cappadox, ocis. Precor, ocis. Allobrox, egis. breuiant.

T Que ut, terminantur producant clementum, vt Lux, lucis. Pollux, pollucis. frux, frugis.

T Hur, nucis. Lur, crucis. Dur, ducis. Trux, trucis. Volux, volucis, breuiant, adde Coniur, coniugis.

De clemento plurali,

T Clementum plurale dicitur, quoties gũs singularis vna syllaba superatur, Nam si parces sunt, non plurale sed singulare clementum dicitur.

De prosodiâ,

Tigitur e, r o, producantur cum crescant, J, r u, breuiat. Sic prime partis exemplum, Ecclesiarum, dierum, angelorum. Secunde, Dilationibus. Verubus.

De cremento verborum,

Crementum verbi est, vbi exceditur secunda persona singularis numeri presentis indicatiui active vocis, que cum deest, fingitur qualis foret, Et Amamus, superat secundam personam amas, & secularis crescit, quasi secunda persona actiui verbi foret, ipsa esset osculas. Vocalis in primo cremento est, que erat secunde persone vltima. Reliquæ in secundo & tertio cremento esse dicuntur. Vltime tamen sequentur regulas, quas de vltimis syllabis, proponemus.

A, in omni cremento producantur. vt Amamus. Legebamus. audiueramus. **Exceptio.**

Do das, r pposita ab eo prime coniugationis breuiant primum dumtaxat crementum. vt Damus. venundabam. circums dabo. Nam in alijs crementis regulam generalem sequitur.

E, in omni cremento nisi sequatur r, producantur. vt Amemus. amaremus. legebam. audiemus. legeremus. Sed cum r, sequitur producantur, vt amauerunt vel amauere.

Exceptio.

Omne presens tertie coniugationis, Item preteritum imperfectum optatiui & subiunctiui modi, cum post e sequitur r, breuiant primum crementum. vt Legerem. legerer.

Tempora que in eram, ero, erim, finiunt breuiant. vt Amas. uerâ, amauero; amaueris; fuero, fuerim, ero, r sequentes personæ.

Futurum item indicatiui modi prime & secunde coniugationis in voce passiva breuiat e ante r, vt Amaberis vel amabere, doceberis vel docere.

J, in cremento breuiat. vt Legimus legitis, Obseruas. bis tamen si u consona sequatur, Nam tunc longum est. vt Lupiui.

Exceptio.

T In primo dum taxat clemento quarte coniugationis produ-
citur, ut Audimus auditis, Sancimus sancitis.
Sed preteritum perfectum indicativum modi numeri pluralis bre-
uiatur, ut Venimus, seu imus, sanximus.

Alia exceptio.

T Rimus et ritus in futuro perfecto indicativum, et preterito perfecto
optativum, et preterito perfecto futuro subiunctivum producit.

Hic tamen auctororum opinio fuit varia, nam nonnulli breue esse,
et licenter produci affirmant. Nobis tamen potior sententia vi-
detur, illis assentiri, qui longum esse dicunt, et breue reperias-
tur, id licentia fieri poetica.

Dolo preterea et sum in futuro optativum et presentis subiunctivum,
producit, ut Delinamus velitis, Simus sitis.

D in clementis producit, ut Amasote.

D, breuiatur, ut Dolumus.

De primis syllabis,

Ante b. brevis est, ut Strabo, onis. trabes. is. labo. as.
Producit et Abel. crab. o. onis. flab. um. i. flabellum. i.
fabula. labicium. labor. eris. labes. is. nabis. is. pabulum
labura. e. labus. i. tabiaca. e. rabes. is. tabiaba. Et etiam
in Abilis, ut fabilis, nabilis, breuiatur Habilis, stabilis.

CA, ante. c. brevis est, ut Academia. e. acathis. idis. e. cer. cris
pro arbore, micra. a. u. producit, Acer. cris. cre. acis. is, flu.
brachium. ij. brache. arum. cacus. i. cacabo. as. cacabus. i.
vacus. i. facundus. a. um. gracito. as. machina. e. macero. as.
pacui. ij. pachinnus. i. placo. as. racipolis. is. trachin. inis.
trache. es. vacia. e. vacienus. i. vacinum. ij. vacillo. as.

CA, ante. d. brevis est, ut Didum. i. gradior. eris. Produ-
cunt vero, Adam. caduceus. i. clides. is. fadus. i. gades. iij.
ladus. onis. rado. is. radit. cis. spadix. cis. suadeo. es. rado.
is. traduco. is. vado. is, Gradus indifferentem habet.

CA, ante. f. brevis est, ut Daser. a. um. Aser vero producit
CA, ante. g. brevis est, ut Ago. is. plage. arum, pro reti et pro
regione. plaga. e. Producent vero, Agea. e. agalma. aris.
bragada. e. sag. i. flagito. as. flagitium. ij. fragum. i. fragor. aris.

De prosodia,

vnde suffragor: & refrago: lagus. i. magalia. i. um. mago. onis.
pagus. i. pagina. e. plaga. e. pro vulnere. sag⁹. i. saga. e. strag-
ges. is. stragulum. i. tragula. e. vagio. is. vagina. e.

CA, ante. l. brevis est, vt Malus. a. um. Alo. is. Producent
vero, Ala. e. ales. itis. alea. e. alecto. us. alia. e. fluvius. ba-
lena. e. balista. e. balo. as. calo. onis. caligo. as. halo. as. ba-
lex. ecia. malus arbor. malum pomum. mala e. pro mandibu-
la. palaciū. ij. palus. i. palor. aris. pala. e. qualus. i. qlis. e.
talus. i. talis. e. Palatum mediam habet indifferentem.

CA, ante. m. in dissyllabis producitur, vt fama. e. Breuiant
vero, Amo. as. chlamys. idis. fames. is. Samos tamen est
polyssyllaba, vt Mamila. e. amita. e. preterquam Amentum. i.
amineum. i. ametas. e. lamina. e. lamentor. aris. mamer⁹.
i. mamerinus. i. mamura. e. & mamurius. ij. & bamura. e. has-
mus. i. indifferentem habet.

CA, ante. n. in dissyllabis producitur, vt Sanus. a. um. Pla-
nus. a. um. Breuiant vero, Anas. atis. anus. us. canis. is. ca-
no. is. canis. fluvius. manus. us. planus. i. pro nebulone.

Et ab ana prepositione greca composita, vt Analecta. ox. anas-
glyphum. i. Et polyssyllaba, vt Animus. i. anubis. idis. Pre-
terquam, Anulus. i. canabis. is. danubius. ij. ganeo. onis.
que producent.

CA, ante. p. brevis est, vt Apis. is. napsus, vapidus. a. um.
Producent vero, Apis. bos. apulus. a. um. apulta. e. apen⁹.
i. apid⁹. i. aphica. e. crapula. e. capetus. i. pape. papilio-
onis. papo. as. rapū. i. sapo. onis. sapis. is. fluvius. saperda-
se: vapulo. as.

CA, ante. q. brevis est, vt Aqua. e. Laqueus. i.

CA, ante. r. brevis est, vt Arista. e. barusper. icte. bars. e.
Producent vero, Ara. e. pro altari. arados. arco. es. area. e.
barium. ij. baris. idis. caria. e. carica. e. carer. icis. glare. e.
larius. ij. lariss. e. nates. id. naricia. e. pareo. es: Et nomina
adiectiva in, Arus. a. um, vt Clarus. a. um. varus. a. um.

CA, ante. s. brevis est, vt Asla. e. casa. e. Producent, Assus.
a. um. asis. idis. asopus. i. basium: ij. cascus. i. natus. i. naso-
onis. asis. idis. pasthea. fason. is.

CA, ante. t. brevis est, vt Quater. nato. as. Producent, Aris-
tos. aruge. e. apala. e. apina. e. arer. a. ū. catill⁹. i. cratis. idis

erates. is. crater. eris. ciatr⁹. i. frater. is. fatū. i. grat⁹. a. ū. la⁹
 t⁹. a. ū. laterna. e. latona. e. mater. is. materia. e. matur⁹. a. ū.
 maturin⁹. a. ū. patū. i. patagia. e. flu. saturn⁹. i. scatina. lex.
 vates. is. varicanus. i.

E ante u. consonātem brevis est, vt **U**is. Producut ūo,
Uius. a. ū. claua. e. clavis. is. clau⁹. i. David nomē pprium.
 Van⁹. i. flauus. a. ū. gnau⁹. a. ū. gauisus. a. ū. lauiniū. ij. mas
 uors. oris. mauis. a malo, nauis. is. pauo. onis. prau⁹. a. u⁹.
 rauus. a. um. suavis. e. suauium. ij.

E ante b. brevis est, vt **T**rebia e. nebris. idis. Producut
 vero, **C**reber. a. u⁹. crebenu. i. flui⁹. Debeo. es. de
 bilis. e. flebilis. e. gleba. e. bebe. es. hebesus. i. rheb⁹.
 si. sebethus. i. fluius. trebula. e. thebe. arū. thebe. es. im
 mo omnia greca, que per, eta, scribuntur.

E ante c. brevis est, vt **S**ecus. pec⁹. Producut ūo, **S**eci⁹
 pro min⁹. **S**ecur⁹. a. um. greca ūo q̄ per eta scribuntur oia produ
 cut vt echo. us. lechyr⁹, theca. e. tab eo pposita vt dactilotheca.

E ante d. brevis est, vt **S**edeo. Producut ūo cedo cessi. pedo
 pepedi. sedul⁹. a. ū. sedes. seditio. Et greca q̄ per eta scribunt⁹
 vt **M**edea. e. media. e. rbeda. e.

E ante f. brevis est, vt **N**elas. nefandus. nefarius.

E ante g. brevis est, vt **L**ego. is. rego, tego, Producut ūo
 lego. is. pegalus, regula, thegulus, regina, thegium, regula

E ante l. in dissyllabis longa est, vt **L**hela. e. Breuiar ūo che
 lyr. ys. teler. is. e. gela. e. gelu indeclinabile. lelex, helix, Et

a meli, hoc est mele, et a melā, hoc est nigrū pposita et deriuata:
 vt melilotus. i. melanchiū. ij. Scel⁹. eris. telon. onis. velim. is
 velut veluti, Et nōia polysyllaba vtmelior, producut ūo bellus
 delibur⁹. a. um. delitic, delubrū, delisū, electrū. helios. i. Sol
 tab eo pposita. Deligni. or. pelusiū, peliū. pelias. adis, pela
 mis. idis. spelunca. speleū, teleph⁹. i. telogon⁹. i. telemachus. i
 telemus. i. velabrum. i.

E ante m. brevis est, vt **E**mo, producut ūo **E**remum, i.
 demum aduerbiū, demo. is. et a demos pposita vt demosthenes
 mathia. e. emolumentū, emin⁹ aduerb. femer. inis. tab hes
 mis, quod est semis pposita vt hemina. e. hemicyclus. i. hem⁹. i
 Remo. inis. pthemone. es. remus. i. schemas. aris. Et a semis
 composita. vt semita. e. semo. onis.